

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

**Sprawozdanie z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego
Kapitał Ludzki 2007-2013**

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Rodzaj sprawozdania			
A. Sprawozdanie okresowe		X	
B. Sprawozdanie roczne			
C. Sprawozdanie końcowe			
2. Okres sprawozdawczy		I półrocze 2014	
3.	Numer Priorytetu PO KL	VI, VII, VIII, IX	
4.	Nazwa Instytucji Pośredniczącej	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	
5.	Dane osoby sporządzającej sprawozdanie	w części rzeczowej	w części finansowej
	Imię i nazwisko	Priorytet VI: Dorota Wysmyk	Priorytet VI: Dorota Wysmyk
		Priorytet VII: Emilia Kaczmarek	Priorytet VII: Emilia Kaczmarek
		Priorytet VIII: Aneta Agdan	Priorytet VIII: Aneta Agdan
Priorytet IX: Magdalena Maciejko		Priorytet IX: Magdalena Maciejko	
Nr telefonu	71 776 98 20, 71 776 96 20, 71 776 96 14	71 776 98 20, 71 776 96 20, 71 776 96 14	
Adres poczty elektronicznej	dorota.wysmyk@dolnyslask.pl emilia.kaczmarek@umwd.pl aneta.agdan@dolnyslask.pl magdalena.maciejko@dolnyslask.pl	dorota.wysmyk@dolnyslask.pl emilia.kaczmarek@umwd.pl aneta.agdan@dolnyslask.pl magdalena.maciejko@dolnyslask.pl	

II. PRZEBIEG REALIZACJI PRIORYTETU

1. Analiza stopnia osiągnięcia oczekiwanych efektów oraz wartości docelowych wskaźników w podziale na cele szczegółowe

PRIORYTET VI

Biorąc pod uwagę stopień realizacji głównych wskaźników oraz dotychczasowe wykorzystanie środków, należy przyjąć, iż realizacja zadań wyznaczonych dla PO KL w obszarze zatrudnienia dobiega końca. Tempo kontraktacji i wydatkowania ma odzwierciedlenie w wartościach osiągniętych wskaźników i świadczy o przełożeniu wykorzystanych środków na liczbę podmiotów lub osób, którym udzielono wsparcia. Niemal wszystkie wskaźniki przekroczyły zakładany poziom, a pozostałe zbliżają się do niego.

Projekty w ramach Priorytetu VI przyczyniają się do osiągnięcia następujących celów szczegółowych Priorytetu (opisano wskaźniki, w przypadku których nie osiągnięto jeszcze wartości docelowej wraz z prognozą możliwości zbliżenia się do tej wartości):

Cel szczegółowy 1- Zwiększenie zasięgu oddziaływania Aktywnej Polityki Rynku Pracy:

Wskaźniki produktu:

Liczba osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu - od początku realizacji Programu do końca okresu sprawozdawczego wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 69 189, co stanowi 95,32% wartości docelowej wskaźnika i sukcesywnie przyrasta (w 2014 r. wzrost o 5 050 osób). Stopień jego realizacji jest adekwatny do poziomu środków rozliczonych w ramach Priorytetu VI (bez Poddziałania 6.1.2). Na podstawie analizy projektów realizowanych, IP oraz IP2 stwierdza, że wartość docelowa zostanie osiągnięta powyżej 100%. Do końca I półrocza br. udział w projektach zakończyło w ramach: Działania 6.1- 64 987 osób,

Działania 6.2 – 2 419 osób oraz Działania 6.3 - 1 783 osoby (realizacja i rozliczenie projektów w Działaniu 6.3 zostały zakończone, a osiągnięta wartość wskaźnika jest ostateczna). Szacuje się, że przyrost wskaźnika dla projektów obecnie realizowanych w ramach projektów systemowych PUP wyniesie 12 439 osób. Ponadto na przyrost wskaźnika również będą miały wpływ projekty realizowane w Poddziałaniu 6.1.1 oraz Działaniu 6.2, jednak przyrost ten będzie dużo mniejszy niż w Poddziałaniu 6.1.3. Pozwoli to na osiągnięcie powyżej 100 % wartości docelowej wskaźnika dla całego Priorytetu VI.

Liczba osób, które skorzystały z instrumentów zwrotnych - do końca okresu sprawozdawczego 63 osoby skorzystały z instrumentów zwrotnych, co stanowi 42,57% wartości docelowej. Realizacja projektu rozpoczęła się 01.01.2013 r. Do końca I półrocza 2014 r. do projektu przystąpiły 254 osoby (w tym 16 osób, które przerwały swój udział w projekcie). W ramach projektu oferowane jest wsparcie w postaci doradztwa zawodowego i biznesowego, szkolenia oraz pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. IP2 stoi na stanowisku, że wartość docelowa wskaźnika będzie możliwa do osiągnięcia, ponieważ Beneficjent zaplanował, że 160 osób skorzysta z instrumentów zwrotnych, a realizacja projektu przebiega zgodnie z harmonogramem i założeniami merytorycznymi. W okresie objętym sprawozdaniem Beneficjent ponosił również koszty (ze środków pomocy bezzwrotnej) na doradztwo zawodowe i biznesowe oraz na szkolenia, co ma przełożenie na dwa kolejne wskaźniki monitorowane w ramach projektu inżynierii finansowej.

W przypadku wskaźnika **Liczba osób, które skorzystały z usług doradczych (projekty inżynierii finansowej)** zaplanowanego przez Beneficjenta na poziomie 150 osób, do końca I półrocza 2014 r. został on osiągnięty w 96,67% (145 osób skorzystało z usług doradczych). Biorąc pod uwagę dotychczasowe wykonanie wskaźnika, IP2 obecnie nie widzi zagrożenia nieosiągnięcia przedmiotowego wskaźnika w stosunku do przyjętych w projekcie założeń.

Natomiast, jeśli chodzi o wskaźnik **Liczba osób, które uczestniczyły w szkoleniach (projekty inżynierii finansowej)** zaplanowany przez Beneficjenta na poziomie 140 osób, do końca okresu objętego sprawozdaniem, został osiągnięty na poziomie zaledwie 12,86 % (18 osób uczestniczyło w szkoleniach). W przypadku tego wskaźnika istnieje ryzyko nieosiągnięcia założonych wartości, o czym Beneficjent informuje IP2 we wnioskach o płatność. Beneficjent zgłosił, że w projekcie występują problemy związane z organizacją szkoleń. Formularze rekrutacyjne wraz z deklaracjami wpływają do Beneficjenta w długich odstępach czasowych i dlatego dużym problemem jest zorganizowanie grupy ok. 10-12 osobowej, aby można było przeprowadzić szkolenie. Poza tym Beneficjent zwraca uwagę na fakt, że osoby, którym przyznano już pożyczkę i które rozpoczęły działalność gospodarczą nie wyrażają chęci udziału w szkoleniu, często argumentując swoją decyzję brakiem czasu. Beneficjent zwraca uwagę, że wszyscy uczestnicy projektu na każdym etapie (doradztwa zawodowego, biznesowego, składania wniosku, podpisywania umowy) są informowani i zachęceni do skorzystania ze szkolenia, jednak już w momencie przystąpienia do projektu, na pierwszym etapie, nie wykazują zainteresowania tą formą wsparcia. W związku z faktem, iż udział w szkoleniu nie jest obligatoryjny, Beneficjent nie ma wpływu na decyzję uczestnika, niemniej dokłada wszelkich starań, aby zachęcić uczestników projektu do skorzystania ze szkoleń. IP2 zobowiązała Beneficjenta do podejmowania działań zmierzających do osiągnięcia założonej w projekcie liczby osób uczestniczących w szkoleniu.

Liczba kluczowych pracowników PSZ, którzy zakończyli udział w szkoleniach w systemie pozaszkolnym, istotnych z punktu widzenia regionalnego rynku pracy - od początku realizacji Programu do końca okresu sprawozdawczego wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 395 (przed urealnieniem - 530 pracowników PSZ). Omawiany wskaźnik mierzony jest „na wyjściu” z projektu i osiągnięty został na poziomie 76,54% przy jednoczesnym poziomie rozliczenia środków w wysokości 95,51%. Większość projektów Powiatowych Urzędów Pracy koncentrowała się w znacznej mierze na wsparciu w postaci dofinansowania zatrudnienia doradców zawodowych i pośredników pracy, a w mniejszym stopniu na wsparciu szkoleniowym (w formach pozaszkolnych). W wyniku realizacji projektów w latach 2008-2013 dofinansowaniem objęto około 280 etatów pośredników pracy i doradców zawodowych. Dofinansowanie to wpływa na wykorzystanie alokacji w ramach projektów, jednak nie przekłada się na zwiększenie wielkości wskaźnika dotyczącego szkoleń pracowników PSZ. W związku z faktem, że wszystkie projekty zostały zakończone i rozliczone osiągnięta wartość wskaźnika na poziomie 76,54% jest ostateczna. Zgodnie z sugestią IP, IP2 podejmowała negocjacje z wszystkimi Powiatowymi Urzędami Pracy, których projekty zostały rekomendowane do dofinansowania, w zakresie możliwości zwiększenia liczby kluczowych pracowników PSZ objętych szkoleniami. W wyniku negocjacji, część z Powiatowych Urzędów Pracy zwiększyła planowaną wartość docelową wskaźnika, jednak nie zagwarantowało to osiągnięcia wartości docelowej na poziomie 517 osób. Ponadto przyjęta metodologia pomiaru wskaźnika nie obejmuje danych dotyczących wsparcia udzielanego kluczowym pracownikom PSZ, którzy kształcą się w formach szkolnych, tj. brak np. liczby

pracowników realizujących studia podyplomowe (około 60 osób) oraz nie obejmuje osób otrzymujących wsparcie, ale nie przynależących do grupy pracowników kluczowych. Udział wszystkich grup pracowników PSZ w kształceniu prowadzi do podnoszenia kwalifikacji oraz wpisuje się w cel szczegółowy 1. Pracownicy publicznych służb zatrudnienia, poprzez podnoszenie swoich kwalifikacji i kompetencji, realizują warunek dążenia do zapewnienia odpowiednich warunków organizacyjnych i instytucjonalnych na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

Cel szczegółowy 2 - Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób młodych:

Wskaźnik produktu:

Liczba osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu - w tym liczba osób w wieku 15-24 lata - od początku realizacji Programu do końca okresu sprawozdawczego wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 22 979, co stanowi 117,93% wartości docelowej. W I półroczu 2014 r. udział w projektach zakończyło 1 729 osób młodych (nastąpił wzrost o 8,87 punktów procentowych). Zgodnie z szacunkiem IP i IP2, pomimo zwiększenia wartości docelowej, jaka miała miejsce w 2013 roku, wartość docelowa została przekroczona. W związku z realizacją projektów PUP w 2014 roku wskaźnik jeszcze znacząco wzrośnie. Ponadto na ostatecznie osiągnięty poziom miernika będą miały wpływ projekty realizowane w ramach Poddziałania 6.1.1 oraz Działania 6.2. Projekty skierowane do osób młodych, promowane były zarówno w latach ubiegłych, jak również w bieżącym roku. Zapewnienie udziału osób młodych oraz powyżej 50 roku życia w projektach realizowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy wynika z faktu, iż grupy te zostały zidentyfikowane w województwie dolnośląskim, jako szczególnie defaworyzowane na rynku pracy. Kierowanie projektów do przedstawicieli tych grup pozwoliło skierować wsparcie tam, gdzie jest ono najbardziej pożądane z punktu widzenia potrzeb regionalnych.

Dla uczestników projektów będących osobami młodymi **efektywność zatrudnieniowa** monitorowana w projektach Działania 6.1 kształtuje się na poziomie 71,74%. Planowana wartość wskaźnika do osiągnięcia to 40%, zatem plan został zrealizowany. W ostatnim okresie odnotowano wzrost efektywności zatrudnieniowej o ponad 3 punkty procentowe.

Cel szczegółowy 3 – Zmniejszenie bezrobocia wśród osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (kobiety, osoby długotrwale

bezrobotne, osoby niepełnosprawne, osoby bezrobotne zamieszkujące na obszarach wiejskich):

Wskaźnik produktu:

Liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, które otrzymały bezzwrotne dotacje; w zakresie podwskaźnika: **w tym liczba osób niepełnosprawnych** – od początku realizacji Programu do końca okresu sprawozdawczego wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 465 osób, co stanowi 182,35% wartości docelowej wskaźnika. W I półroczu 2014 roku nastąpił przyrost - 69 osób niepełnosprawnych otrzymało bezzwrotne dotacje, co również wpłynęło na tak dobry efekt. W opinii IP2 oraz IP zasadniczy wpływ na osiągnięty wynik miały konkursy wyodrębnione na rzecz osób niepełnosprawnych w *Planach działania na rok 2011 i 2012* oraz zastosowane kryterium dostępu dla powyższej grupy.

Dla uczestników projektów będących osobami niepełnosprawnymi **efektywność zatrudnieniowa** monitorowana w projektach Działania 6.1 kształtuje się na poziomie 60,67%. Planowana wartość miernika do osiągnięcia to 30%, zatem plan został zrealizowany. Natomiast w grupie osób długotrwale bezrobotnych osiągnięto efektywność zatrudnieniową na poziomie 65,37%. W ostatnim okresie odnotowano wzrost obu mierników o blisko 3 punkty procentowe.

Cel szczegółowy 4 – Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób starszych:

Wskaźnik produktu:

Liczba osób w wieku 50-64 lata, które zakończyły udział w projekcie - od początku realizacji Programu do końca okresu sprawozdawczego wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 12 725 (w bieżącym okresie przyrost o 1 443 osoby), co stanowi 96,12% wartości docelowej wskaźnika i jest realizowany głównie przez projekty w Działaniu 6.1. Na podstawie analizy projektów realizowanych, IP oraz IP2 stwierdza, że wartość docelowa zostanie osiągnięta powyżej 100%. Do końca I półrocza br. udział w projektach zakończyło w ramach: Działania 6.1- 11 845 osób, Działania 6.2 – 360 osób oraz Działania 6.3 - 520 osób (realizacja i rozliczenie projektów w tym Działaniu zostały zakończone, a osiągnięta wartość wskaźnika jest ostateczna). Szacuje się, że przyrost wskaźnika dla projektów obecnie realizowanych w ramach projektów systemowych PUP wyniesie 1 205 osób. Ponadto na przyrost wskaźnika również będą miały wpływ projekty realizowane w Poddziałaniu 6.1.1 oraz Działaniu 6.2, jednak przyrost ten będzie dużo mniejszy niż w Poddziałaniu 6.1.3. Dzięki kryterium dostępu zakładającemu w *Planie działania na lata 2014-2015*, że co najmniej 50% uczestników projektów realizowanych przez PUP muszą stanowić

osoby powyżej 50 roku życia lub osoby młode do ukończenia 30 roku życia, znacząco wzrosła wartość wskaźnika. Pozwoli to na osiągnięcie powyżej 100 % wartości docelowej wskaźnika dla całego Priorytetu VI.

Dla uczestników projektów w wieku 50+ **efektywność zatrudnieniowa** monitorowana w projektach Działania 6.1 kształtuje się na poziomie 61,96%. Wzrost w stosunku do ubiegłego roku (o 2,52 punktu procentowego) związany jest z kierowaniem wsparcia w ostatnich latach do tej grupy docelowej. Planowana wartość miernika do osiągnięcia to 35%, zatem plan został zrealizowany.

Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej (ogółem) w projektach w ramach Priorytetu VI (Działanie 6.1) na dzień 30.06.2014 roku został osiągnięty na poziomie 71,71%. Na powyższy wynik składają się projekty realizowane w ramach Poddziałania 6.1.1 oraz 6.1.3. Do końca I półrocza 2014 roku w Poddziałaniu 6.1.1 zatrudnienie znalazło 368 osób z 870, które zakończyły udział w 24 projektach. Efektywność zatrudnieniowa (6.1.1) została osiągnięta na poziomie: *ogółem 42,30%, -w tym osoby w wieku 50-64 lata – 33,47%, osoby młode – 45,73%, osoby niepełnosprawne – 48,14%, osoby długotrwale bezrobotne – 39,85% i osoby niekwalifikujące się do wymienionych grup – 45,45%*. Do końca okresu sprawozdawczego tylko 9 projektów zostało zakończonych i rozliczonych, a efektywność zatrudnieniowa została w nich osiągnięta na zadowalającym poziomie. W pozostałych projektach z Poddziałania 6.1.1, będących w trakcie realizacji, przyrost wskaźnika, co do zasady będzie wykazany na koniec realizacji projektów. IP2 na obecnym etapie nie widzi zagrożenia nieosiągnięcia wskaźników na poziomach założonych w kryteriach dostępu.

Natomiast w ramach projektów systemowych Poddziałania 6.1.3, do końca okresu sprawozdawczego osiągnięto efektywność zatrudnieniową dotyczącą projektów realizowanych w 2013 roku na zadowalającym poziomie: *ogółem w 75,74%, -w tym osoby w wieku 15-24 lata – 76,64%, osoby w wieku 50-64 lata – 64,98%, osoby niepełnosprawne – 65,73%, osoby długotrwale bezrobotne – 67,97% oraz osoby niekwalifikujące się do ww. grup docelowych – 92,17%*. Biorąc pod uwagę założone w *Planie działania na 2013 rok* poziomy miernika, zostały one we wszystkich realizowanych projektach osiągnięte lub przekroczone. W I półroczu 2014 r. osiągnięto również wartości miernika dotyczące 22 z 27 projektów realizowanych w br. *(ogółem w 72,82%, w tym osoby w wieku 15-24 lata – 73,04%, osoby w wieku 50-64 lata – 66,37%, osoby niepełnosprawne – 62,86%, osoby długotrwale bezrobotne – 72,04% oraz osoby niekwalifikujące się do ww. grup docelowych – 78,33%*. **Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej (ogółem) dla Priorytetu VI** wynosi 71,71%, co świadczy o tym, że blisko 3/4 uczestników projektów podjęła zatrudnienie. Na koniec okresu sprawozdawczego efektywność zatrudnieniowa dla poszczególnych grup docelowych została przekroczona w stosunku do wartości zakładanych w *Planach działania*. Osiągnięte wartości przedstawiono w załączniku 10 do sprawozdania oraz w części opisowej dotyczącej celów szczegółowych.

Badania ewaluacyjne

W okresie sprawozdawczym podjęta została przez Podkomitet Monitorujący PO KL Województwa Dolnośląskiego uchwała w sprawie przyjęcia wniosków i rekomendacji z przeprowadzonego w 2013 r. badania ewaluacyjnego pt.: „*Ocena wpływu interwencji PO KL na realizację idei flexicurity, upowszechnienie Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw (CSR), równościowego traktowania pracowników oraz budowania dialogu społecznego, na przykładzie projektów realizowanych w ramach Priorytetu VI i VIII PO KL w województwie dolnośląskim*”. Wyniki badań wskazują, że najbardziej efektywne są te działania, które nie ograniczają się do działań informacyjnych i promocyjnych, ale prowadzą do wdrożenia konkretnych rozwiązań w konkretnych przedsiębiorstwach i instytucjach, choćby oznaczało to działania skierowane do stosunkowo niewielkiej grupy docelowej. Ewaluator rekomenduje w perspektywie finansowej 2014-2020 wdrożenie w przedsiębiorstwach i instytucjach wypracowanych już modeli i rozwiązań: do aktywizacji osób 50+, osób z uszkodzeniem słuchu oraz innych niepełnosprawnych, młodzieży, długotrwale bezrobotnych, do współpracy na rzecz Elastycznych Form Zatrudnienia (EFZ), telepracy, kontraktowania usług rynku pracy oraz wdrażania CSR. W związku z tym, że działania proponowane w celu wdrożenia rekomendacji związane są wyłącznie z nowym okresem programowania, nie mają one wpływu na obecnie monitorowane wskaźniki dotyczące Priorytetu VI PO KL.

W okresie sprawozdawczym, na zlecenie IP2, rozpoczęto badanie ewaluacyjne pt.: „*Ocena skuteczności, jakości i trwałości interwencji EFS na Dolnym Śląsku w zakresie efektywności zatrudnieniowej projektów Priorytetu VI, VII i VIII (Działanie 8.1) PO KL, w kontekście poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej i wzrostu konkurencyjności regionu*”. Najważniejsze i kluczowe wnioski z przeprowadzonego badania oraz rekomendacje zostaną przedstawione w sprawozdaniu rocznym za 2014 rok.

PRIORYTET VII

Cel szczegółowy 1 - Poprawa dostępu do rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji (w tym osoby z obszarów wiejskich) – Osiągnięta wartość wskaźnika wynosi 21 945 osób, w tym 7 321

z terenów wiejskich, co stanowi odpowiednio 64,13% i 78,84% poziomu realizacji wskaźnika zaplanowanego do osiągnięcia do końca okresu programowania (przy 83,30% wykorzystaniu alokacji 2007-2013 na podstawie rozliczonych środków). Można zauważyć przyrost przedmiotowego wskaźnika w odniesieniu do wartości osiągniętych w ubiegłym roku, ponieważ na koniec 2013 r. został on osiągnięty na poziomie 18 497 osób, w tym 6 171 osób z terenów wiejskich, tj. odnotowano wzrost o 3 448 osób, w tym 1 150 z terenów wiejskich (wzrost o prawie 19 punktów procentowych w obu przypadkach).

Liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów – Osiągnięta wartość wskaźnika wynosi 23 725 osób, co stanowi 74,71% poziomu realizacji wskaźnika zaplanowanego do osiągnięcia do końca okresu programowania (przy 99,37% wykorzystaniu alokacji 2007-2013 na podstawie zakontraktowanych środków). Można zauważyć przyrost przedmiotowego wskaźnika w odniesieniu do wartości osiągniętych w ubiegłym roku, ponieważ na koniec 2013 r. został on osiągnięty na poziomie 22 490 osób - wzrost o 1 235 osób (wzrost o ponad 5 punktów procentowych).

Liczba osób niepełnosprawnych, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Działania – osiągnięta wartość wskaźnika wynosi 77 osób, co stanowi 14,23% poziomu realizacji wskaźnika zaplanowanego do osiągnięcia do końca okresu programowania (przy 34,72% wykorzystania alokacji 2007-2013 na podstawie rozliczonych środków dla Działania). Można zauważyć przyrost przedmiotowego wskaźnika w odniesieniu do wartości osiągniętych w ubiegłym roku, ponieważ na koniec 2013 r. został on osiągnięty na poziomie 14 osób - wzrost o 63 osoby (wzrost o 450 punktów procentowych).

Jak wskazywano w poprzednich sprawozdaniach, planowane wartości docelowe wskaźników **Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji** oraz **Liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów** nie zostaną osiągnięte. IP2 prognozuje, iż ww. wskaźniki zostaną zrealizowane ostatecznie na poziomie odpowiednio prawie 72% oraz ponad 82%. Na przyrost wskaźnika nr 2 nie wpływa też znacząco stosowanie nowej (wprowadzonej w I półroczu 2012 r.) metodologii pomiaru – możliwość wykazywania danej osoby więcej niż jeden raz na poziomie projektu, w zależności od liczby lat, w których była ona objęta kontraktem socjalnym) – ponieważ niewiele osób powraca do projektu. Należy również zaznaczyć, że Beneficjenci realizujący projekt systemowy mają możliwość wykorzystania nie tylko kontraktu socjalnego, ale również PAL-u i Programu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. W przypadku, gdy zdecydują się na realizację jednego z dwóch wyżej wspomnianych narzędzi, osoby nim objęte są wykazywane jedynie w ramach wskaźnika (1) *Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji – w tym osoby z terenów wiejskich*. Natomiast nie są wykazywane w ramach wskaźnika (2) *Liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów*. Blisko 2 980 osób w latach 2008-2015 objętych zostało innym narzędziem, niż kontrakt socjalny.

Zgodnie z informacją przekazaną przez IP2, jedną z głównych przyczyn mających wpływ na nieosiągnięcie wartości docelowych wskaźników dotyczących klientów instytucji pomocy społecznej nadal pozostaje fakt, iż nie wszystkie ośrodki pomocy społecznej w regionie podjęły realizację projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL. Na rok 2014 w ramach Poddziałania 7.1.1. zapotrzebowanie na środki finansowe zgłosiły 4 nowe ośrodki, z których ostatecznie 2 podpisały umowy o dofinansowanie. Należy dodać, że w roku 2013 o środki finansowe zaaplikowało 126 OPS-ów - 76% uprawnionych (w tym 1 projekt realizowany w partnerstwie). 123 spośród ww. ośrodków w bieżącym okresie sprawozdawczym realizowało lub nadal realizuje projekt. Chęć realizacji projektu w latach 2014-2015 w ramach Poddziałania 7.1.2 zgłosiło 29 centrów i tyle samo zaaplikowało o środki finansowe (spośród 30 uprawnionych). Realizacja projektów przez PCPR w porównaniu z projektami realizowanymi przez OPS-y przekłada się w większym stopniu na osiągnięcie wskaźników.

Jak sygnalizuje IP2, przyczyny mające wpływ na niższy od zakładanego poziomu wskaźników związane są nieustannie z trudnościami w realizacji projektów, których grupę docelową stanowią klienci instytucji pomocy społecznej. IP2 wskazała na takie problemy, jak: rezygnacja osób z udziału w projekcie przed jego zakończeniem – z projektów w ramach Poddziałania 7.1.1 zrezygnowało prawie 6% uczestników, natomiast w ramach Poddziałania 7.1.2 - prawie 8% (mimo wszelkich starań podejmowanych ze strony wnioskodawców, niejednokrotnie nie udaje się objąć kolejnych uczestników projektu trzema instrumentami aktywnej integracji), brak motywacji ze strony uczestników do pomyślnego zakończenia udziału w projekcie, czy niska frekwencja uczestników objętych projektem spowodowana nietrzeźwością bądź niechęcią do uczestnictwa w pewnych formach zajęć (np. w spotkaniach z psychologiem) osób pochodzących z rodzin patologicznych i dysfunkcyjnych. IP2 zwraca również uwagę na spadek zainteresowania klientów OPS udziałem w projekcie w regionie. Do przyczyn tej sytuacji zalicza: uzależnienie (podczas udziału w projekcie wymagana jest wstrzeźliwości od alkoholu), warunki finansowe

(wymóg spełnienia określonego w ustawie o pomocy społecznej kryterium dochodowego, świadomość możliwości uzyskania zasiłku socjalnego bez konieczności udziału w projekcie), pracę dorywczą, która utrudnia udział w projekcie, czy też występowanie większej liczby podmiotów na danym obszarze oferujących uczestnictwo w innych projektach.

Jak wynika z informacji przekazanych w ramach sprawozdania przez IP2, ośrodki pomocy społecznej, w celu przeciwdziałania niektórym ww. czynnikom, nadal oferują w projektach pomoc psychologiczną, jak również konsultują z PUP grupę docelową planowaną do objęcia wsparciem w ramach projektu systemowego w zakresie uczestników zarejestrowanych w PUP. Obowiązek konsultacji grupy docelowej zaplanowanej do objęcia wsparciem jest jednym z kryteriów dostępu w projektach OPS i PCPR. Ponadto, aby zwiększyć poziom realizacji wskaźników, IP2 pozytywnie opiniuje zmiany w projektach systemowych, polegające na wykorzystaniu pojawiających się oszczędności na objęcie wsparciem dodatkowej liczby uczestników. Jednak nie wszystkie ośrodki korzystają z tego rozwiązania z obawy przed problemem ze znalezieniem nowej grupy uczestników projektu.

W bieżącym okresie sprawozdawczym IP dokonała realokacji środków w ramach Priorytetu VII. Realokowano środki w wysokości 725 277 EUR z Działania 7.4 na pozostałe Działania (w tym 479 799 EUR na Działanie 7.1), środki w wys. 38 738 EUR z Poddziałania 7.1.1 na Poddziałanie 7.1.2, a także dokonano realokacji środków w wys. 28 821 EUR z Poddziałania 7.1.2 na pozostałe Działania. Rozwiązanie to pozwoli na realizację projektów przez PCPR-y w latach 2014-15, przyczyni się do zwiększenia poziomu osiągnięcia wskaźników oraz do zwiększenia liczby uczestników w poszczególnych projektach.

Należy przypomnieć, iż widząc wcześniej zagrożenie nieosiągnięcia wskaźników województwo dolnośląskie zabiegało od 2010 r. o obniżenie wartości docelowych wskaźników ujętych w SzOP. Nowa metodologia pomiaru wskaźnika wprowadzona przez MIR od 2012 roku nie uwzględniła jednak zmiany wartości docelowych.

Wskaźnik ***Liczba osób niepełnosprawnych, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Działania*** został osiągnięty na poziomie 77 osób. IP 2 podkreśla, że na podstawie dotychczas podpisanych i realizowanych umów planowana do osiągnięcia wartość wskaźnika wynosi 577. Zatem IP 2 nie widzi zagrożenia dla osiągnięcia wartości docelowej ww. wskaźnika, określonej w SzOP na poziomie 541 osób. W przypadku ewentualnego zagrożenia, zaplanowanym przez IP2 środkiem zaradczym będzie proponowanie Beneficjentom realizującym projekty w ramach Działania 7.4, by wszelkie oszczędności wygenerowane podczas realizacji projektu zostały przeznaczone na dodatkową rekrutację uczestników.

Badania ewaluacyjne

W I półroczu 2014 r., na zlecenie IW (IP2), rozpoczęto realizację badania ewaluacyjnego dotyczącego m.in. Priorytetu VII pt: „Ocena skuteczności, jakości i trwałości interwencji EFS na Dolnym Śląsku w zakresie efektywności zatrudnieniowej projektów Priorytetu VI, VII i VIII (Działanie 8.1) PO KL, w kontekście poprawy sytuacji społeczno – gospodarczej i wzrostu konkurencyjności regionu”. Jego głównym celem jest analiza i ocena skuteczności, jakości i trwałości interwencji EFS na Dolnym Śląsku w zakresie efektywności zatrudnieniowej projektów Priorytetu VI, VII i VIII (Działanie 8.1) PO KL w kontekście poprawy sytuacji społeczno – gospodarczej i wzrostu konkurencyjności regionu.

Cel główny badania jest realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

- ocena stopnia wykonania kryterium wyboru projektów dotyczącego efektu zatrudnieniowego, przewidzianego od 2011 r. w Planach działania dla Priorytetu VI, VII i VIII (Działanie 8.1) PO KL w województwie dolnośląskim;
- analiza i ocena efektów udzielonego wsparcia, w tym w szczególności użyteczności, skuteczności, jakości i trwałości uzyskanego rezultatu w postaci podjętego przez uczestników projektów zatrudnienia;
- ocena wpływu działań zastosowanych w projektach oraz dodatkowych, nieplanowanych efektów interwencji na zmiany społeczno – gospodarcze i wzrost konkurencyjności regionu Dolnego Śląska;
- wskazanie kierunku działań, a także ocena możliwości oraz określenie warunków i sposobów implementacji wypracowanych w ramach PO KL rozwiązań w procesie planowania działań strategicznych dla Dolnego Śląska w obszarze aktywizacji zawodowej, z uwzględnieniem specyfiki regionalnego i lokalnego rynku pracy oraz możliwości interwencyjnych EFS w latach 2014-2020.

Najważniejsze wnioski z badania oraz sformułowane rekomendacje zostaną przedstawione w kolejnym sprawozdaniu.

Cel szczegółowy 2 Wzmocnienie i poszerzenie zakresu działań sektora ekonomii społecznej.

Liczba instytucji wspierających ekonomię społeczną, które otrzymały wsparcie w ramach Działania, funkcjonujących co najmniej 2 lata po zakończeniu udziału w projekcie - wskaźnik osiągnięty na poziomie zerowym (przy 81,99% wykorzystaniu alokacji 2007-2013 na podstawie rozliczonych środków dla Działania).

Liczba podmiotów ekonomii społecznej utworzonych dzięki wsparciu z EFS - od początku realizacji Działania wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 34, co stanowi 154,55% wskaźnika zaplanowanego do osiągnięcia do końca okresu programowania (przy 81,99% wykorzystania alokacji 2007-2013 na podstawie rozliczonych środków dla Działania). W obecnym okresie sprawozdawczym nastąpił wzrost wskaźnika o 25 PES (wzrost o prawie 278 punktów procentowych).

Wartość docelowa wskaźnika **Liczba instytucji wspierających ekonomię społeczną, które otrzymały wsparcie w ramach Działania, funkcjonujących co najmniej 2 lata po zakończeniu udziału w projekcie** został osiągnięty na poziomie zerowym. W opinii IP2 osiągnięcie wartości docelowej nie jest zagrożone, wręcz przeciwnie - wystąpi jego nadwykonanie. Wskaźnik mierzy liczbę instytucji wspierających ekonomię społeczną, które realizowały projekty w ramach Poddziałania 7.2.2 oraz funkcjonują po upływie dwóch lat od daty zakończenia realizacji projektu. Jak podaje IP2, w okresie sprawozdawczym przeprowadzona została 1 wizyta monitorująca. Beneficjent realizuje jeszcze inne projekty, zatem, zgodnie z *Podręcznikiem wskaźników*: „W przypadku, gdy instytucja realizuje kolejny projekt ze środków PO KL mający na celu wsparcie danego OWES-u, moment pomiaru wskaźnika odnosi się do zakończenia okresu realizacji ostatniego projektu”. Dlatego też przedmiotowy wskaźnik nie został wykazany w obecnym sprawozdaniu. IP2 szacuje, że osiągnięta wartość wskaźnika będzie wynosiła 4, co stanowi 200% wartości docelowej wskazanej w SzOP.

Wskaźnik **Liczba podmiotów ekonomii społecznej utworzonych dzięki wsparciu z EFS** w bieżącym okresie sprawozdawczym po raz pierwszy został osiągnięty na poziomie przekraczającym wskazaną w SzOP wartość docelową i wynosi 34 PES, co stanowi 154,55% wskaźnika zaplanowanego do osiągnięcia do końca okresu programowania. Jak wskazuje IP2, poziom realizacji wskaźnika świadczy o dużym zainteresowaniu przedmiotową formą wsparcia. Wiąże się również z jednoczesną realizacją 3 projektów wspierających spółdzielczość socjalną na terenie całego województwa dolnośląskiego.

Mechanizmy służące zapewnieniu trwałości instytucji wspierających ekonomię społeczną.

W Planie działania na 2012 rok wprowadzone zostały kryteria dostępu mające na celu zapewnienie trwałości instytucji wspierających ekonomię społeczną.

W konkursie nr I/7.2.2/A/12 pierwsze spośród kryteriów dostępu zapewniających trwałość OWES brzmiało: „Projektodawca zobowiąże się we wniosku o dofinansowanie projektu, że przez okres dwóch lat od zakończenia realizacji projektu będzie funkcjonował jako instytucja otoczenia sektora ekonomii społecznej, zapewniając podmiotom ekonomii społecznej taki sam zakres form wsparcia, jaki świadczył w sposób komplementarny i łączny w ramach projektu.” Zastosowanie ww. kryterium miało na celu zbudowanie trwałej infrastruktury wsparcia ekonomii społecznej. Drugie spośród kryteriów brzmiało: „Typ operacji: działania prowadzące do poszukiwania i testowania długookresowych źródeł finansowania instytucji wspierających ekonomię społeczną oraz spółdzielni socjalnych (3) jest możliwy do realizacji wyłącznie wraz z typem operacji: wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną, zapewniających w ramach projektu w sposób komplementarny i łączny (1): (...) i dotyczy wyłącznie działań prowadzących do poszukiwania i testowania długookresowych źródeł finansowania instytucji wspierających ekonomię społeczną (tj. z wyłączeniem spółdzielni socjalnych)”. Powiązanie dwóch form wsparcia miało przyczynić się do wypracowania niezbędnych mechanizmów pozwalających kontynuować działalność instytucji otoczenia sektora ekonomii społecznej po zakończeniu realizacji projektu. Poszukiwania i testowania długookresowych źródeł finansowania powinien dokonywać podmiot bezpośrednio zaangażowany w działalność OWES.

W konkursie nr II/7.2.2/C/12 obowiązywały dwa kryteria dostępu, zależnie od realizowanego typu wsparcia. Kryterium dla 1 typu operacji brzmiało: „Typ operacji 1 może być realizowany wyłącznie w połączeniu z typem 2”. Kryterium dostępu dla 2 typu operacji brzmiało: „Typ operacji: - działania prowadzące do poszukiwania i testowania długookresowych źródeł finansowania instytucji wspierających ekonomię społeczną oraz spółdzielni socjalnych (3) może być realizowany wyłącznie w połączeniu z typem operacji 1 oraz może dotyczyć wyłącznie działań prowadzących do poszukiwania i testowania długookresowych źródeł finansowania spółdzielni socjalnych (tj. z wyłączeniem instytucji wspierających ekonomię społeczną).”

Oba ww. kryteria nakładały na wnioskodawcę obowiązek, by obok działań dot. wsparcia spółdzielni socjalnej, podjęte zostały działania prowadzące do poszukiwania i testowania źródeł finansowania po zakończeniu realizacji projektu. Oba kryteria służyły zachowaniu trwałości podmiotów tworzonych ze środków EFS.

Zgodnie z informacją przekazaną od IP2, żaden z projektów dofinansowanych w ramach konkursów nr I/7.2.2/A/12 oraz II/7.2.2/C/12 nie został jeszcze zakończony. W związku z tym obecnie nie jest możliwe określenie trwałości OWES oraz spółdzielni socjalnych.

Poziom wartości docelowych pozostałych wskaźników został osiągnięty, jak wykazano w poprzednich sprawozdaniach lub ich realizacja nie jest zagrożona na obecnym etapie wdrażania PO KL.

W Planach działania (od roku 2011 dla Poddziałania 7.2.1 oraz od roku 2012 dla Działania 7.4) została wprowadzona konieczność monitorowania **efektu zatrudnieniowego**, mającego przyczynić się do wzrostu poziomu zatrudnienia oraz zwiększenia efektywności realizowanych projektów. W bieżącym okresie sprawozdawczym w ramach Działania 7.2 udział w projektach zakończyły 1 093 osoby oraz 336 osób znalazło lub kontynuuje zatrudnienie. Osiągnięta wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej w ramach Działania wynosi 30,74%, przy założonej 20% wartości docelowej.

W ramach Działania 7.4 udział w projektach zakończyło 49 osób oraz 29 osób znalazło zatrudnienie. Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej na koniec okresu sprawozdawczego została osiągnięta na poziomie 59,18%, przy założonej 20% wartości docelowej. Na obecnym etapie realizacji projektów w ramach Działania 7.4 w opinii IP2 osiągnięcie wymagań dot. efektu zatrudnieniowego nie jest zagrożone.

PRIORYTET VIII

W Priorytecie VIII **osiągnięto wszystkie zaplanowane wartości docelowe wskaźników produktów**. Analizując poziomy osiągniętych wartości wskaźników, należy podkreślić duże zaangażowanie instytucji wdrażających Program.

Dzięki interwencji PO KL ułatwiono przeprowadzenie procesów restrukturyzacyjnych i adaptacyjnych, m.in. poprzez odpowiednie oddziaływanie na jakość kapitału ludzkiego. W ramach PO KL udzielane jest również wsparcie na rzecz budowania gospodarki opartej na wiedzy, natomiast inwestowanie w młode kadry naukowe, realizowane za pomocą naukowych stypendiów przyznawanych doktorantom kierunków kluczowych dla rozwoju gospodarki Dolnego Śląska, sprzyja poprawie innowacyjności i zwiększeniu konkurencyjności regionu.

Cel szczegółowy 1: Rozwój wykwalifikowanej i zdolnej do adaptacji siły roboczej

Wskaźniki produktu (opisano wyłącznie wskaźniki, w przypadku których występuje nadwykonanie, ponieważ wszystkie wskaźniki produktu osiągnięto na poziomie powyżej 100%):

Liczba przedsiębiorstw, które zostały objęte wsparciem w zakresie projektów szkoleniowych (przekroczona wartość docelowa w okresie sprawozdawczym) - do końca okresu sprawozdawczego objęto wsparciem 13 212 przedsiębiorstw, co stanowi 128,07% stopnia realizacji wskaźnika planowanego na cały okres programowania. W bieżącym okresie sprawozdawczym przekroczono wartość docelową wskaźnika, co skutkowało przekroczeniem szacowanego poziomu wykonania (126% wartości docelowej) o ponad 2 pkt. proc. W celu pełnego wykorzystania środków, a tym samym jeszcze szerszego wsparcia w regionie, po analizie list rankingowych projektów rekomendowanych do dofinansowania w ramach zakończonych konkursów dla Priorytetu VIII, w dn. 21 listopada 2013 r. Zarząd Województwa Dolnośląskiego podjął decyzję kierunkową o wykorzystaniu wolnych środków w ramach Priorytetu VIII pozostających na Poddziałaniach: 8.1.2, 8.1.3, 8.1.4, 8.2.1 i 8.2.2 na dofinansowanie projektów z konkursu zamkniętego nr I/8.1.1/A/12, które zostały rekomendowane do dofinansowania, ale nie zostały przyjęte do realizacji z powodu braku środków. Ponadto wskaźnik sukcesywnie wzrasta w związku z realizacją projektów wyłonionych do dofinansowania w ramach pilotażowego konkursu nr II/8.1.1/B/12 na operatorów wsparcia, w ramach którego przyjęto do dofinansowania 4 projekty na 4 subregiony woj. dolnośląskiego. W sumie w ramach przedmiotowych projektów założono objęcie wsparciem ponad 850 firm. Osiągnięty stopień realizacji wskaźnika (128,07%) jest wyższy od poziomu wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków (102,50%), zatem świadczy o efektywnym wykorzystaniu środków.

Liczba pracowników o niskich kwalifikacjach, którzy zakończyli udział w projektach – do końca okresu sprawozdawczego 22 208 osób objęto wsparciem, co stanowi 156,05% stopnia realizacji wskaźnika na lata 2007-2013. Wpływ na szybki przyrost wskaźnika w bieżącym okresie sprawozdawczym miały projekty wyłonione do dofinansowania w ramach konkursów z 2011 roku w Poddziałaniu 8.1.1, gdzie premiowane były m. in. projekty spełniające kryterium strategiczne, w ramach którego grupę docelową projektu stanowiła wyłącznie jedna ze wskazanych grup, w tym pracownicy przedsiębiorstw z wykształceniem co najwyżej średnim.

Osiągnięty stopień realizacji wskaźnika jest wyższy od poziomu wykorzystania alokacji pod względem rozliczonych środków wynoszącego 84,38%, zatem realizacja projektów jest efektywna kosztowo.

Liczba osób, które ukończyły udział w stażach lub szkoleniach praktycznych w podziale na:

- **pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych,**
- **pracowników naukowych w przedsiębiorstwach.**

Do końca okresu sprawozdawczego 322 osoby objęto wsparciem, w tym 48 pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych oraz 274 pracowników naukowych w przedsiębiorstwach, co stanowi odpowiednio 715,56%, 218,18%, 1 191,30% stopnia realizacji wskaźnika na lata 2007-2013.

Przekroczenie wartości docelowej wskaźnika w tak znacznym stopniu świadczy o tym, iż realne potrzeby w regionie i możliwości w zakresie zorganizowania tego wsparcia przy dostępnej alokacji są znacznie wyższe niż określone wartości docelowe wskaźników.

Liczba doktorantów, którzy otrzymali stypendia naukowe – do końca okresu sprawozdawczego wsparciem objęto 457 doktorantów, co stanowi 143,71% stopnia realizacji wskaźnika (bez zmian w stosunku do roku 2013). Nadal realizowany jest projekt systemowy pn. *Grant Plus* (stypendia naukowe otrzyma docelowo 240 osób). 30 maja br. zakończono nabór do III edycji grantów. Projekt ten w znacznym stopniu przyczyni się do wzrostu wskaźnika, a IP szacuje na koniec okresu programowania osiągnięcie 166,35% wartości docelowej wskaźnika, tj. objęcie wsparciem 529 doktorantów (IP podtrzymuje prognozę zawartą w sprawozdaniu rocznym za 2013 rok).

Osiągnięty poziom 103,14% (przekroczenie 100% wynika z ponownej kontraktacji oszczędności pochodzących z zakończonych i rozliczonych projektów) zakontraktowanej adekwatnej części alokacji na lata 2007-2013 świadczy o tym, iż realizacja projektów jest efektywna kosztowo.

Należy również podkreślić wzrost poziomu poniższych wskaźników realizujących cel szczegółowy 1 w bieżącym okresie sprawozdawczym, które wartość docelową osiągnęły w latach poprzednich:

- **Liczba pracujących osób dorosłych, które zakończyły udział w projektach szkoleniowych, w tym liczba osób w wieku powyżej 50. roku życia** (wśród wszystkich osób pracujących ponad 14% stanowili pracownicy w wieku 50+) – wartość docelową przekroczone w 2011 r.; wskaźnik nadal będzie realizowany w ramach pozostających w SzOP formach wsparcia;
- **Liczba osób, które były objęte wsparciem w zakresie rozpoczynania własnej działalności gospodarczej typu spin off lub spin out** – wartość docelową osiągnięto już w 2009 r., jednak wzrost wartości wskaźnika jest efektem realizowanego projektu ponadnarodowego (wyłonionego w konkursie ogłoszonym w 2011 r.), trwającego od października 2012 r. do czerwca 2015 r. Wartość docelowa wskaźnika określona w projekcie to objęcie wsparciem 140 osób, z czego 87 osób objęto w obecnym okresie sprawozdawczym (łącznie 139).

Cel szczegółowy 2: Poprawa funkcjonowania systemu przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą

Wskaźniki produktu (opisano wyłącznie wskaźniki, w przypadku których występuje nadwykonanie, ponieważ wszystkie wskaźniki produktu osiągnięto na poziomie powyżej 100%):

Liczba pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania – do końca okresu sprawozdawczego objęto wsparciem 1 530 pracowników zagrożonych, co stanowi 229,73% wartości stopnia realizacji wskaźnika na lata 2007-2013. W samych tylko trzech projektach systemowych „szybkiego reagowania” odnotowano udział 1 167 pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach, co świadczy o celowości podejmowanych działań w trybie systemowym. W realizowanym projekcie systemowym pn. „Aktywizacja rynku pracy na Dolnym Śląsku”, założono, iż 485 pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach zostanie objętych wsparciem, czyli wykonanie wskaźnika na koniec okresu programowania będzie możliwe nawet na poziomie 295% (zatem IP2 podtrzymuje oszacowaną wartość ze sprawozdania rocznego za 2013 r.).

Osiągnięty stopień realizacji wskaźnika jest wyższy od poziomu wykorzystania alokacji na podstawie rozliczonych środków (wynoszący 86,36%), co świadczy o efektywnym wykorzystaniu środków.

Liczba osób zwolnionych w przedsiębiorstwach dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania – do końca okresu sprawozdawczego 1 136 osób objęto wsparciem, co stanowi 139,73% wartości stopnia realizacji wskaźnika na lata 2007-2013. Wskaźnik jest mierzony w projektach typu outplacement oraz był monitorowany w projekcie systemowym pn. „Aktywizacja rynku pracy – wsparcie osób, które utraciły zatrudnienie z przyczyn dotyczących pracodawców”. Jednocześnie IP widząc ogromne potrzeby w zakresie „zwolnień monitorowanych” w regionie zdecydowała (za zgodą IZ) o kontynuacji wsparcia (od lipca 2013 roku) poprzez realizację kolejnego projektu systemowego pn. „Aktywizacja rynku pracy na Dolnym Śląsku”, w którym założono objęcie wsparciem kolejnych 485 osób. Realizacja wskaźnika jest ściśle

powiązana z sytuacją społeczno-gospodarczą w regionie i uzależniona od potrzeb zgłaszanych w projekcie „szybkiego reagowania”. Osiągnięty stopień realizacji wskaźnika jest wyższy od poziomu wykorzystania alokacji pod względem rozliczonych środków (86,36%).

Ponadto należy podkreślić, iż w bieżącym okresie sprawozdawczym nastąpił wzrost poziomu poniższych wskaźników produktu, które są monitorowane w projektach outplacementowych: **Liczba osób, które otrzymały: c) środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej** oraz **Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej** (przekroczono wartości założone w Planie działania na lata 2014-2015). Wzrost wartości wskaźników w I półroczu br. jest efektem realizowanego od lipca ub. roku projektu systemowego pn. „Aktywizacja rynku pracy na Dolnym Śląsku”, który opisano powyżej.

Efektywność zatrudnieniowa:

Zgodnie z Planami działań na lata 2008-2010 dla Priorytetu VIII efektywność zatrudnieniowa nie była mierzona w projektach w ramach Działania 8.1, a jej monitorowanie nastąpiło dopiero w projekcie systemowym szybkiego reagowania pn. „Aktywizacja rynku pracy - wsparcie osób, które utraciły zatrudnienie z przyczyn dotyczących pracodawców” w ramach Poddziałania 8.1.2, którego realizacja rozpoczęła się 1 października 2011 r. W projekcie założono, że wskaźnik efektywności zatrudnieniowej uczestników projektu (mierzony na zakończenie jego realizacji) wynosić będzie co najmniej 55% (uczestnicy, którzy podejmą pracę lub rozpoczną prowadzenie działalności gospodarczej). Na koniec okresu sprawozdawczego na 637 osób, które zakończyły udział w projekcie, 386 osób znalazło lub kontynuowało zatrudnienie, zatem wykonanie wskaźnika wyniosło ponad 60%, przekraczając tym samym zakładaną wartość. W przypadku projektu systemowego pn. „Aktywizacja rynku pracy na Dolnym Śląsku” w ramach Poddziałania 8.1.2, którego realizacja rozpoczęła się w lipcu 2013 r., wskaźnik efektywności zatrudnieniowej (określony na poziomie co najmniej 50%) na koniec I półrocza 2014 r. wyniósł 10% (na 50 osób, które zakończyły udział w projekcie, 5 osób znalazło lub kontynuowało zatrudnienie). Projekt nie jest zakończony. Natomiast w przypadku projektu skierowanego do pracowników sektora oświaty pn. „Aktywizacja zawodowa pracowników sektora oświaty na dolnośląskim rynku pracy” (którego realizację rozpoczęto 1 lutego br.), założono wskaźnik zatrudnieniowy na poziomie 50%, jednak do końca okresu sprawozdawczego jeszcze żaden z uczestników nie zakończył udziału w projekcie, tym samym wskaźnik wyniósł 0%. Mając na uwadze osiągnięty na poziomie ponad 60,6% wskaźnik efektywności zatrudnieniowej w zakończonym już projekcie systemowym szybkiego reagowania, IP2 szacuje, że w dwóch realizowanych projektach systemowych zaplanowane wartości wskaźników na poziomie 50% również zostaną osiągnięte.

Jednocześnie warto podkreślić, iż w zrealizowanym już projekcie szybkiego reagowania pn.: „Wsparcie pracodawców przechodzących procesy adaptacyjne i ich pracowników szansą stabilizacji regionalnego rynku pracy”, który nie był objęty kryterium efektywności zatrudnieniowej, w dniu 23.05.2012 r., Beneficjent dostarczył raport ewaluacyjny, w którym przedstawił dane dotyczące pomiaru efektu zatrudnieniowego w projekcie. Na podstawie analizy dokumentów potwierdzających podjęcie pracy przez uczestników projektu oraz wywiadów telefonicznych na zakończenie okresu realizacji projektu (październik 2011 r.) wynika, iż 259 osób znalazło alternatywne miejsce zatrudnienia, zatem efektywność zatrudnieniowa wyniosła ponad 53%.

Utrzymanie tempa rozliczania środków w Priorytecie VIII przekłada się na rosnące poziomy osiągniętych wskaźników. Po przeanalizowaniu stopnia realizacji wskaźników w Priorytecie VIII, IP stwierdza, iż u wszystkich występuje nadwykonanie wartości docelowej. Ponadto satysfakcjonującym dla IP i IP2 jest **przekroczenie wartości docelowej w bieżącym okresie sprawozdawczym wskaźnika produktu: Liczba przedsięwzięć, które zostały objęte wsparciem w zakresie projektów szkoleniowych**, który był trudny w realizacji, jednak dzięki podjętym środkom zaradczym przekroczono wartość docelową.

Badania ewaluacyjne:

W okresie sprawozdawczym zostały przyjęte wyniki badania ewaluacyjnego zrealizowanego na zlecenie IP2 w 2013 r. pn. „Ocena wpływu interwencji PO KL na realizację idei flexicurity, upowszechnienie Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw (CSR), równościowego traktowania pracowników oraz budowania dialogu społecznego, na przykładzie projektów realizowanych w ramach Priorytetu VI i VIII PO KL w województwie dolnośląskim”. Celem badania była analiza i ocena wpływu interwencji PO KL na realizację idei flexicurity, upowszechnienie Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw, równościowego traktowania pracowników oraz budowania dialogu społecznego w zakresie rozwoju zasobów ludzkich na Dolnym Śląsku. Przedmiotowe badanie dostarczyło przede wszystkim informacji na temat możliwości wykorzystania – w procesie planowania przyszłej perspektywy finansowej EFS 2014-

2020, wypracowanego w latach 2007-2013 efektywnego i skutecznego modelu działań. Badanie potwierdziło, iż najbardziej efektywne są te inicjatywy, które nie ograniczają się do działań promocyjnych i informacyjnych, ale prowadzą do wdrożenia konkretnych rozwiązań w konkretnych przedsiębiorstwach i instytucjach, choćby oznaczało to działania skierowane do stosunkowo niewielkiej grupy docelowej. Ewaluator zarekomendował w kolejnym okresie programowania zastąpienie lub uzupełnienie działań promocyjnych, informacyjnych i tworzenie nowych narzędzi celem wdrożenia w przedsiębiorstwach i instytucjach wypracowanych już modeli i rozwiązań: do aktywizacji osób 50+, osób z uszkodzeniem słuchu, innych niepełnosprawnych, młodzieży, długotrwale bezrobotnych; do współpracy na rzecz EFZ; telepracy (platforma, certyfikacja itp.); kontraktowania usług rynku pracy; wdrażania CSR. Aktywizacja młodzieży może np. przyczynić się do realizacji celu nadrzędnego strategii „Europa 2020”, jakim jest wzrost wskaźnika zatrudnienia, a wdrażanie modeli związanych z aktywizacją niepełnosprawnych i osób 50+ do realizacji celu związanego ze zmniejszeniem ubóstwa. Badanie dowiodło, że zdecydowana większość stworzonych w latach 2007-2013 rozwiązań ma szansę być skutecznie i efektywnie kontynuowana w nowej perspektywie finansowej. Z uwagi na początkową fazę planowania działań dla nowego okresu programowania w momencie zakończenia badania, zapisy w Tabeli rekomendacji dotyczące sposobu wdrożenia rekomendacji oraz zakresu działań w odniesieniu do adresatów zostaną poddane weryfikacji podczas okresowego przeglądu stanu wdrożenia rekomendacji, zaplanowanego przez IP2 pod koniec 2014 r. W związku z tym, że działania proponowane w celu wdrożenia rekomendacji związane są wyłącznie z nowym okresem programowania, nie mają one wpływu na obecnie monitorowane wskaźniki dotyczące Priorytetu VIII.

W okresie sprawozdawczym, na zlecenie IP2, rozpoczęto również realizację badania ewaluacyjnego pt. „Ocena skuteczności, jakości i trwałości interwencji EFS na Dolnym Śląsku w zakresie efektywności zatrudnieniowej projektów Priorytetu VI, VII i VIII (Działanie 8.1) PO KL, w kontekście poprawy sytuacji społeczno – gospodarczej i wzrostu konkurencyjności regionu”. Celem głównym ewaluacji jest analiza i ocena skuteczności, jakości i trwałości interwencji EFS na Dolnym Śląsku w zakresie efektywności zatrudnieniowej projektów Priorytetu VI, VII i VIII (Działanie 8.1) PO KL, w kontekście poprawy sytuacji społeczno – gospodarczej i wzrostu konkurencyjności regionu. Cel główny badania będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

- ocena stopnia wykonania kryterium wyboru projektów dotyczącego efektu zatrudnieniowego, przewidzianego od 2011 r. w Planach działania dla Priorytetu VI, VII i VIII (Działanie 8.1) PO KL w województwie dolnośląskim;
- analiza i ocena efektów udzielonego wsparcia, w tym w szczególności użyteczności, skuteczności, jakości i trwałości uzyskanego rezultatu w postaci podjętego przez uczestników projektów zatrudnienia;
- ocena wpływu działań zastosowanych w projektach oraz dodatkowych, nieplanowanych efektów interwencji na zmiany społeczno – gospodarcze i wzrost konkurencyjności regionu Dolnego Śląska;
- wskazanie kierunku działań, a także ocena możliwości oraz określenie warunków i sposobów implementacji wypracowanych w ramach PO KL rozwiązań w procesie planowania działań strategicznych dla Dolnego Śląska w obszarze aktywizacji zawodowej, z uwzględnieniem specyfiki regionalnego i lokalnego rynku pracy oraz możliwości interwencyjnych EFS w latach 2014-2020.

Badanie jest realizowane w okresie od 15.05.2014 r. do 04.09.2014 r. Najważniejsze wnioski z badania oraz sformułowane rekomendacje zostaną przedstawione w kolejnym okresie sprawozdawczym.

Ponadto, z uwagi na pilotażowy charakter projektów zakładających funkcjonowanie „operatorów wsparcia” działających na określonym terenie (w czterech subregionach Dolnego Śląska, wyłonionych do dofinansowania w ramach konkursu nr II/8.1.1/B/12) oraz potrzebą zebrania wyników i pozyskania wiedzy w zakresie efektywności zastosowanego modelu w celu oceny możliwości wykorzystania wprowadzonych rozwiązań w perspektywie 2014-2020, IP2 podjęła decyzję o zleceniu usługi szczegółowego monitoringu, opartego na ankietach monitorujących – w zakresie oceny adekwatności, jakości i efektywności wsparcia udzielonego mikro-, małym i średnim przedsiębiorstwom. W bieżącym okresie sprawozdawczym podjęto działania mające na celu wyłonienie wykonawców usługi – dwóch osób zatrudnionych na umowy cywilnoprawne. Zrealizowanie monitoringu, opracowanie wyników i wniosków oraz propozycji rekomendacji z przeprowadzonej analizy zostało zaplanowane najpóźniej do końca listopada 2014 r. W związku z powyższym, wyniki prac z przedmiotowego monitoringu zostaną przedstawione w kolejnym okresie sprawozdawczym.

PRIORYTET IX

(opisano wyłącznie wskaźniki produktu, w przypadku których występuje nadwykonanie lub nie została osiągnięta wartość docelowa)

Cel szczegółowy 1: Zmniejszenie nierówności w upowszechnieniu edukacji, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi:

Liczba ośrodków wychowania przedszkolnego, które uzyskały wsparcie w ramach Priorytetu: na koniec okresu sprawozdawczego odnotowano wykonanie wskaźnika na poziomie 269 ośrodków wychowania przedszkolnego, co stanowi 80,06% wartości docelowej. W efekcie podjętych w 2013 r. przez IP działań mających na celu zminimalizowanie nieosiągnięcia wartości docelowej wskaźnika, w bieżącym okresie sprawozdawczym odnotowano jego przyrost aż o 52 nowe placówki.

Na nieosiągnięcie wartości docelowej na obecnym etapie wdrażania PO KL, zdaniem IP wpływ miało przede wszystkim: wprowadzone w styczniu 2012 r. w SzOP zmiany: obowiązku wnoszenia wkładów własnych przez Beneficjentów oraz ograniczenia realizacji projektu na terenie 30% gmin województwa o najniższym w skali regionu stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Ponadto, w raporcie z badania ewaluacyjnego pn.: „Ocena działań PO KL w obszarze edukacji w województwie dolnośląskim” jako przyczynę spadku dynamiki przyrostu wskaźnika wskazano także brak możliwości zapewnienia trwałości projektu, co przekładało się na rezygnację z jego realizacji. Również podejście do edukacji przedszkolnej części rodziców dzieci w wieku przedszkolnym wpływa na przedstawioną sytuację. Zdarza się, iż bezrobotni rodzice dzieci (w szczególności na obszarach wiejskich) nie widzą oraz nie rozumieją potrzeby posyłania dzieci do przedszkoli, skoro zapewniona jest im opieka w domu.

IP zdecydowała się na ogłoszenie w III kw. 2013 r. 2 konkursów ukierunkowanych na upowszechnienie edukacji przedszkolnej w województwie. Późne ogłoszenie tych konkursów podyktowane było zapowiadany przez IZ zmianami w SzOP, które zniosły ograniczenie realizacji projektu na terenie 30% gmin województwa o najniższym w skali regionu stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Zapis ten dyskwalifikował możliwość aplikowania gminom miejsko-wiejskim, na obszarach których część miejska charakteryzowała się bardzo wysokim wskaźnikiem upowszechnienia edukacji przedszkolnej, natomiast w ich części wiejskiej odsetek ten był bardzo niski. Dodatkowo, IP przeprowadziła analizę danych statystycznych, z której wynika, że wciąż pomiędzy obszarem wiejskim i miejskim istnieje wyraźna dysproporcja w dostępie do edukacji przedszkolnej. Z tego powodu, w celu objęcia wsparciem PO KL jak największej liczby przedszkolaków z terenów wiejskich, IP zdecydowała, że jeden z ogłaszanych w 2013 r. konkursów był dedykowany tylko dla placówek położonych na obszarach wiejskich. Ponadto w celu optymalizowania efektywności kosztowej przyjmowanych do realizacji projektów IP określiła limit możliwego dofinansowania przypadający na 1 placówkę na 300 000 PLN. Dodatkowo w I połowie 2014 r. w celu wykorzystania alokacji przeznaczonej na realizację projektu systemowego „Modernizacja oddziałów przedszkolnych” oraz zwiększenia stopnia realizacji wskaźnika dotyczącego edukacji przedszkolnej, IP przeprowadziła 2 uzupełniające nabory wniosków.

Biorąc pod uwagę wyniki zakończonego w I półroczu 2014 r. procesu oceny wniosków (złożonych w odpowiedzi na konkursy ogłoszone w 2013 r.) oraz uzupełniających naborów wniosków do projektu systemowego „Modernizacja oddziałów przedszkolnych”, IP szacuje, że przedmiotowy wskaźnik może wzrosnąć jeszcze maksymalnie o 45 placówek. Pozwoli to osiągnąć wskaźnik w wysokości 314 przedszkoli (93,45% wartości docelowej określonej na poziomie 336 instytucji), co biorąc pod uwagę wcześniej opisane problemy związane z przebiegiem konkursów oraz niskim zainteresowaniem należy uznać za wartość satysfakcjonującą. Ze względu na ryzyko, że podobnie jak w 2013 r. konkursy nie będą cieszyły się odpowiednim zainteresowaniem i alokacja na nie przeznaczona nie zostanie w pełni wykorzystana, IP podjęła decyzję o nieogłaszaniu zaplanowanych wstępnie w PD na lata 2014-2015 konkursu na upowszechnianie edukacji przedszkolnej. Ponadto ocenia się, że ewentualna realizacja konkursu w roku 2014 nie wpłynęłaby znacząco na wzrost wielkości wskaźnika, ponieważ w ramach konkursu planowano, iż będą mogły zostać objęte wsparciem placówki, które już brały udział w realizacji projektów PO KL, w związku z tym nie będą wykazywane jako nowe w ramach przedmiotowego wskaźnika.

Niemniej jednak na uznanie zasługuje fakt, że spośród wszystkich placówek, które otrzymały do tej pory wsparcie, blisko 85% położonych jest na terenach wiejskich, co w znacznym stopniu przyczyniło się do realizacji jednego z głównych celów PO KL, czyli zmniejszania dysproporcji w dostępie do edukacji. W 2007 r. wskaźnik upowszechnienia na obszarach wiejskich Dolnego Śląska kształtował się na poziomie 18,9% i był ponad trzykrotnie niższy niż na terenach miejskich. Natomiast na koniec 2012 r. wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej wzrósł do poziomu 45,9%, a dysproporcja jest dwukrotnie niższa w porównaniu do obszarów

miejskich. Na jej zmniejszenie z całą pewnością miała wpływ nie tylko reforma edukacji przedszkolnej, ale również wdrażanie PO KL w województwie dolnośląskim.

Liczba osób dorosłych w wieku 25-64 lata, które uczestniczyły w kształceniu ustawicznym w ramach Priorytetu: na koniec bieżącego okresu sprawozdawczego 3 473 osób zakończyło udział w projektach dotyczących kształcenia ustawicznego w ramach Priorytetu IX, a stopień realizacji wskaźnika wynosi 10,91% wartości zaplanowanej do osiągnięcia w okresie programowania 2007-2013.

W porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym odnotowano wyraźny wzrost wartości wskaźnika, jednak w dalszym ciągu jego stopień realizacji odbiega od zaplanowanego poziomu. Należy zaznaczyć, że wpływ na niski stopień realizacji wskaźnika związany jest z faktem, iż przedmiotowy wskaźnik planowany jest do osiągnięcia głównie w ramach Działania 9.6 (oraz w niewielkim stopniu również w ramach Działania 9.3), które jest stosunkowo nowym Działaniem, w związku z tym znaczący przyrost wskaźnika będzie widoczny w następnych okresach sprawozdawczych. Znaczenie ma również moment jego pomiaru: zgodnie z Podręcznikiem wskaźników, jest on liczony w momencie zakończenia udziału w projekcie przez uczestnika. Ponadto analiza projektów skierowanych na podnoszenie kompetencji osób dorosłych poprzez formy szkolne, wykazała, że w tego typu projektach większy niż w pozostałych Działaniach Priorytetu IX procent uczestników przerywa udział lub nie kończy go zgodnie z zaplanowaną ścieżką, co także wpływa na poziom wykonania wskaźnika.

Po dokonaniu odpowiedniej analizy dofinansowanych projektów, IP2 szacuje, że wskaźnik może zostać zrealizowany na poziomie ok. 25 900 osób, natomiast w ramach przyjętych do realizacji projektów w Działaniu 9.3 przewiduje się, że jeszcze ok. 315 osób może zakończyć udział w kształceniu ustawicznym. Tym samym przy założeniu zrealizowania wszystkich zakładanych w projektach wartości wskaźnikowych, ostateczna jego wartość powinna kształtować się na poziomie ok. 26 200 osób, co oznaczać będzie przekroczenie wartości docelowej określonej w SzOP – ok 250% (ze względu na metodologię wyliczania wskaźnika – urealnianie – ostateczna wartość może być nieznacznie niższa niż przedstawiony szacunek). Planowane nadwykonanie wskaźnika jest efektem przeprowadzonych w 2013 oraz w pierwszej połowie 2014 r. realokacji niewykorzystanych środków w Działaniu 9.1, 9.3 i 9.4 oraz Poddziałaniu 9.6.1 i 9.6.3 w celu dofinansowania rekomendowanych w ramach konkursu projektów w Poddziałaniu 9.6.2, które nie uzyskały dofinansowania z powodu wyczerpania przeznaczonych na konkurs alokacji. Zdaniem IP oraz IP2 decyzja ta pozwoliła na efektywne i racjonalne wykorzystanie oszczędności w Priorytecie IX. Kolejne przyjęte do dofinansowania projekty mają duże znaczenie dla regionalnego rynku pracy, oferowane przez nie wsparcie w głównej mierze koncentruje się na grupach docelowych pozostających w najtrudniejszej sytuacji (wykazujących największą lukę kompetencyjną w zakresie ICT i umiejętności językowych) i posiadających największe potrzeby w dostępie do szkoleń.

Liczba osób dorosłych, które skorzystały z usług doradztwa edukacyjno-szkoleniowego: Niski stopień wykonania wskaźnika na obecnym etapie wdrażania PO KL związany jest z tym, że w pierwsze umowy o dofinansowanie projektów w ramach Poddziałania 9.6.3 zostały podpisane dopiero w 2013 r. Wartość docelowa tego wskaźnika nie została określona w SzOP PO KL, niemniej jednak w Planie Działania na rok 2012 określone zostało kryterium dostępu, w ramach którego wsparciem powinno zostać objętych co najmniej 500 osób. Na podstawie analizy realizowanych projektów, IP2 szacuje, że wskaźnik ten ostatecznie powinien zostać osiągnięty na poziomie ok. 660 osób.

Cel szczegółowy 2: Zmniejszenie nierówności w jakości usług edukacyjnych, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi (w zakresie kształcenia ogólnego):

Liczba szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Priorytetu, w podziale na obszary miejskie i wiejskie: do końca okresu sprawozdawczego 728 szkół wzięło udział w projektach, co stanowi 83,11% wartości docelowej określonej w SzOP dla województwa dolnośląskiego. Na wynik ten wpływa zarówno realizacja projektów wyłonionych w trybie konkursowym, jak i uczestnictwo szkół w ramach projektu systemowego pn.: „Dolnośląska szkoła liderem jakościowych zmian w polskim systemie edukacji”. W bieżącym okresie sprawozdawczym IP odnotowała przyrost wskaźnika o 17 placówek położonych na obszarach wiejskich. Do końca okresu objętego sprawozdaniem, wsparciem objęto 402 szkoły z obszarów miejskich, co przekłada się na realizację wartości docelowej w 100% (określonej dla placówek położonych na terenach miejskich) oraz 326 szkół z obszarów wiejskich (67,78% wartości określonej w SzOP). Nadal więc wyraźna jest dysproporcja we wdrażaniu programów rozwojowych w placówkach położonych na obszarach miejskich i wiejskich, jednak w porównaniu z latami ubiegłymi ulega ona systematycznemu zmniejszeniu. Jest to efekt podejmowanych przez IP w ostatnich latach intensywnych działań

informacyjno-promocyjnych oraz premiujących projekty obejmujące wsparciem szkoły z obszarów wiejskich. Niestety, w dalszym ciągu zagrożone jest wykonanie wartości docelowej wskaźnika dotyczącego szkół położonych na obszarach wiejskich.

Dążąc do osiągnięcia jak najwyższego poziomu omawianego wskaźnika, IP przez ostatnie lata podejmowała szereg działań zaradczych. W 2013 r. ogłoszone zostały 2 konkursy zamknięte, skierowane tylko do placówek położonych na obszarach wiejskich. Ponadto, w celu zminimalizowania występowania zaobserwowanych w latach poprzednich problemów, IP zdecydowała się również, poza regularnie organizowanymi spotkaniami organizacyjnymi, na przygotowanie w ramach dokumentacji konkursowej rozdziału zawierającego wskazówki ułatwiające tworzenie projektu, aby spełniał on wymogi zarówno oceny formalnej, jak i merytorycznej. W celu zachęcenia nowych projektodawców, zdecydowano się również na zwiększenie średniej kwoty przypadającej na jedną placówkę do 140 000 PLN (w konkursach ogłoszonych w 2012 r. kwota ta wynosiła 90 000 PLN). Decyzja ta podyktowana była chęcią ułatwienia Beneficjentom zapewnienie kompleksowego wsparcia szkół w projektach i uzyskania optymalnej efektywności kosztowej przyjmowanych do realizacji projektów. Ponadto przed ogłoszeniem drugiego konkursu dotyczącego realizacji programów rozwojowych w szkołach kształcenia ogólnego, IP przeprowadziła szeroką akcję promocyjno – informacyjną. Poza standardowymi działaniami (spotkania informacyjne z potencjalnymi Beneficjentami), w proces ten intensywnie zaangażowane zostały ośrodki RO EFS, których zadaniem było skontaktowanie się ze szkołą (która dotychczas nie uzyskała wsparcia w ramach Poddziałania 9.1.2) oraz jej organem prowadzącym i udzielenie projektodawcom niezbędnej pomocy podczas tworzenia wniosku o dofinansowanie. Ponadto IP indywidualnie zwróciła się do szkół nieobjętych do tej pory wsparciem, z informacją o możliwości uzyskania dofinansowania na realizację programów rozwojowych.

Po dokonaniu analizy wniosków o dofinansowanie projektów wyłonionych do dofinansowania IP szacuje, że wskaźnik dotyczący szkół położonych na terenach wiejskich może jeszcze wzrosnąć maksymalnie o 77 placówek. Oznaczałoby to, że ostateczny stopień realizacji wskaźnika dot. szkół z terenów wiejskich zostanie osiągnięty na poziomie 83,78% wartości docelowej, natomiast wskaźnik główny może osiągnąć wartość ok. 805 szkół (czyli prawie 92% wartości docelowej). W opinii IP, poza wskazanymi wyżej przyczynami, na niesatysfakcjonujący stopień wykonania wskaźnika w odniesieniu do szkół z obszarów wiejskich duży wpływ ma również fakt, że szkoły i organy je prowadzące nie posiadają wystarczająco wykwalifikowanego personelu, który mógłby się zaangażować w napisanie wniosku i koordynację oraz rozliczenie projektu, lub personel ten z powodu dużej ilości obowiązków nie posiada czasu niezbędnego na zaangażowanie się w tworzenie i realizację projektu, w związku z czym wycofują się z aplikowania o środki.

Pomimo szacowanego nieosiągnięcia wartości docelowej wskaźnika, IP zrezygnowała z ogłoszenia pierwotnie zaplanowanego w Planie działania na lata 2014-2015 kolejnego naboru na realizację programów rozwojowych. Decyzja ta, (tak jak w przypadku Poddziałania 9.1.1) podyktowana była ryzykiem, że podobnie jak w 2013 r. konkurs nie będzie cieszył się odpowiednim zainteresowaniem i alokacja na niego przeznaczona nie zostanie w pełni wykorzystana. Ponadto ocenia się, iż ewentualna realizacja konkursu w roku 2014 nie wpłynęłaby znacząco na wzrost wielkości wskaźnika, ponieważ w ramach konkursu planowano objęcie wsparciem placówek, które już brały udział w realizacji projektów PO KL, w związku z tym nie będą wykazywane jako nowe w ramach przedmiotowego wskaźnika.

Liczba szkół podstawowych, które zrealizowały projekty dotyczące indywidualizacji nauczania: na koniec czerwca 2014 r. wskaźnik ukształtował się na poziomie 97,77% wartości docelowej, co oznacza, że w bieżącym okresie sprawozdawczym 6 nowych placówek zrealizowało wszystkie przewidziane w projekcie zadania. W bieżącym okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja ostatnich projektów dotyczących indywidualizacji nauczania w związku z tym ostateczna wartość wskaźnika nie ulegnie zmianie w kolejnych okresach sprawozdawczych. Obecny poziom wskaźnika należy uznać za zadowalający. Na jego niższy niż pierwotnie oczekiwano poziom w największym stopniu miały zmiany organizacyjne zachodzące w systemie oświaty w ostatnich latach: głównie łączenie oraz likwidacja placówek (od 2009 r. liczba szkół podstawowych w województwie dolnośląskim zmalała o ok. 30 instytucji), co potwierdziło również zrealizowane w 2012 r. badanie ewaluacyjne pn.: „Ocena działań PO KL w obszarze edukacji w województwie dolnośląskim”. Dzięki zaangażowaniu pracowników IP, którzy na bieżąco monitorowali oraz weryfikowali sytuację poszczególnych Beneficjentów i ich projektów wskaźnik został osiągnięty na poziomie bliskim 100%.

Cel szczegółowy 3: Podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia zawodowego:

Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które wdrożyły programy rozwojowe oraz Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych: w dalszym ciągu widoczne jest duże nadwykonanie wskaźników, które osiągnęły poziom odpowiednio 124,66 % oraz 162,28%. Osiągnięcie tak wysokich efektów jest w głównej mierze skutkiem realizowania w ramach Działania 9.2 aż 2 projektów systemowych (*Modernizacja kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku I i II*). Szczegółowo sytuacja ta była opisana w poprzednich sprawozdaniach.

Cel szczegółowy 4: wzmocnienie rozwoju zawodowego i podnoszenia kwalifikacji nauczycieli, szczególnie na obszarach wiejskich:

Liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach, z podziałem na nauczycieli na obszarach wiejskich i nauczycieli kształcenia zawodowego: od początku realizacji Działania 9.4 w woj. dolnośląskim 7 348 nauczycieli uczestniczyło w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach. Stopień realizacji wskaźnika ukształtował się na poziomie 132,59%, co oznacza, że w 2014 r. odnotowano wzrost nadwykonania wartości docelowej wskaźnika głównego. Ponadto w bieżącym okresie sprawozdawczym wzrósł stopień realizacji podwskaźnika dot. nauczycieli kształcenia zawodowego (221,32%) i po raz pierwszy od momentu rozpoczęcia wdrażania PO KL na Dolnym Śląsku, podwskaźnik dotyczący nauczycieli z obszarów wiejskich osiągnął zbliżony 100% wartości docelowej poziom (93,39%). Wcześniejsze problemy z osiągnięciem satysfakcjonującego poziomu podwskaźnika związane były z faktem faktem, że ośrodki kształcenia zlokalizowane są w miastach i konieczność dojazdów zniechęca potencjalnych odbiorców projektów do wzięcia udziału w tej formie wsparcia, co potwierdza przeprowadzone w II poł. 2012 r. badanie ewaluacyjne pn.: „Ocena działań PO KL w obszarze edukacji w województwie dolnośląskim”. Niemniej jednak działania podejmowane przez IP w poprzednich latach, których celem było zwiększenie wartości zagrożonego podwskaźnika (m.in. ogłoszenie w 2012 r. konkursu dedykowanego nauczycielom z obszarów wiejskich, spotkania informacyjne z potencjalnymi Beneficjentami oraz rozpoczęcie realizacji projektu systemowego, którego celem jest objęcie wsparciem 1 012 nauczycieli z obszarów wiejskich) przyniosły pozytywny efekt. W ramach przyjętych do realizacji umów oraz przy założeniu, że planowane w ramach projektów wskaźniki zostaną w pełni osiągnięte, a także mając na uwadze cele do zrealizowania w ramach projektu systemowego, IP szacuje, że podwskaźnik dotyczący nauczycieli terenów wiejskich może przynosić jeszcze o ok. 1800 osób, co będzie skutkowało nadwykonaniem wartości docelowej.

Badania ewaluacyjne:

W bieżącym okresie sprawozdawczym nie zrealizowano żadnego badania ewaluacyjnego dotyczącego Priorytetu IX.

2. Analiza stanu realizacji Priorytetu w okresie objętym sprawozdaniem

INFORMACJE OGÓLNE:

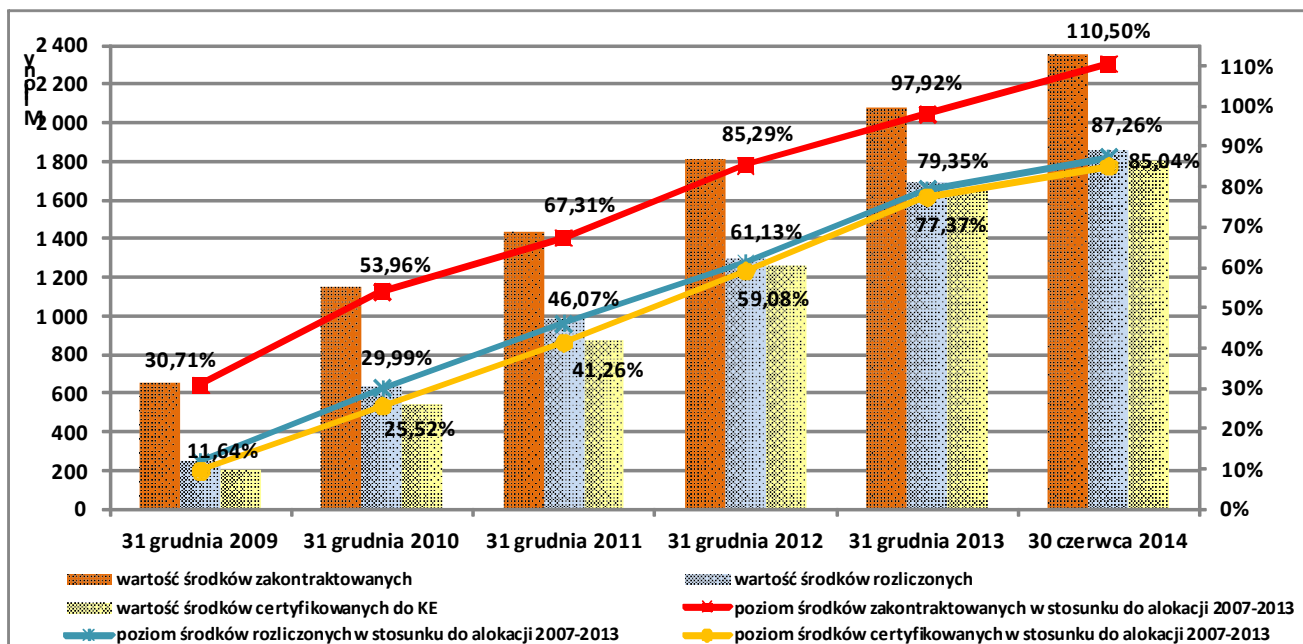
W ramach Priorytetów VI-IX od początku realizacji PO KL do 30.06.2014 roku w województwie dolnośląskim zawarto 2 674 umowy, w tym 299 umów w ramach Priorytetu VI, 470 umów w ramach Priorytetu VII, 476 umów z Priorytetu VIII oraz 1 429 umów w ramach Priorytetu IX. Łączna wartość środków publicznych zakontraktowanych w ramach podpisanych umów wynosi ponad 2 350 mln PLN, co stanowi 110,50% alokacji przewidzianej na cały okres programowania (2007-2013). Osiągnięty wysoki poziom nie jest wynikiem przekontraktowania a rzeczywisty poziom wykorzystania alokacji, uwzględniający ponowne zakontraktowanie oszczędności pochodzących z zakończonych i rozliczonych projektów oraz realokacje w ramach poszczególnych priorytetów dokonane w I półroczu 2014 r., nie przekracza 100% (z wyjątkiem Poddziałania 6.1.3, w którym kontraktowane są środki z Funduszu Pracy przekraczające wartość dostępnej alokacji – zgoda na podpisywanie umów do limitu FP).

Do końca okresu sprawozdawczego wartość wydatków poniesionych ze środków publicznych w ramach zatwierdzonych oraz wprowadzonych do KSI wniosków o płatność wynosi blisko 1 856 mln PLN, co stanowi 87,26% wartości alokacji zaplanowanej na cały okres programowania (2007-2013). Zgodnie z danymi na koniec I półrocza 2014 do KE, certyfikowano 434,3 mln euro, co stanowi 102,90% (bez Poddziałania 6.1.3 – 95,57%) alokacji przewidzianej na komponent regionalny w województwie dolnośląskim na lata 2007-2012, czyli alokacji przewidzianej zgodnie z zasadą $n+3/n+2$ do wykorzystania do końca 2014 roku.

Do 30.06.2014 roku rozliczono 78,97% środków publicznych zakontraktowanych w ramach Priorytetów VI-IX.

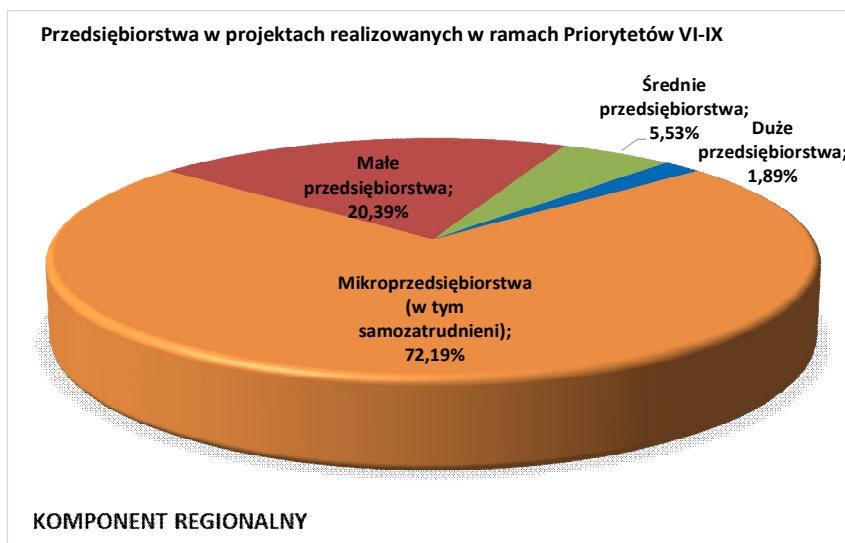
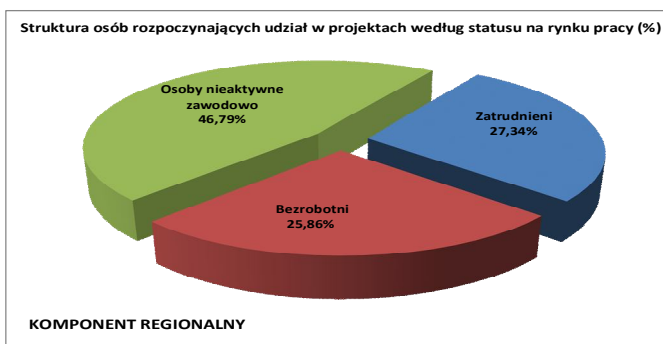
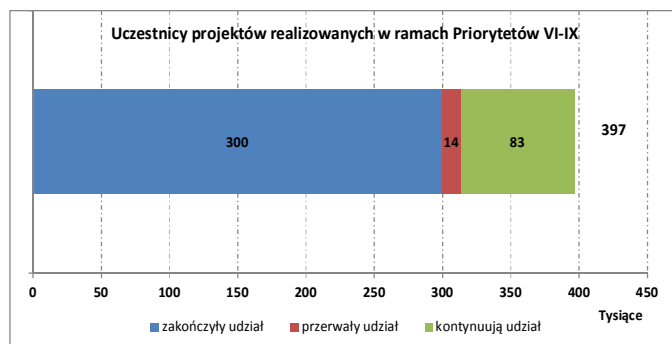

Stopień zakontraktowania, rozliczania oraz certyfikacji w kolejnych okresach w stosunku do alokacji 2007-2013, przedstawiono na poniższym wykresie. Do przeliczenia alokacji przyjęto kurs Euro wg EBC z dnia 27.05.2014 r. wynoszący 4,1637 PLN.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP i IP2 (wg stanu na 30/06/2014)

Od początku realizacji PO KL w projektach wyłonionych do dofinansowania w ramach Priorytetów VI-IX rozpoczęło udział 396 488 osób. Do końca okresu sprawozdawczego zakończyło udział 299 656 osób, 82 932 osoby kontynuują a 13 900 osób przerwało udział w projekcie, co obrazuje poniższy wykres:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP i IP2 (wg stanu na 30/06/2014)

PRIORYTET VI

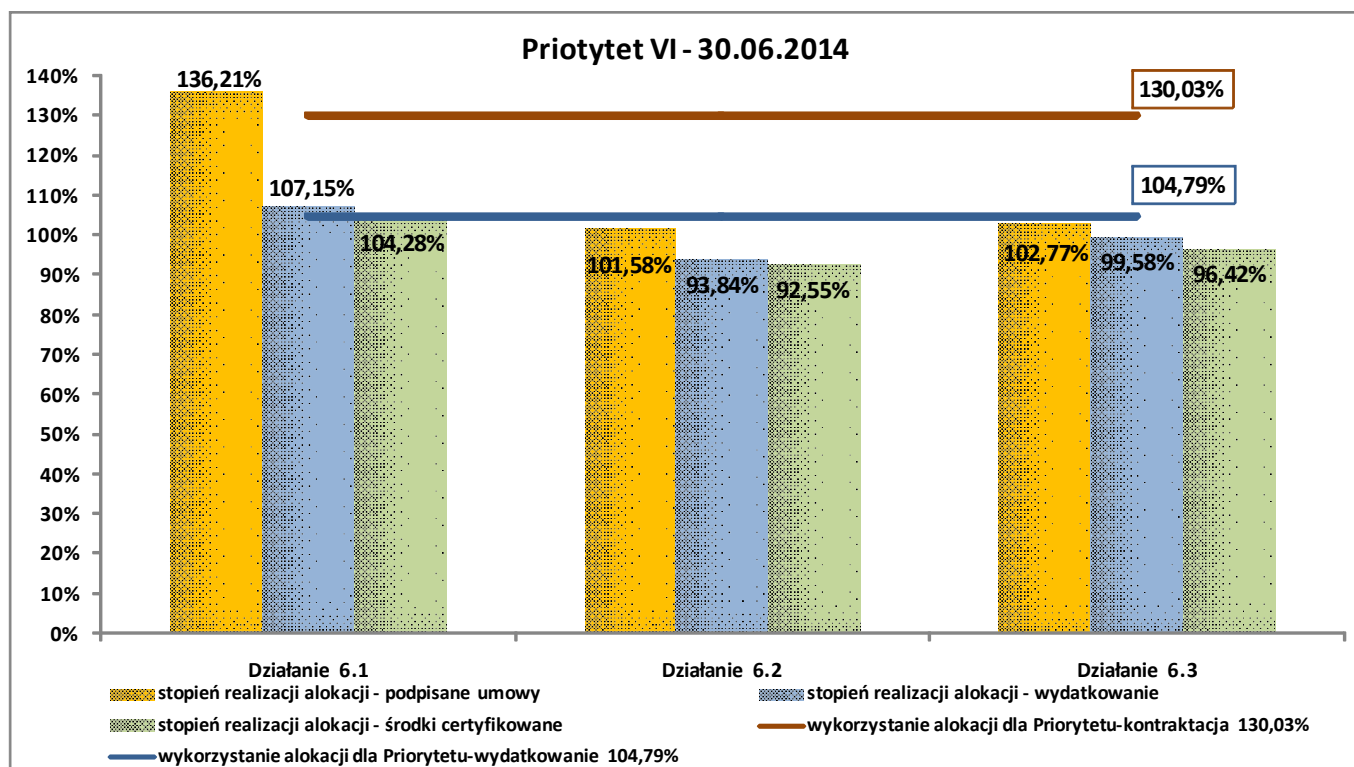
• Postęp finansowy

W ramach Priorytetu VI od początku realizacji PO KL w województwie dolnośląskim zawarto 299 umów. Łączna wartość zakontraktowanych środków w Priorytecie VI wynosi ponad 878 mln PLN. Wartość środków publicznych zakontraktowanych w ramach podpisanych umów wynosi blisko 881 mln PLN, co stanowi 130,03% wykorzystania alokacji przewidzianej dla Priorytetu VI na cały okres programowania 2007 - 2013. Osiągnięty wysoki poziom nie jest wynikiem przekontraktowania a rzeczywisty poziom wykorzystania alokacji, uwzględniający ponowne zakontraktowanie oszczędności pochodzących z zakończonych i rozliczonych projektów oraz realokację w ramach Priorytetu VI dokonaną w I półroczu 2014 r. nie przekracza 100% (z wyjątkiem Poddziałania 6.1.3, w którym kontraktowane są środki z Funduszu Pracy przekraczające wartość dostępnej alokacji – zgoda na podpisywanie umów do limitu FP).

W okresie sprawozdawczym podpisano 3 umowy na łączną wartość środków publicznych 2,14 mln PLN, aneksowano również 27 umów Powiatowych Urzędów Pracy.

Wartość wydatków poniesionych ze środków publicznych, w ramach 3 047 zatwierdzonych oraz wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność, wynosi blisko 708 mln PLN, co stanowi 104,79% wykorzystania alokacji przeznaczonej na cały okres programowania. W bieżącym okresie sprawozdawczym - na podstawie 175 zatwierdzonych i wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność – wartość wydatków publicznych uznanych za kwalifikowalne wynosi blisko 50 mln PLN. Do końca okresu sprawozdawczego rozliczono 80,59% środków publicznych zakontraktowanych w ramach Priorytetu VI.

Zatem przy utrzymaniu takiej tendencji IP nie widzi zagrożenia dla realizacji Priorytetu VI. Na koniec okresu sprawozdawczego cel certyfikacji na 2014 rok, zgodnie z zasadą n+2/n+3, został zrealizowany na poziomie 123,67% (bez Poddziałania 6.1.3 – 109,54%). Natomiast w stosunku do alokacji zaplanowanej na cały okres programowania 2007-2013 poziom środków certyfikowanych wynosi 102,20% (bez Poddziałania 6.1.3 – 90,53%).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP i IP2 (wg stanu na 30/06/2014)

Ocena IP:

W opinii Instytucji Pośredniczącej stan wdrażania Priorytetu VI jest zadawalający. Biorąc pod uwagę poziom środków zakontraktowanych wyliczany zgodnie z metodologią przyjętą do algorytmu kontraktowania (dla projektów w trakcie realizacji wartość podpisanych umów, a dla zakończonych ostateczne rozliczenie - środki publiczne) wynoszący 128,71% (bez Poddziałania 6.1.3 - 99,14%) alokacji na lata 2007-2013, należy stwierdzić, że niemal wszystkie środki zostały zakontraktowane. W I półroczu 2014 roku dostępne środki alokacji w ramach Priorytetu VI zostały przeznaczone na projekty systemowe Powiatowych Urzędów Pracy w ramach Poddziałania 6.1.3 oraz projekty z

konkursów z 2012 r. Tempo kontraktacji i wydatkowania ma odzwierciedlenie w wartościach osiągniętych wskaźników i świadczy o przełożeniu wykorzystanych środków na liczbę podmiotów lub osób, którym udzielono wsparcia. Analizując osiągnięte wartości wskaźników, IP definiowała te, których realizacja była zagrożona, a które mają jednocześnie znaczenie dla wspierania grup najbardziej defaworyzowanych w regionie i odpowiednio kształtowała wymagania w *Planach działania*, jak również regularnie zalecała IP2, aby wyłaniała do realizacji wyłącznie takie projekty, które są racjonalne kosztowo i przyczyniają się do realizacji celów PO KL, efektywnie wykorzystując alokację. W bieżącym roku kryteria dostępu określone w PD wskazywały na objęcie wsparciem w ramach projektów PUP, osób w wieku 50-64 lata oraz osób młodych, tym samym znacznie wzrosną osiągnięte wartości wskaźników dla powyższych grup. Termin realizacji ostatnich 10 projektów w Priorytecie VI przewidziano na 2015 rok, z tego 1 zakończy się po 30.06.2015 r. Projekty te będą objęte szczególną uwagą ze strony IP i IP2 w zakresie terminowej realizacji i monitorowania pojawiających się w nich problemów.

Dokonując analizy poziomu realizacji celów, a także mając na uwadze wysokość dostępnych środków w Priorytecie VI (z wyłączeniem Poddziałania 6.1.3), Zarząd Województwa Dolnośląskiego 24.09.2013 r. podjął decyzję kierunkową o wydatkowaniu niewykorzystanych dotychczas środków (tj. wolnej alokacji), na dofinansowanie nowych projektów w ramach Poddziałania 6.1.1, wyłonionych w naborze w 2012 roku, ale niedofinansowanych z uwagi na brak środków wynikających z algorytmu. Powyższe pozytywnie wpływa na przyrosty wskaźników produktu oraz rezultatu. W celu wykonania tej decyzji, 30.04.2014 roku dokonano realokacji środków pozostających na Poddziałaniu 6.1.2 oraz Działaniu 6.2 do Poddziałania 6.1.1, co znalazło odzwierciedlenie w tabeli finansowej będącej załącznikiem do SzOP z dnia 01.07.2014 r. i pozwoliło na dofinansowanie kolejnych 3 projektów z konkursu z 2012 r.

Poziom zarówno środków zakontraktowanych (136,21%), jak i rozliczonych (107,15%), w stosunku do alokacji 2007-2013 występujący w **Działaniu 6.1** jest zadowalający. W I półroczu 2014 roku, dzięki przesunięciu wolnych środków do Poddziałania 6.1.1, zawarto 3 umowy z Wnioskodawcami z dalszych miejsc list rankingowych konkursów ogłoszonych w 2012 roku (w tym 1 projekt skierowany wyłącznie do osób niepełnosprawnych). W Poddziałaniu 6.1.2 stopień kontraktacji na koniec I półroczu 2014 r. kształtował się na poziomie 99,03%, w związku z tym nie przewiduje się dalszego kontraktowania, a pozostałe środki zostały przesunięte do Poddziałania 6.1.1, co zostało opisane powyżej. Projekty w ramach tego Poddziałania zakończyły się z końcem 2013 r. i zostały ostatecznie rozliczone (z wyjątkiem projektu systemowego – sytuacja opisana w dalszej części sprawozdania). W ramach projektów systemowych Poddziałania 6.1.3, mając na uwadze dotychczasową kontraktację IP oraz IP2 nie stwierdza zagrożenia dotyczącego zarówno wykorzystania dostępnych środków, jak i ich terminowego rozliczenia. Poziom rozliczenia dotychczas zakontraktowanych środków w Działaniu 6.1 wynosi 78,66%, natomiast poziom wykorzystania alokacji 2007-2013 na podstawie rozliczonych środków – 107,15% i jest stosunkowo najniższy (89,12%) w Poddziałaniu 6.1.1.

W odniesieniu do **Działania 6.2** kontraktacja środków w ramach alokacji 2007-2013 dobiegła końca (osiągnięto poziom 101,58%). Łącznie zawarto 62 umowy o dofinansowanie o wartości ok. 119,8 mln PLN. Poziom rozliczenia środków wynosi 93,84% całkowitej alokacji. IP2 nie widzi zagrożenia sprawnego rozliczenia środków w odniesieniu do alokacji 2007-2013. Należy jednak zauważyć, że pomimo zadowalającego poziomu kontraktacji i rozliczenia alokacji, udział Działania 6.2 w osiągnięciu wartości docelowej wskaźników określonej na poziomie Priorytetu jest niewielki. Pozostałe wolne środki przesunięto do Poddziałania 6.1.1 w celu dofinansowania 1 projektu z listy rankingowej konkursu z 2012 roku, jeżeli środki dostępne na algorytmie na to pozwolą.

W ramach **Działania 6.3** od początku realizacji PO KL do końca okresu sprawozdawczego zawarto 61 umów. Poziom zakontraktowanych środków w Działaniu 6.3 w odniesieniu do alokacji 2007-2013 wynosi 102,77%, a rozliczonych 99,58%. Realizacja projektów w tym Działaniu została zakończona i rozliczona w 2012 roku. W ramach działania przewidywano wartość docelową wskaźnika na poziomie 41 dla *projektów wspierających rozwój inicjatyw lokalnych*, a zrealizowano 61 takich projektów. W projektach prowadzono głównie działania szkoleniowe i doradcze, natomiast projekty ukierunkowane na rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym nie cieszyły się zainteresowaniem.

- **Przebieg procesu wnioskowania**

W bieżącym okresie sprawozdawczym w ramach Priorytetu VI, zgodnie z *Planem działania na lata 2014-2015*, nie ogłoszono konkursów, jak również nie planuje się ich ogłoszenia w kolejnym półroczu.

- **Realizacja projektów systemowych**

„**Obserwatorium Dolnośląskiego Rynku Pracy i Edukacji**” (projekt systemowy w ramach Poddziałania 6.1.2)

Okres realizacji projektu 01.10.2009 r. – 31.12.2013 r.; wartość projektu: 5 250 885,17 PLN. Projekt realizowany był przez Centrum Monitoringu Społecznego i Kultury Obywatelskiej. Celem projektu było dostarczanie rzetelnych informacji na temat rynku pracy i edukacji, które pomogą w lepszym prowadzeniu działań na rzecz zwiększania zatrudnienia oraz ograniczania i zapobiegania bezrobociu na Dolnym Śląsku ze szczególnym uwzględnieniem kobiet oraz wypracowanie rozwiązań umożliwiających wymianę informacji pomiędzy instytucjami działającymi na regionalnym rynku pracy.

W okresie sprawozdawczym rozliczono wydatki związane z:

1. KONFERENCJAMI:

- konferencją podsumowującą wyniki dwóch badań: X: „*Segmentacja rynku pracy, a odmienny kapitał społeczny, kulturowy i ekonomiczny mieszkańców Dolnego Śląska*” oraz XIV: „*Sytuacja osób powyżej 50 i 60 roku życia na rynku pracy Dolnego Śląska*” zorganizowaną 24.10.2013 r. ;
- konferencją podsumowującą wyniki dwóch badań: XV: „*Analiza sytuacji młodych ludzi na dolnośląskim rynku pracy*” oraz XVI: „*Obszary pogranicza Dolnego Śląska – aktywność ekonomiczna, współpraca międzynarodowa, mobilność na rynku pracy*” zorganizowaną 17.12.2013 r.

2. PUBLIKACJAMI:

- publikacją i dystrybucją Informatorów Dolnośląskiego Rynku Pracy i Edukacji (nr 14, 15 oraz 16).

3. SEMINARIAMI/SPOTKANIAMAMI:

- seminarium zorganizowane wspólnie ze Starostwem Powiatowym w Oławie pt.: „Polska wobec strategii reindustrializacji Unii Europejskiej w wymiarze regionalnym”, zorganizowane 04.11.2013 r. w Oławie.

4. RAPORTAMI:

- przeprowadzeniem badań do raportów: X, XIV, XV, XVI;
  - wydrukiem raportów: I, III, X, XIV, XV, XVI
- ✓ Łącznie do końca okresu sprawozdawczego, w ramach 18 wniosków o płatność zostały zatwierdzone wydatki w wysokości 4 725 442,12 PLN, co stanowi ok. 90% wartości projektu. W okresie sprawozdawczym zatwierdzono 1 wniosek o płatność na łączną kwotę 552 351,70 PLN oraz został złożony końcowy wniosek o płatność na kwotę 507 228,20 PLN, który został zweryfikowany, lecz zatwierdzenie zostało wstrzymane ze względu na brak dokumentów niezbędnych do wyjaśnienia czy wynagrodzenie koordynatora można uznać za kwalifikowane;
- ✓ Znaczącą zmianą w realizacji projektu było przejęcie realizacji projektu z dniem 01.01.2012 r. przez Centrum Monitoringu Społecznego i Kultury Obywatelskiej. W związku z powyższym między innymi została przeniesiona strona internetowa projektu na domenę Centrum pod adresem: www.obserwatorium.cmsiko.pl;
- ✓ Kamienie milowe we wdrażaniu projektu to 19 raportów podsumowujących badania zrealizowane w ramach projektu, z czego 6 zostało wydanych w 2011 roku, 5 w 2012 r. oraz 8 w 2013 r.;
- ✓ W poprzednim okresie sprawozdawczym Beneficjent poinformował IP2, że w związku z prowadzonym postępowaniem, policja zabezpieczyła sprzęt i całość dokumentacji Centrum Monitoringu Społecznego i Kultury Obywatelskiej, w tym dokumenty ww. projektu. Może to spowodować problemy z terminowym rozliczeniem projektu. Beneficjent podjął starania w celu odzyskania dokumentacji, niemniej jednak Prokuratura Rejonowa nie zgodziła się na wydanie zabezpieczonej dokumentacji. Umożliwiła jednak sporządzenie kserokopii określonych dokumentów znajdujących się wśród ww. dokumentacji. W dniu 25.04.2014 r. wpłynęła do IP2 część dokumentów niezbędnych do wyjaśnienia, czy wynagrodzenie koordynatora można uznać za kwalifikowane. Beneficjent został poinformowany o konieczności dostarczenia pozostałych dokumentów, niezbędnych do wyjaśnienia ww. sprawy.

- **Analiza struktury uczestników**

Od początku realizacji PO KL w projektach wyłonionych do dofinansowania w ramach Priorytetu VI rozpoczęły udział 86 293 osoby. Do końca okresu sprawozdawczego zakończyły udział 69 803 osoby, 10 462 kontynuują, a 6 028 osób przerwało udział w projektach.

Z analizy danych zawartych w załącznikach sprawozdawczych wynika, że w Priorytecie VI kobiety stanowią zdecydowaną większość uczestników projektów (64%). Jednocześnie status uczestnika na rynku pracy, który rozpoczyna udział w projekcie, to najczęściej osoba bezrobotna (84%), a wśród osób zatrudnionych przeważają osoby zatrudnione w administracji publicznej (54% ogółu zatrudnionych to głównie pracownicy PSZ biorący udział w projektach Poddziałania 6.1.2), ze zdecydowaną przewagą kobiet (90%). Najwięcej uczestników charakteryzuje się wykształceniem ponadgimnazjalnym (52%), około 23% uczestników posiada wykształcenie wyższe i są to głównie kobiety. Nieco mniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym i niższym

(14%). Najmniejszą grupę stanowią uczestnicy z wykształceniem pomaturalnym (11%). Dużą część uczestników (33%) stanowiły osoby z terenów wiejskich. We wszystkich Działaniach/ Poddziałaniach Priorytetu VI PO KL występują nieliczne osoby należące do kategorii migranci (2 kobiety, 1 mężczyzna) lub mniejszości narodowych i etnicznych (2 kobiety).

Analizując strukturę uczestników projektów pod względem wieku, należy zauważyć, że osoby młode, w wieku 15-24 lata stanowiły 34% ogółu rozpoczynających udział w projektach, natomiast osoby w wieku starszym 55-64 lata – 9%. Wśród grup osób o szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, wsparcie kierowane jest do osób niepełnosprawnych, a ich udział w projektach wynosi 7%. W związku z celami określonymi na poziomie Priorytetu VI oraz osiągniętymi wskaźnikami, IP stwierdza, że wsparcie kierowane jest do właściwych grup docelowych. Projekty wyłonione do dofinansowania w latach 2011, 2012, 2013 oraz 2014, sukcesywnie zwiększają udział ww. grup wśród uczestników projektów i tym samym aktywizują większą liczbę osób młodych, niepełnosprawnych oraz w wieku 50-64 lata. Po dokonaniu analizy struktury uczestników projektów realizowanych w ramach Priorytetu VI na podstawie danych zawartych w załącznikach nr 2-6 nie zidentyfikowano szczególnego rodzaju grup, które są niedoreprezentowane lub nadreprezentowane w odniesieniu do grup docelowych wskazanych w SzOP.

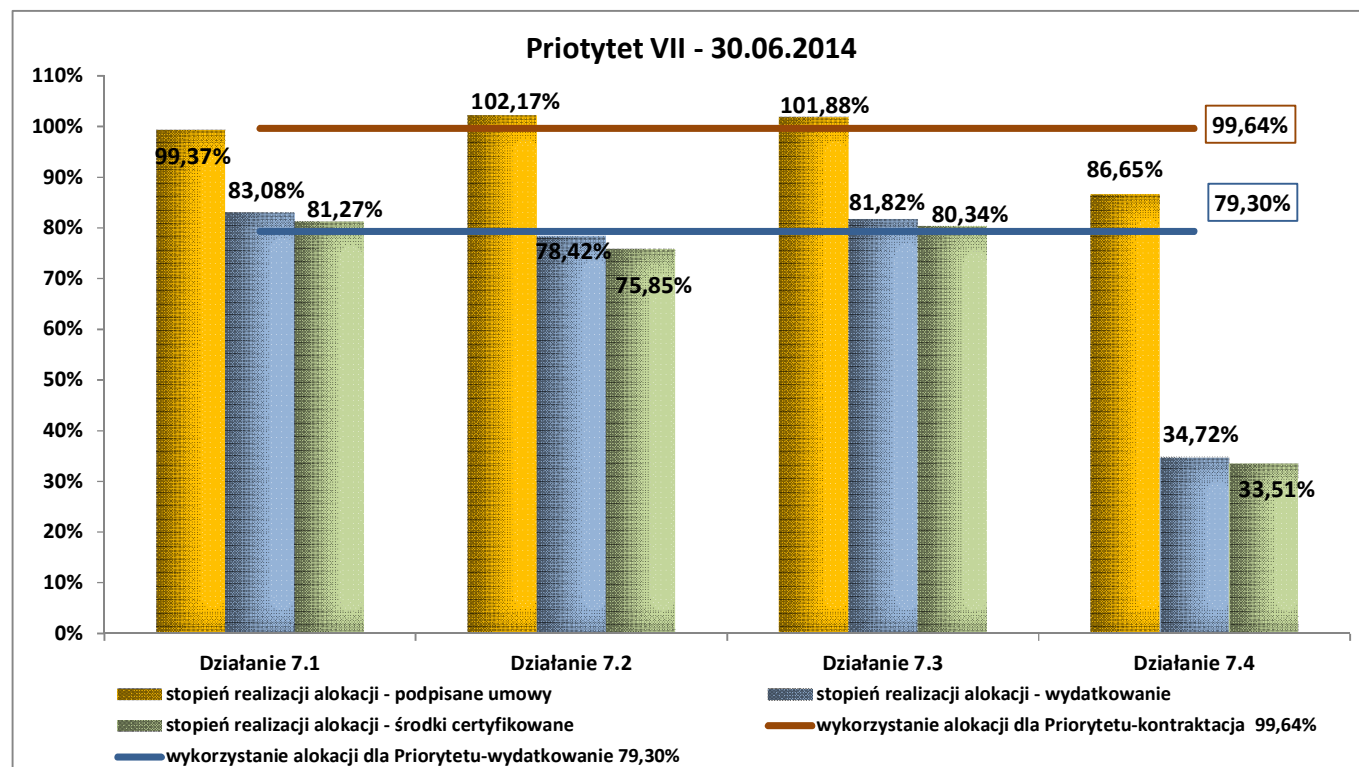
PRIORYTET VII

• Postęp finansowy:

W ramach Priorytetu VII od początku realizacji PO KL do 30 czerwca 2014 roku w województwie dolnośląskim podpisano 470 umów o dofinansowanie projektów, w tym 183 umowy w ramach Działania 7.1, 98 umów w ramach Działania 7.2, 173 umowy w ramach Działania 7.3 oraz 16 umów w Działaniu 7.4. Łączna wartość zakontraktowanych środków w Priorytecie VII oraz jednocześnie wartość środków publicznych zakontraktowanych w ramach podpisanych umów wynosi ponad 440 mln PLN, co stanowi 99,64% alokacji przewidzianej dla Priorytetu VII na cały okres programowania (2007-2013).

W okresie sprawozdawczym podpisano 6 umów na łączną wartość środków publicznych prawie 3,4 mln PLN oraz aneksowano umowy ramowe w ramach Działania 7.1.

Wartość wydatków poniesionych ze środków publicznych, w ramach 3 711 zatwierdzonych oraz wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność, wynosi ponad 350 mln PLN, co stanowi 79,30% wykorzystania alokacji 2007-2013. W bieżącym okresie sprawozdawczym – na podstawie 429 zatwierdzonych i wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność – wartość rozliczonych wydatków publicznych wynosi prawie 39 mln PLN. Do końca okresu sprawozdawczego rozliczono 79,58% środków publicznych zakontraktowanych w ramach Priorytetu VII.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP i IP2 (wg stanu na 30/06/2014)

Dane finansowe w ramach Priorytetu VII uwzględniają 7 rozwiązanych umów ramowych w Poddziałaniu 7.1.1, w przypadku których rozwiązanie umowy jest traktowane jako zakończenie realizacji projektu.

Zatem przy utrzymaniu takiej tendencji IP nie widzi zagrożenia dla realizacji Priorytetu VII oraz niezrealizowania zasady n+2/n+3 (wykonanej do końca okresu sprawozdawczego na poziomie 93,55% dla celu na 2014 r.) dla Priorytetu VII w ramach PO KL.

Działanie 7.1

W ramach Działania 7.1 od początku realizacji Działania podpisano 183 umowy na łączną kwotę (uwzględniając również kwoty z podpisanymi aneksami) 274 mln PLN, w których zakontraktowana wartość środków publicznych stanowi 99,37% alokacji zaplanowanej dla Działania 7.1 na lata 2007-2013. Dane dotyczące zakontraktowania środków są wykazane zgodnie z danymi wygenerowanymi z KSI SIMIK i uwzględniają również dokonane w 2014 r. pomniejszenia wartości umów projektów, będące wynikiem zatwierdzenia Bilansu realizacji projektów systemowych na 2013 r., gdzie dokonywana była edycja danych zawartych w Aneksach do umów ramowych. Po aneksowaniu umowy ramowej, w KSI SIMIK 07-13 wprowadzany jest aneks z urealnioną kwotą zatwierdzonych wydatków za poprzednie lata realizacji projektu.

Do końca okresu sprawozdawczego wydatki uznane za kwalifikowalne w 2 526 wnioskach o płatność zatwierdzonych od początku realizacji Działania 7.1 wyniosły ponad 229,3 mln PLN.

Wydatkowanie środków publicznych od początku realizacji Działania w ramach zatwierdzonych wniosków o płatność kształtuje się na poziomie 83,08% w stosunku do alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013.

Stopień rozliczenia zakontraktowanych środków (stosunek wartości środków rozliczonych do zakontraktowanych) w ramach Działania 7.1 wynosi 83,61%.

Działanie 7.2

W ramach Działania 7.2 od początku jego realizacji podpisano 98 umów o dofinansowanie projektów na łączną kwotę prawie 130 mln PLN, w których zakontraktowana wartość środków publicznych stanowi 102,17% wartości alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013. Kontraktacja na poziomie ponad 100% nie jest wynikiem przekontraktowania dostępnej alokacji. Rzeczywisty poziom wykorzystania środków, uwzględniający ponowne zakontraktowanie oszczędności pochodzących z zakończonych i rozliczonych projektów oraz dokonanych realokacji w I półroczu 2014 r., nie przekracza 100% dostępnej alokacji. Do końca okresu sprawozdawczego wydatki uznane za kwalifikowalne w 715 wnioskach o płatność zatwierdzonych od początku realizacji Działania 7.2 wyniosły 99,7 mln PLN.

Wydatkowanie środków publicznych określone od początku realizacji Działania na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność kształtuje się na poziomie 78,42% w stosunku do alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013. Stopień rozliczenia zakontraktowanych środków (stosunek wartości środków rozliczonych do zakontraktowanych) w ramach Działania 7.2 wynosi 76,75 %.

Działanie 7.3

W ramach Działania 7.3 od początku jego realizacji podpisano 173 umowy o dofinansowanie projektów na łączną kwotę 17,2 mln PLN (w tym 6 projektów innowacyjnych o wartości prawie 9,4mln PLN), w których zakontraktowana wartość środków publicznych stanowi 101,88% wartości alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013. Kontraktacja na poziomie ponad 100% nie jest wynikiem przekontraktowania dostępnej alokacji. Rzeczywisty poziom wykorzystania środków, uwzględniający ponowne zakontraktowanie oszczędności pochodzących z zakończonych i rozliczonych projektów, nie przekracza 100% dostępnej alokacji.

Do końca okresu sprawozdawczego wydatki uznane za kwalifikowalne w 404 wnioskach o płatność zatwierdzonych od początku realizacji Działania 7.3 wyniosły 13,8 mln PLN.

Wydatkowanie środków publicznych, określone od początku realizacji Działania 7.3, na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność kształtuje się na poziomie 81,82% w stosunku do alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013. Stopień rozliczenia zakontraktowanych środków (stosunek wartości środków rozliczonych do zakontraktowanych) w ramach Działania 7.3 wynosi 80,31%.

Działanie 7.4

W ramach Działania 7.4 od początku jego realizacji podpisano 16 umów o dofinansowanie projektów na łączną kwotę blisko 19 mln PLN (w tym 1 uchwała na realizację projektu systemowego o wartości 2,6 mln PLN), w których zakontraktowana wartość środków publicznych stanowi 86,65% wartości alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013.

Do końca okresu sprawozdawczego wydatki uznane za kwalifikowalne w 66 wnioskach o płatność zatwierdzonych od początku realizacji Działania 7.4 wyniosły 7,6 mln PLN.

Wydatkowanie środków publicznych, określone od początku realizacji Działania 7.4, na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność, kształtuje się na poziomie 34,72% w stosunku do alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013. Stopień rozliczenia zakontraktowanych środków (stosunek wartości środków rozliczonych do zakontraktowanych) w ramach Działania 7.4 wynosi 40,07%.

Pomimo osiągnięcia niższego niż zakładano poziomu wskaźników, postęp finansowy w zakresie realizacji projektów systemowych w ramach **Działania 7.1** należy ocenić jako zadowalający. Poziom wykorzystania alokacji dla Działania 7.1 na podstawie zakontraktowanych środków wynosi 99,37% (99,89% dla Poddziałania 7.1.1, 98,80% dla Poddziałania 7.1.2 oraz 99,28% dla Poddziałania 7.1.3). Jak już wspomniano, mimo stale podejmowanych działań zachęcających OPS-y do realizacji projektów systemowych, nadal nie wszystkie ośrodki zaaplikowały o dostępne środki. Na rok 2014 w ramach Poddziałania 7.1.1. zapotrzebowanie na środki finansowe zgłosiły 4 nowe ośrodki, z których ostatecznie 2 podpisały umowy o dofinansowanie. Dodatkowo, w roku 2013 o środki finansowe na realizację projektów zaaplikowało 126 OPS-ów (1 projekt o charakterze partnerskim), co stanowi 76% wszystkich uprawnionych. 1 OPS zrezygnował z powodu braku możliwości wniesienia wymaganego wkładu własnego. W bieżącym okresie sprawozdawczym 123 spośród ww. OPS-ów realizowało lub nadal realizuje projekt. W ramach Poddziałania 7.1.1 zostały podpisane 2 aneksy na kwotę 0,2 mln PLN.

W ramach Poddziałania 7.1.2 zapotrzebowanie na środki na lata 2014-2015 zgłosiło 29 ośrodków i tyle samo zaaplikowało (spośród 30 uprawnionych, co stanowi 97%). Podpisano 1 umowę o dofinansowanie oraz 28 aneksów (na kwotę 22,8 mln PLN).

W celu zakontraktowania pozostałych niewykorzystanych środków w ramach Priorytetu VII rozpoczęto przeprowadzanie realokacji w Poddziałaniu 7.1.2. W ramach ww. realokacji podpisano w okresie objętym sprawozdaniem 2 aneksy zwiększające wartość projektów. IP2 planuje podpisanie jeszcze 11 aneksów.

IP2 od stycznia 2010 r. wdraża sukcesywnie rekomendacje zawarte w badaniu ewaluacyjnym pt: „*Ocena realizacji projektów systemowych w województwie dolnośląskim w ramach Poddziałania 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej i 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie, Działania 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Priorytetu VII Promocja integracji społecznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013*”. Rekomendacje są wdrażane poprzez prowadzenie działań informacyjnych, mobilizujących OPS/PCPR do lepszego przygotowania wniosków aplikacyjnych, szkoleń dla OPS/PCPR o charakterze technicznym/warsztatowym z zakresu finansowej części wniosku, zamieszczania na stronie internetowej pytań i odpowiedzi oraz prezentacji ze spotkań informacyjnych, dotyczących aplikowania ośrodki oraz samej realizacji i rozliczania projektów, indywidualnych konsultacji w zakresie przygotowania wniosku o dofinansowanie oraz na etapie realizacji projektu.

IP2 podjęła działania, które przekładają się na terminową weryfikację i zatwierdzanie wniosków o płatność – prowadzi konsultacje z Beneficjentami przed złożeniem wniosku o dofinansowanie/o płatność oraz z osobami zaangażowanymi w rozliczanie WNP. Ponadto, większość niewykorzystanych środków w ramach Priorytetu VII została przesunięta do Poddziałania 7.1.2, dzięki czemu możliwa była realizacja projektów przez PCPR-y w latach 2014-2015. Zapotrzebowanie na dodatkowe środki w ramach już realizowanych projektów w wysokości 3 435 710,05 PLN zgłosiło 14 PCPR-ów, ostatecznie zaaplikowało 13. Przyznano środki w wys. 3 120 999,01. IW (IP2) w okresie sprawozdawczym podpisała 2 aneksy, planuje podpisać jeszcze 11.

Postęp finansowy w ramach **Działania 7.2**, rozumiany jako osiągnięty poziom zakontraktowanych środków, jest oceniany jako zadowalający. W bieżącym okresie sprawozdawczym w ramach Poddziałania 7.2.1 nie zostały podpisane żadne umowy o dofinansowanie. IP2 umożliwiła natomiast realizację komponentu ponadnarodowego, zgłaszanego jako zmiana do projektów będących w trakcie realizacji. Podpisanie 3 aneksów w ramach Poddziałania 7.2.1 oraz 1 aneksu w ramach Poddziałania 7.2.2 miało bezpośrednie przełożenie na poziom kontraktacji oraz wydatkowania środków.

W celu zwiększenia tempa rozliczania zakontraktowanych środków IP2 nadal kontynuuje praktykę przeprowadzania licznych indywidualnych konsultacji w siedzibie DWUP z beneficjentami, co wpływa pozytywnie na jakość składanych wniosków o płatność oraz zwiększa wiedzę i doświadczenie beneficjentów w zakresie rozliczania się z otrzymanych transz dofinansowania. IP2 zamieszcza również na stronie internetowej odpowiedzi na pytania Beneficjentów, dotyczące aplikowania, realizacji oraz rozliczania projektów. Powyższe działania, o ile nadal będzie istniała taka potrzeba, będą kontynuowane w kolejnych okresach sprawozdawczych.

Stopień rozliczenia alokacji dla Działania 7.2 w opinii IP2 nie jest zagrożony. Wszystkie dofinansowane projekty posiadają co najmniej dwuletni okres realizacji, przewidziany termin zakończenia większości z nich to II-III kwartał 2015 r. W związku z tym rozliczenie alokacji powinno nastąpić do końca 2015 roku.

Postęp finansowy w ramach **Działania 7.3** rozumiany jako poziom zakontraktowanych środków jest zadowalający. W bieżącym okresie sprawozdawczym nie zostały podpisane żadne umowy o dofinansowanie, natomiast podpisano 1 aneks zwiększający wartość projektu innowacyjnego o 100 tys. PLN poprzez wprowadzenie komponentu ponadnarodowego. Od początku realizacji Działania podpisano 173 umowy o dofinansowanie projektów na łączną kwotę 17,2 mln PLN, w tym 6 projektów innowacyjnych o wartości 9,4 mln PLN. Zakontraktowana wartość środków publicznych stanowi 101,88% wartości alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013. Kontraktacja na poziomie ponad 100% nie jest wynikiem przekontraktowania dostępnej alokacji. Rzeczywisty poziom wykorzystania środków, uwzględniający ponowne zakontraktowanie oszczędności pochodzących z zakończonych i rozliczonych projektów, nie przekracza 100% dostępnej alokacji. Dodatkowo przekroczenie wartości 100% kontraktacji wynika z różnic kursowych.

Niewykorzystana alokacja, zaplanowana na wspieranie inicjatyw lokalnych w ramach Działania oraz dokonane realokacje w ramach Priorytetu VII zostały przeznaczone na zwiększenia wartości projektu innowacyjnego. Do końca okresu sprawozdawczego wydatki uznane za kwalifikowalne w 404 wnioskach o płatność zatwierdzonych od początku realizacji Działania 7.3 wyniosły 13,8 mln PLN. Wydatkowanie środków publicznych, określone od początku realizacji Działania 7.3, na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność kształtuje się na poziomie 81,82% w stosunku do alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013. Stopień rozliczenia zakontraktowanych środków (stosunek wartości środków rozliczonych do zakontraktowanych) w ramach Działania 7.3 wynosi 80,31%.

Jako zadowalający oceniany jest także poziom kontraktacji w ramach **Działania 7.4**. W okresie sprawozdawczym podpisano 5 umów o dofinansowanie projektów na kwotę 3,2 mln PLN w ramach konkursu nr I/7.4/A/13 (w tym 1 z procedury odwoławczej na kwotę 0,5 mln PLN), natomiast od początku realizacji Działania podpisano 16 umów o dofinansowanie projektów na łączną kwotę 19 mln PLN (w tym 1 uchwała na realizację projektu systemowego o wartości 2,6 mln PLN oraz 2 umowy na realizację projektów ponadnarodowych o wartości 2,5 mln PLN), w których zakontraktowana wartość środków publicznych stanowi 86,65% wartości alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013.

Do końca okresu sprawozdawczego wydatki uznane za kwalifikowalne w 66 wnioskach o płatność zatwierdzonych od początku realizacji Działania 7.4 wyniosły 7,6 mln PLN.

Wydatkowanie środków publicznych, określone od początku realizacji Działania 7.4, na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność wynosi 34,72% w stosunku do alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013. Stopień rozliczenia zakontraktowanych środków (stosunek wartości środków rozliczonych do zakontraktowanych) w ramach Działania 7.4 wynosi 40,07%.

Ze względu na fakt, iż pierwszy konkurs w ramach Działania 7.4 został ogłoszony w 2012 r., realizacja projektów nie osiągnęła jeszcze etapu zaawansowanego. Beneficjenci niedawno rozpoczęli rozliczanie przekazanych środków we wnioskach o płatność – obecny stopień rozliczenia alokacji dla Działania 7.4 jest zadowalający i wynosi 34,72%. Wnioski o płatność składane przez Beneficjentów do IP2 są weryfikowane i rozliczane terminowo. Ze względu na planowany termin zakończenia projektów, przypadający na II-III kwartał 2015 roku, rozliczenie alokacji powinno nastąpić do końca 2015 roku

Przebieg procesu wnioskowania

W okresie sprawozdawczym w ramach Priorytetu VII nie zostały ogłoszone żadne konkursy.

Realizacja projektów systemowych IP2

W ramach sprawozdania okresowego za I półrocze 2014 r. IP2 przedstawiła informacje odnośnie projektu systemowego pt. „**Sprawni w pracy**” realizowanego w ramach Działania 7.4 przez Beneficjenta - Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego (na podstawie Uchwały nr 2813/IV/12 z dnia 30 sierpnia 2012 r.). Nr umowy/decyzji: POKL.07.04.00-02-032/12-00. Okres realizacji: 01.08.2012 r.-31.12.2014 r. Wartość projektu: 2,6 mln PLN.

1. Osiągnięte rezultaty projektu na podstawie aktualnego na koniec okresu sprawozdawczego postępu rzeczowego

W okresie sprawozdawczym kontynuowano zatrudnienie kadry. Uczestnicy projektu uzyskali wsparcie doradcy zawodowego i psychologa. Osoby niepełnosprawne kontynuowały udział w stażach. Dla 54 osób

niepełnosprawnych oraz 19 członków ich rodzin opracowano Indywidualne Plany Działania. 40 osobom niepełnosprawnym zapewniono wsparcie Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej, 33 osobom niepełnosprawnym zorganizowano szkolenia podnoszące kwalifikacje. Dzięki udziałowi w projekcie 1 osoba niepełnosprawna uzyskała zatrudnienie oraz 1 osoba będąca członkiem rodziny osoby niepełnosprawnej podjęła aktywność zawodową.

2. Stopień wydatkowania / postęp finansowy (na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność)

Do 30 czerwca 2014 r. zatwierdzone zostały 2 wnioski o płatność na łączną kwotę 767 282,57 PLN. Od początku realizacji projektu zatwierdzono wydatki na łączną kwotę 1 653 395,36 PLN, co stanowi 63,59% całkowitej wartości projektu.

3. Ewentualne opóźnienia i problemy w realizacji projektu oraz ich przyczyny

Do końca I półrocza 2014 r. udział w projekcie przerwało łącznie 8 osób (w tym 3 osoby w bieżącym okresie sprawozdawczym). Liczba uczestników projektu została uzupełniona poprzez przeprowadzenie rekrutacji uzupełniającej.

4. Harmonogram realizacji projektu uwzględniający kamienie milowe w jego wdrażaniu

W czerwcu 2014 r. harmonogram projektu został zaktualizowany. Realizacja Projektu przebiega obecnie zgodnie z uaktualnionym harmonogramem

5. Znaczące zmiany w projekcie

W okresie sprawozdawczym nie wprowadzono znaczących zmian w projekcie.

6. Kluczowe przetargi, które mają przełożenie na rezultaty projektu

W I półroczu 2014 r. nie realizowano przetargów w ramach projektu „Sprawni w pracy”.

Analiza struktury uczestników

W ujęciu narastającym według stanu na 30 czerwca 2014 roku, analizując liczbę osób, która rozpoczęła udział w projektach, 67% ww. uczestników to **kobiety**. Stanowią one przeważającą liczbę uczestników rozpoczynających udział w projektach w ramach Priorytetu VII również w poszczególnych kategoriach (w podziale ze względu na status na rynku pracy, wykształcenie, zamieszkanie – miasto/wieś itd.).

Wśród osób, które rozpoczęły udział w projektach w ramach Priorytetu VII najliczniejszą grupę ze względu na status na rynku pracy stanowią **osoby bezrobotne oraz nieaktywne zawodowo** - łącznie 78,5% wszystkich osób rozpoczynających udział w projekcie. Biorąc pod uwagę główne grupy docelowe, do których kierowane jest wsparcie w ramach Priorytetu VII, tendencja ta jest jak najbardziej prawidłowa. Należy zauważyć, iż prawie połowa bezrobotnych uczestników projektów posiada status **osoby długotrwale bezrobotnej**.

Osoby zatrudnione stanowią pozostałe 21,5%. Są to w większości uczestnicy projektów w Poddziałaniu 7.1.3.

Co trzeci uczestnik rozpoczynający udział w projekcie w ramach Priorytetu VII to **mieszkaniec terenów wiejskich**. Natomiast według danych na koniec I półrocza 2014 roku - **osoby niepełnosprawne** stanowią ponad 19% wszystkich rozpoczynających udział w projektach uczestników. Jest to wynik najwyższy wśród wszystkich czterech Priorytetów komponentu regionalnego PO KL (IV-IX) i odzwierciedla cele określone dla poszczególnych obszarów wsparcia PO KL – wsparcie w ramach Priorytetu VII zostało skierowane właśnie głównie do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych. W województwie dolnośląskim w 2011 r. osoby niepełnosprawne stanowiły 13,2% ogółu ludności (383 tys.), natomiast w kraju – 12,2%. W ogóle zarejestrowanych w PUP na Dolnym Śląsku udział niepełnosprawnych w czerwcu 2014 r. wyniósł 7,7%, przyrastając w stosunku do grudnia 2013 o 0,4%.

Udział migrantów i osób pochodzących z mniejszości narodowych jest najwyższy spośród wszystkich Priorytetów (VI-IX). W ramach Priorytetu VII zostało objętych wsparciem 5 migrantów oraz 130 osób pochodzących z mniejszości narodowych i etnicznych.

Analizując wiek uczestników rozpoczynających udział w projektach w ramach Priorytetu, **osoby młode w wieku 15-24 lata**, które zostały zidentyfikowane jako jedna z grup docelowych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, stanowią obecnie 25% ogółu uczestników. Natomiast osoby z grupy wiekowej 55-64 lata, która również jest szczególnie wspierana w ramach PO KL, stanowią ponad 12% wszystkich rozpoczynających udział w projekcie.

Biorąc pod uwagę wykształcenie, najwięcej uczestników projektów to osoby z wykształceniem ponadgimnazjalnym (prawie 40%) oraz podstawowym, gimnazjalnym i niższym (33%). Ponad 15% uczestników projektów w Priorytecie VII legitymuje się wyższym wykształceniem. Należy zaznaczyć, iż są to głównie pracownicy socjalni, biorący udział w projekcie systemowym w ramach Poddziałania 7.1.3 oraz uczestnicy projektów w Poddziałaniu 7.2.2. Wykształcenie pomaturalne posiada prawie 12% ogółu uczestników.

Po dokonaniu analizy struktury uczestników projektów realizowanych w ramach Priorytetu VII na podstawie danych zawartych w załącznikach nr 2-6 nie zidentyfikowano szczególnego rodzaju grup, które są niedoreprezentowane lub nadreprezentowane w odniesieniu do grup docelowych wskazanych w SzOP.

PRIORYTET VIII

• *Postęp finansowy*

W ramach Priorytetu VIII od początku realizacji PO KL w województwie dolnośląskim zawarto 476 umów, w tym 435 umów dla Działania 8.1 i 41 umów/decyzji dla Działania 8.2. Łączna wartość zakontraktowanych środków w Priorytecie VIII wynosi ponad 480 mln PLN. Wartość środków publicznych zakontraktowanych w ramach podpisanych umów wynosi ponad 470 mln PLN, co stanowi 102,57% wykorzystania alokacji przewidzianej dla Priorytetu VIII na cały okres programowania 2007 - 2013. Poziom środków zakontraktowanych, w stosunku do alokacji 2007-2013 jest porównywalny w obydwu Działaniach (ponad 102%), co w opinii IP i IP2 jest dużym sukcesem. Należy podkreślić, iż po uwzględnieniu oszczędności na projektach zakończonych w żadnym Działaniu/Poddziałaniu nie występuje przekroczenie 100% dostępnej alokacji 2007-2013. Poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków (z uwzględnieniem ponownie zakontraktowanych oszczędności pochodzących z zakończonych i rozliczonych projektów) wynosi odpowiednio: w Priorytecie VIII – 98,92%, w Działaniu 8.1 – 98,78%, w Działaniu 8.2 – 99,52%.

W odniesieniu do projektów systemowych realizowanych w ramach Poddziałania 8.1.2, 8.1.4, 8.2.1 i 8.2.2 podpisano 19 umów (i/lub decyzji) na łączną kwotę prawie 83 mln PLN.

W okresie sprawozdawczym podpisano 4 umowy na łączną wartość prawie 8 mln PLN, w tym zatwierdzono jedną uchwałę dla projektu systemowego „szybkiego reagowania” skierowanego do nauczycieli i pracowników sektora oświaty o wartości ponad 6,5 mln PLN. Dodatkowo w jednym projekcie standardowym wprowadzono komponent ponadnarodowy, tym samym zwiększając jego wartość o prawie 173 tys. PLN. Na koniec okresu sprawozdawczego IP2 zdołała zakontraktować wszystkie dostępne środki w Poddziałaniu 8.1.1. Jednak w przypadku pojawienia się wolnych środków w ramach Poddziałania 8.1.1 będzie istniała możliwość podpisania jeszcze 1 umowy o dofinansowanie na kwotę ok. 1,5 mln PLN. Jest to na tyle istotne, iż wpłynie to na wzrost wskaźnika monitorującego m. in. typ 1 z SzOP, czyli szkolenia ogólne i specjalistyczne oraz doradztwo związane ze szkoleniami dla kadry zarządzającej i pracowników przedsiębiorstw. Celowe działania IP dążą do pełnego wykorzystania środków na formy wsparcia określone dla Priorytetu VIII, które są istotne dla regionu.

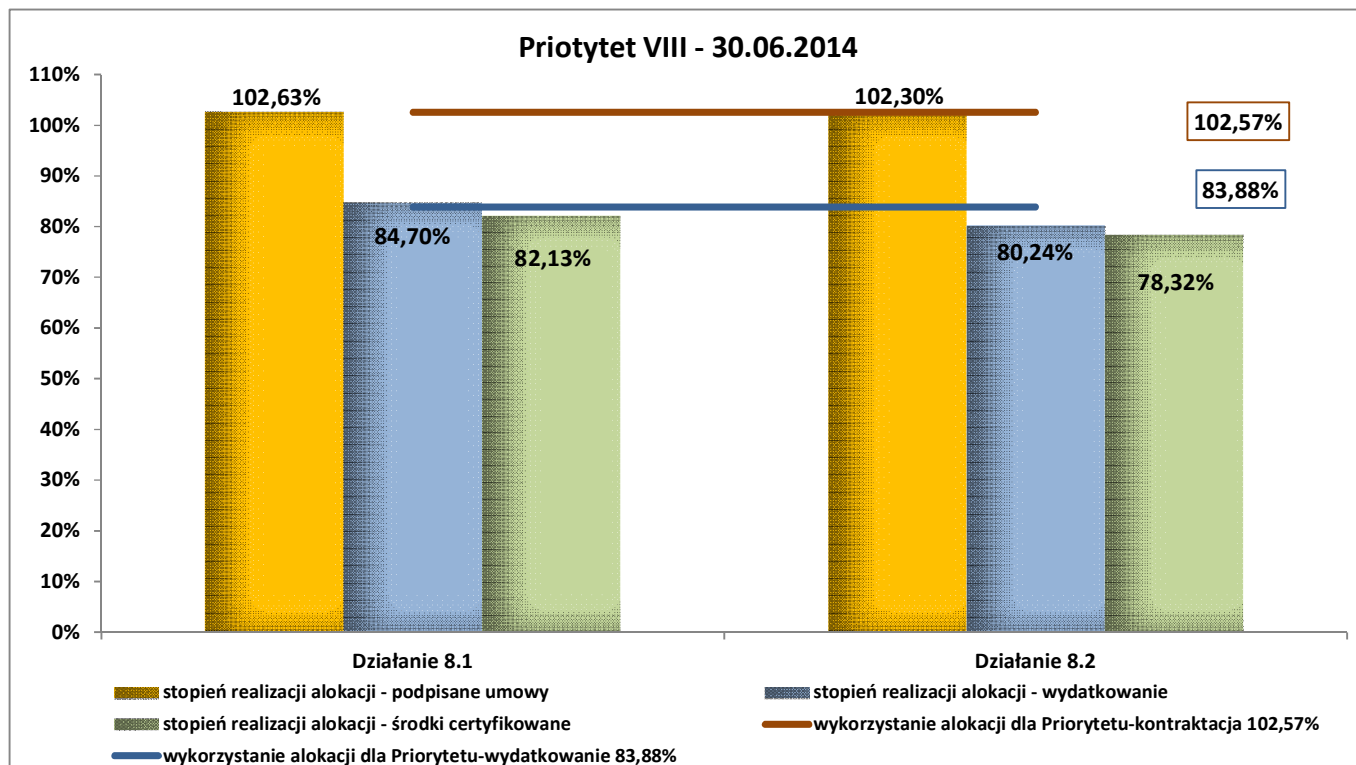
Wartość wydatków poniesionych ze środków publicznych w ramach 3 012 zatwierdzonych oraz wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność, wynosi prawie 385 mln PLN, co stanowi 83,88% wykorzystania alokacji przeznaczonej dla Priorytetu VIII na cały okres programowania 2007-2013. Do 30 czerwca br. zakończono i rozliczono 380 projektów realizowanych w ramach Priorytetu VIII na łączną wartość ponad 314 mln PLN. W bieżącym okresie sprawozdawczym – na podstawie 280 zatwierdzonych i wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność – wartość wydatków publicznych wzrosła o ponad 44 mln PLN.

Do końca okresu sprawozdawczego rozliczono 81,87% środków publicznych zakontraktowanych w ramach Priorytetu VIII.

Terminowa weryfikacja i zatwierdzanie wniosków o płatność przekłada się na zadowalający poziom wydatkowanych środków (84,70%) w stosunku do alokacji 2007-2013 w **Działaniu 8.1**. W Poddziałaniu 8.1.4 zakończono wydatkowanie środków w 2012 r., w pełni rozliczając projekty systemowe. W bieżącym okresie sprawozdawczym rozliczono środki w Poddziałaniu 8.1.3. Natomiast projekty w Poddziałaniach 8.1.1 i 8.1.2 będą realizowane jeszcze odpowiednio do końca II i III kwartału 2015 r.

Tempo wydatkowania środków przyspieszyło w **Działaniu 8.2** (80,24%), co jest odzwierciedleniem rozliczenia projektów stażowych, które zaczęły angażować środki w pierwszym półroczu 2014 r., kiedy uruchamiano staże. Podobne zaangażowanie dotyczy trzech projektów współpracy ponadnarodowej, które są na zaawansowanym etapie realizacji i wsparcie jest na bieżąco udzielane. Na dzień 30.06.2014 w trakcie realizacji było 8 projektów: realizacja 4 z nich zakończy się do końca 2014 r., pozostałe 4 zakończą się pomiędzy majem a październikiem 2015 r. Z powyższego wynika, że zakontraktowane środki będą intensywnie rozliczane niemal do końca 2015 r., gdyż są to głównie projekty stażowe oraz zakładające udzielanie wsparcia na innowacje.

Tak więc, przy utrzymaniu takiej tendencji, IP nie widzi zagrożenia niezrealizowania zasady n+2/n+3 (wykonanej do końca okresu sprawozdawczego na poziomie 98,54% dla celu na 2014 r.) dla Priorytetu VIII w ramach PO KL.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP i IP2 (wg stanu na 30/06/2014)

• **Przebieg procesu wnioskowania**

W I półroczu 2014 r. nie ogłaszano konkursów w ramach Priorytetu VIII. Jednak ze względu na powstałe oszczędności w trakcie realizacji projektów oraz pozostającą do zakontraktowania alokację, kontynuowano wszczęty w 2013 r. proces negocjacji z wnioskodawcami, których projekty znalazły się na dalszych miejscach na liście rankingowej dla konkursu nr I/8.1.1/A/12 w ramach procedury podstawowej i odwoławczej. Przed podjęciem negocjacji dokonano weryfikacji projektów pod kątem ich aktualności i wykonalności w odniesieniu do bieżącej (w momencie weryfikacji) sytuacji społeczno-gospodarczej w regionie.

• **Realizacja projektów systemowych IP2 i IP**

W I półroczu 2014 r. w Działaniu 8.1 w ramach Poddziałania 8.1.2 realizowane były 2 projekty w trybie systemowym:

„Aktywizacja rynku pracy na Dolnym Śląsku”

✓ **Okres realizacji projektu:** 01.07.2013 r. - 30.04.2015 r. **Wartość projektu:** 7 988 624,00 PLN. **Beneficjent:** Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Wydział Gospodarki.

✓ **Cel główny projektu:** ograniczenie napływu bezrobotnych wśród 485 osób zwalnianych z przyczyn zakładu pracy do 30.IV.2015 r.

✓ **Osiągnięte rezultaty projektu:** od początku realizacji projektu (stan na dzień 30.04.2014 r. - wg zatwierdzonego w okresie sprawozdawczym wniosku o płatność za okres od 01.03.2014 r. do 30.04.2014 r.) udział w projekcie rozpoczęło 237 osób, w tym 220 bezrobotnych i 17 osób zatrudnionych w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach. 50 osób zakończyło udział w projekcie, 7 osób przerwało udział w projekcie, natomiast 180 osób kontynuuje udział w projekcie. Do udziału w projekcie przystąpiło 16 przedsiębiorstw, w tym 10 mikro, 3 małe, 2 średnie oraz 1 duże przedsiębiorstwo. 1 pracująca osoba dorosła zakończyła udział w projekcie, 50 osób zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach objęto działaniami szybkiego reagowania, 49 osób zwolnionych w przedsiębiorstwach dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi objęto działaniami szybkiego reagowania, 3 osobom udzielono dodatki relokacyjne, a 104 osobom udzielono dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, tj. utworzono 104 miejsca pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej. Osiągnięta wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej w ramach projektu na dzień 30.04.2014 r. wyniosła 10% - w Planie działania założono 50%.

✓ **Stopień wydatkowania/postęp finansowy:** Beneficjent w ramach dofinansowania otrzymał 3 transze na łączną kwotę 7 347 023,48 PLN. W okresie sprawozdawczym złożono 4 wnioski o płatność, z tego 3 wnioski zatwierdzono na łączną kwotę 3 346 767,20 PLN, co stanowi 80,46% z otrzymanych środków.

✓ **Opóźnienia i problemy w realizacji projektu oraz ich przyczyny:** wpłynęły 3 skargi od uczestników projektu, którzy nie otrzymali środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej pomimo pozytywnej oceny formalnej i merytorycznej wniosków o udzielenie ww. wsparcia. Zgodnie z regulaminem projektu wsparcie finansowe otrzymały wnioski, które uzyskały najwyższą liczbę punktów, a odwołanie w takiej sytuacji nie przysługuje. W jednym przypadku skarga była przedmiotem postępowania sądowego, w wyniku którego najpierw Wojewódzki Sąd Administracyjny, a potem Naczelny Sąd Administracyjny, pozostawiając skargę kasacyjną Beneficjenta bez rozpatrzenia, nakazał przeprowadzenie ponownej oceny merytorycznej wniosku, co Beneficjent uczynił. W drugim przypadku skarga została złożona do Beneficjenta i IP2. IP2 przeprowadziła kontrolę u Beneficjenta i zaleciła zmianę regulaminu rekrutacji. W trzecim przypadku skarga została złożona do Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju (MliR), które na podstawie analizy dokumentacji stwierdziło nieprawidłowości w związku z uniemożliwieniem złożenia wniosku o ponowną weryfikację i zaleciło Beneficjentowi podjęcie działań w celu przeprowadzenia procedury odwoławczej.

✓ **Harmonogram realizacji projektu uwzględniający kamienie milowe w jego wdrażaniu:** od początku realizacji projektu do dnia 31.05.2014 r. zrealizowano następujące formy wsparcia: poradnictwo psychologiczne (67 osób), doradztwo zawodowe (246 osób), szkolenia z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej (125 osób), doradztwo indywidualne związane z zakładaniem działalności gospodarczej (123 osoby), dotacje na uruchomienie działalności gospodarczej (104 osoby), podstawowe wsparcie pomostowe (15 osób), doradztwo w zakresie wykorzystania dotacji (14 osób), szkolenia zawodowe (55 osób), stypendia (48 osób), dodatek relokacyjny (4 osoby). Projekt realizowany jest zgodnie z harmonogramem realizacji projektu. W dniach 18-21.02.2014 r. została przeprowadzona kontrola planowa nr 45/POKLWK/2014 na projekcie, w wyniku której stwierdzono, iż projekt co do zasady jest realizowany poprawnie, ale potrzebne są usprawnienia w zakresie: dokumentacji dotyczącej realizacji projektu, zgodności wykazanego we wniosku o płatność postępu rzeczowego z dokumentacją dot. realizacji projektu, w zakresie kwalifikowalności wydatków dotyczących personelu projektu i wykonawców, w zakresie sposobu rekrutacji uczestników projektu i realizacji merytorycznych form wsparcia (w tym zmiana regulaminu rekrutacji), w zakresie prawidłowości rozliczeń finansowych i zgodności wykazanego we wniosku o płatność postępu finansowego z dokumentacją dot. realizacji projektu oraz w zakresie poprawności udzielania pomocy publicznej. Wdrożono zalecenia pokontrolne.

✓ **Znaczące zmiany w projekcie:** Beneficjent w okresie rozliczeniowym zgłosił następujące zmiany w projekcie:

- w szczegółowym budżecie projektu polegające na przesunięciu oszczędności w wysokości 33 400,00 PLN z 2013 r. na lata 2014 i 2015 w związku ze śmiercią uczestnika projektu;
- wprowadzenie do projektu dodatkowego „realizatora” – Biura Obsługi UMWD, któremu powierzony został zakup mebli dla Lidera projektu, w tym szafy na dokumenty (2 szt.), foteli biurowych (4 szt.) oraz niszczarki (1 szt.) w łącznej kwocie 5 799,60 PLN. Konsekwencją tego będzie zmiana uchwały zatwierdzającej projekt do realizacji w kolejnym okresie sprawozdawczym.

✓ **Kluczowe przetargi, które mają przełożenie na rezultaty projektu:** w pierwszym półroczu 2014 r. nie przeprowadzano przetargów.

W I półroczu br. rozpoczęto realizację projektu systemowego:

„Aktywizacja zawodowa pracowników sektora oświaty na dolnośląskim rynku pracy”

✓ **Okres realizacji projektu:** 01.02.2014 r. – 30.09.2015 r. **Wartość projektu:** 6 569 510,60 PLN. Projekt jest realizowany przez Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy i Dolnośląskie Centrum Informacji Zawodowej i Doskonalenia Nauczycieli (DCIZIDN).

✓ **Cel projektu:** ograniczenie napływu bezrobotnych i skrócenie okresu pozostawania bez pracy wśród 400 pracowników sektora oświaty zwolnionych, zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia z przyczyn pracodawcy do 30.09.2015.

✓ **Osiągnięte rezultaty projektu:** od początku realizacji projektu (stan na dzień 30.04.2014 r. - wg zatwierdzonego w dniu 24.06.2014 r. pierwszego wniosku o płatność za okres od 01.02.2014 r. do 30.04.2014 r.) udział w projekcie rozpoczęło 15 osób, w tym 8 osób bezrobotnych i 7 osób zatrudnionych (zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia, zwolnionych z przyczyn pracodawcy, 15 osób zostało objętych poradnictwem zawodowym - Inne wskaźniki określone we wniosku o dofinansowanie). 15 osób w dalszym ciągu

kontynuuje udział w projekcie. Osiągnięta wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej w ramach projektu na dzień 30.04.2014 r. wyniosła 0% - w Planie działania na lata 2014-2015 założono 50% na zakończenie realizacji projektu.

✓ **Stopień wydatkowania/postęp finansowy:** Beneficjent w ramach dofinansowania otrzymał I transzę w wysokości 980 000,00 PLN, w tym DWUP otrzymał 800 000,00 PLN a DCIZiDN – 180 000,00 PLN. W okresie sprawozdawczym złożono jeden wniosek o płatność, zatwierdzony na kwotę 66 772,19 PLN, co stanowi 6,81 % z otrzymanych środków.

✓ **Opóźnienia i problemy w realizacji projektu oraz ich przyczyny:** Beneficjent w w/w wniosku o płatność poinformował o opóźnieniach w realizacji projektu, w tym niektórych etapów zadań w stosunku do harmonogramu realizacji projektu wynikających m.in. z terminu zmiany SzOP i przyjęcia uchwały zatwierdzającej projekt do realizacji (20.02.2014 r.), a także trudności z rozstrzygnięciem przetargów na udzielenie usługi rekruterskiej, czy opóźnień w rozstrzygnięciu naboru na doradców zawodowych. Podjęto następujące środki zaradcze: ponownie ogłoszono nabór na doradców zawodowych – do czasu ich zatrudnienia zadania w projekcie wykonywali doradcy zawodowi zatrudnieni w CliPKZ i ponownie ogłoszono przetarg na rekruterów.

✓ **Harmonogram realizacji projektu uwzględniający kamienie milowe w jego wdrażaniu:** dnia 20.02.2014 r. podjęta została Uchwała Nr 5332/IV/14 Zarządu Województwa Dolnośląskiego w zakresie realizacji w/w projektu, po uprzednim przyjęciu w dniu 14.01.2014 r. przez Zarząd Województwa Uchwały ws. przyjęcia Planów działania na lata 2014-2015 w ramach komponentu regionalnego POKL w woj. dolnośląskim oraz w związku z zatwierdzeniem przez IP2 wniosku o dofinansowanie w/w projektu. Mimo opóźnień zdołano rozpocząć rekrutację, do projektu wg. zatwierdzonego w okresie sprawozdawczym wniosku o płatność przystąpiło 15 osób, a wg informacji mailowej Beneficjenta - uzyskanej po okresie sprawozdawczym – do końca czerwca do projektu przystąpiło 117 osób.

✓ **Znaczące zmiany w projekcie:** dnia 03.04.2014 r. Beneficjent zgłosił zmiany do projektu dotyczące m.in. formy zatrudnienia rekruterów, analizy sytuacji pracowników sektora oświaty pod kątem potrzeb rynku pracy, harmonogramu realizacji projektu. Wprowadzone zmiany nie wymagały zmiany Uchwały.

✓ **Kluczowe przetargi, które mają przełożenie na rezultaty projektu:** zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie w/w projektu założono przeprowadzenie procedury wyboru następujących wykonawców: dot. szkoleń grupowych z zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, doradztwa indywidualnego w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, doradztwa w zakresie efektywnego wykorzystania dotacji oraz pośrednictwa pracy. Na dzień 30.04.2014 r. - wg zatwierdzonego w dniu 24.06.2014 r. pierwszego wniosku o płatność, w/w przetargi nie zostały przeprowadzone. Z informacji mailowej od Beneficjenta wynika, iż w okresie do 30.06.2014 r. wpływ na rezultaty projektu miały opóźnienia w ogłoszeniu przetargów na wyłonienie wykonawców usługi rekruterskiej.

Pierwsze postępowanie: przetarg nieograniczony na odpłatne świadczenie usług polegających na przeprowadzaniu rekrutacji nauczycieli i pracowników oświaty zwolnionych, zagrożonych zwolnieniem bądź przewidzianych do zwolnienia z terenu województwa dolnośląskiego, na potrzeby realizacji projektu własnego DWUP z podziałem na 10 części/zadań – został rozstrzygnięty tylko dla 3 części, umowy z firmą rekruterską w tym zakresie zostały podpisane 19.05.2014.

Drugie postępowanie: przetarg nieograniczony na odpłatne świadczenie usług (...) projektu własnego DWUP z podziałem na pozostałe 7 części/zadań. – został rozstrzygnięty, umowy z firmą rekruterską zostały podpisane 03.06.2014.

Do czasu rozstrzygnięcia przetargów zrekrutowano bez pośrednictwa rekruterów 117 osób do projektu, natomiast problemy ze sporządzeniem specyfikacji przedmiotu zamówienia, a co za tym idzie opóźnienie w ogłoszeniu przetargu na wykonawców spowodowało, że rekrutacja poprzez wykonawców rozpoczęła się dopiero pod koniec roku szkolnego i będzie miała miejsce głównie w okresie wakacyjnym w kolejnym okresie sprawozdawczym. Rekrutacja uczestników jest ciągła, w 2014 roku zaplanowano do zrekrutowania 350 uczestników, zatem nie ma zagrożenia nieosiągnięcia zaplanowanego wskaźnika obejmującego wsparciem 400 uczestników projektu, natomiast osiągnięcie zaplanowanych wskaźników może przesunąć się w czasie. Z uwagi na specyfikę sektora oświaty zakłada się, że fala zgłoszeń osób uprawnionych do objęcia wsparciem nastąpi we wrześniu br., tj. już po zakończeniu okresu wakacyjnego i rozpoczęciu roku szkolnego, kiedy będzie wiadomo które osoby utracą zatrudnienie. Uwzględniając harmonogram realizacji merytorycznych form wsparcia IP2 na dzień 30.06.2014 r. nie widzi zagrożenia dla realizacji projektu w wyznaczonym terminie do 30.09.2015 r.

W I półroczu 2014 r. w Działaniu 8.2 w ramach Poddziałania 8.2.1 kontynuowano realizację 2 projektów w trybie systemowym:

"Dolnośląska Sieć Wzornictwa Przemysłowego".

✓ **Okres realizacji projektu:** 01.04.2012 r. - 31.12.2014 r. **Wartość projektu:** 2 807 530,00 PLN. Projekt jest realizowany przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego (Wydział Gospodarki) w partnerstwie z Gminą Wrocław i Akademią Sztuk Pięknych.

✓ **Cel projektu:** stworzenie modelu wsparcia innowacyjności i wzmocnienie powiązań sfery nauki i biznesu w zakresie stosowania wzornictwa przemysłowego na Dolnym Śląsku do końca 2014 r. poprzez umożliwienie współpracy 20 przedstawicielom nauki i 100 dolnośląskim przedsiębiorcom.

✓ **Osiągnięte rezultaty projektu:** zorganizowano konferencję otwierającą projekt, 4 seminaria dotyczące wzornictwa przemysłowego oraz konferencję dot. sieci współpracy, wyemitowano 8 audycji TV, opublikowano w prasie informacje o projekcie oraz zrealizowanych i planowanych działaniach projektowych. Z planowanych 24 warsztatów dotychczas zrealizowano 18, w tym warsztaty dla przedsiębiorców, warsztaty dla pracowników naukowych projektantów oraz warsztaty sieciujące przedsiębiorców i naukowców (w których udział wzięło łącznie 108 osób). Zrealizowano 3 wizyty studyjne do centrum designu. Przeprowadzono audyt wstępny w 72 przedsiębiorstwach i audyt pogłębiony w 26, podpisano 9 umów o współpracy pomiędzy ASP a przedsiębiorcami z Dolnego Śląska, podpisano 1 umowę o współpracy pomiędzy projektantami (prac. nauk) a przedsiębiorcami z Dolnego Śląska, zainicjowano 28 wspólnych projektów wdrożeniowych projektantów i przedsiębiorstw, utworzono Centrum Innowacji i Designu, podpisano umowę o kontynuacji współpracy pomiędzy liderem i partnerami po zakończeniu realizacji projektu. Udzielono konsultacji 32 przedsiębiorstwom. Opublikowano opracowanie pn. *Badanie z zakresu wykorzystania wzornictwa przemysłowego przez dolnośląskich przedsiębiorców*. Zorganizowano jedną z dwóch wystaw.

✓ **Stopień wydatkowania/postęp finansowy:** do dnia 30.06.2014 r. zatwierdzono 10 wniosków o płatność na łączną kwotę 1 356 172,69 PLN, co stanowi 56,86% przekazanych środków.

✓ **Opóźnienia i problemy w realizacji projektu oraz ich przyczyny:** wniosek o dofinansowanie projektu, pomimo realizacji od 1 kwietnia 2012 r., został przedłożony do oceny formalnej w dniu 10 kwietnia 2012 r. Ze względu na stwierdzone uchybienia, zatwierdzona została dopiero trzecia wersja wniosku. Pomimo znacznego skrócenia terminów weryfikacji II i III wersji wniosku, Uchwała dla projektu została podjęta przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego w dniu 20 sierpnia 2012 r. Do momentu podjęcia ww. uchwały beneficjent przygotował dokumentację związaną z realizacją zadań merytorycznych, natomiast nie przeprowadził postępowań wyłaniających wykonawców usług/dostaw. Z opóźnieniem rozpoczęto realizację etapów dot. organizacji konferencji otwierającej, uruchomienia platformy internetowej, utworzenia Centrum Informacji i Designu przy ASP, audycji telewizyjnych. W początkowej fazie realizacji projektu głównym problemem było późne podpisanie umowy partnerskiej (co z kolei wynikało z późniejszego niż pierwotnie planowano, zatwierdzenia wniosku o dofinansowanie projektu). W trakcie realizacji projektu zaistniała potrzeba dwukrotnych konsultacji z IZ PO KL w związku z możliwością wystąpienia partnera projektu ASP również w roli wykonawcy usług projektowych/wzorniczych (zatem w podwójnej roli) i koniecznością ustalenia odpowiednich zapisów w dokumentach projektowych zapewniających prawidłową realizację projektu. Działania te opóźniły moment przystąpienia do prac wdrożeniowych i konieczność przeniesienia na rok 2014 części wdrożeń zaplanowanych na rok 2013.

✓ **Harmonogram realizacji projektu uwzględniający kamienie milowe w jego wdrażaniu:** zorganizowanie konferencji otwierającej projekt oraz konferencji dot. sieci współpracy, warsztatów i seminariów. Do końca okresu sprawozdawczego projekt był na etapie realizacji audytów pogłębionych na stosowanie wzornictwa przemysłowego.

✓ **Znaczące zmiany w projekcie:** w dniu 30.05.2014 r. Beneficjent zgłosił wniosek o wydłużenie okresu realizacji projektu o 3 miesiące (do końca I kwartału 2015 r.) oraz przesunięcie z roku 2014 na 2015 terminu realizacji następujących działań:

- realizacji 3 usług wzorniczych wraz z usługami towarzyszącymi wraz z kwotą przewidzianą w budżecie projektu, tj. 90 000 PLN,
- organizację seminarium podsumowującego wraz z kwotą przewidzianą w budżecie projektu, tj. 7000 PLN,
- przygotowanie i wydruk katalogu podsumowującego pracę zespołów wdrożeniowych wraz z kwotą przewidzianą w budżecie projektu, tj. 7 200 PLN,
- realizacji 2 dodatkowych wdrożeń w przedsiębiorstwach z usługami towarzyszącymi wdrożeniom – których łączny koszt wprowadzenia wyniesie 60 000 PLN (z oszczędności w projekcie),
- organizacji w roku 2015 dodatkowej, trzeciej wystawy (koszt 1 500 PLN).

Realizacja powyższych zmian pociągała za sobą konieczność przeniesienia z budżetu roku 2014 na rok 2015 środków w wysokości 243 301,44 PLN. Do końca okresu sprawozdawczego decyzja IP w sprawie przedmiotowych zmian nie została podjęta.

✓ **Kluczowe przetargi, które mają przełożenie na rezultaty projektu:** beneficjent przeprowadził postępowania i wyłonił wykonawców następujących usług/dostaw: konferencji otwierającej, stworzenia i rozwoju platformy internetowej i narzędzi informatycznych, opracowania studium wykonalności Centrum Innowacji i Designu przy ASP, audycji telewizyjnych, organizacji wystaw, strategii rozwoju i strategii komunikacji CI&D przy ASP, organizacji warsztatów i szkoleń dla przedsiębiorców i projektantów, badania z zakresu wykorzystania wzornictwa przez przedsiębiorców, opracowanie metodologii dot. przeprowadzenia wzorniczych audytów technologicznych oraz przeprowadzenia 10 wdrożeń.

„Dolnośląski Bon na Innowacje”

✓ **Okres realizacji projektu:** 01.05.2012 r. - 31.12.2014 r. **Wartość projektu:** 6 900 091,69 PLN. W wyniku zgłoszonych oszczędności zatwierdzono zmieniony wniosek o dofinansowanie ze zmniejszoną wartością dofinansowania w wysokości 6 846 128,93 PLN. Podjęcie Uchwały zmniejszającej wartość przyznanego dofinansowania na realizację projektu, planowane jest na lipiec br. Projekt jest realizowany przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego (Wydział Gospodarki) w partnerstwie z Politechniką Wrocławską - Wrocławskie Centrum Transferu Technologii.

✓ **Cel projektu:** głównym zamysłem działań podejmowanych w ramach projektu jest zainicjowanie transferu wiedzy między publicznymi jednostkami naukowymi a MŚP z terenu Dolnego Śląska poprzez wsparcie projektów celowych dotyczących wdrożenia lub rozwoju produktu/technologii do 2014 roku. Do projektu będą mogły przystąpić jedynie przedsiębiorstwa, które spełniają definicję kategorii mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz posiadają siedzibę na Dolnym Śląsku. W wyniku realizacji projektu zostanie zrealizowanych 300 projektów celowych na rzecz przedsiębiorstw przez jednostki naukowe, zakłada się, że 20% stworzonych powiązań przekształci się w stałą współpracę. Podjęte działania w projekcie mają nie tylko zachęcić przedsiębiorstwa do współpracy z sektorem nauki, ale przede wszystkim stworzyć im realną szansę na rozpoczęcie takiej współpracy wraz z zachętą w postaci bonu na sfinansowanie pierwszego, często krytycznego dla dalszych działań, kontaktu.

✓ **Osiągnięte rezultaty projektu:** w 100% osiągnięto wartość docelową wskaźnika „Liczba złożonych aplikacji do konkursu Dolnośląski Bon na Innowacje”, która wynosi 380 - od momentu rozpoczęcia realizacji projektu wpłynęło 380 wniosków ubiegających się o dofinansowanie wsparcia (przyznanie Bonu). Oceniono 372 wnioski: 230 wnioski oceniono pozytywnie, 142 negatywnie (w tym wycofane), co w konsekwencji przyczyniło się do zrealizowania wskaźnika „Liczba zrealizowanych usług wdrożenia lub rozwoju produktu/technologii w przedsiębiorstwach” na poziomie 57%. Z 300 zaplanowanych do realizacji usług zrealizowano dotychczas 171, zatem stopień realizacji wskaźnika wynosi 57%. Dodatkową formą wsparcia w projekcie jest „Usługa audytu technologicznego dla przedsiębiorstw”, która była realizowana w projekcie w okresie od października 2013 r. do 30 czerwca 2014 r. W ramach projektu założono, iż liczba wykonanych audytów technologicznych w przedsiębiorstwach wyniesie 50. Od momentu rozpoczęcia realizacji projektu wpłynęły 54 wnioski o przeprowadzenie audytu, z których 43 zostały ocenione pozytywnie i zgłoszone do realizacji, natomiast 11 odrzucono. Do końca okresu sprawozdawczego stopień realizacji wskaźnika „Liczba wykonanych audytów technologicznych w przedsiębiorstwach dotyczących identyfikacji potrzeb/problemów technologicznych przedsiębiorstw” osiągnięto na poziomie 60% (ogółem wykonano 30 audytów). Efektem powyższego wsparcia ma być podpisanie 60 umów o stałej współpracy, między publicznymi jednostkami naukowymi, a przedsiębiorcami działającymi na terenie Dolnego Śląska. Do 30 czerwca br. podpisano aż 165 umów, a stopień realizacji wskaźnika wyniósł 275%. Ponadto w trakcie realizacji projektu odbyły się spotkania informacyjne wspierające nabór przedsiębiorstw do projektu. W ramach projektu założono, iż „Liczba osób biorących udział w spotkaniach informacyjnych w projekcie” wyniesie 270, natomiast w spotkaniach informacyjnych udział wzięło 321 osób.

✓ **Stopień wydatkowania/postęp finansowy:** do dnia 30.06.2014 r. rozliczono wydatki na kwotę 3 954 420,16 PLN, co stanowiło 95,41% przekazanych środków.

✓ **Harmonogram realizacji projektu uwzględniający kamienie milowe w jego wdrażaniu:** wsparcie merytoryczne na obecnym etapie jest zgodne z harmonogramem realizacji projektu.

✓ **Kluczowe przetargi, które mają przełożenie na rezultaty projektu:** w ramach projektu nie przewidziano przetargów, które miałyby kluczowe znaczenie dla osiągnięcia rezultatów projektu.

• *Analiza struktury uczestników*

Od początku realizacji PO KL w projektach wyłonionych do dofinansowania w ramach Priorytetu VIII rozpoczęło udział 72 184 osoby. Do końca okresu sprawozdawczego 66 032 osoby zakończyły udział w projektach, a 4 089 kontynuuje. Wśród uczestników projektów przeważają kobiety (prawie 56%), co z jednej strony potwierdza gorsze położenie kobiet na rynku pracy, a z drugiej większą potrzebę wsparcia tej grupy. Zgodnie z charakterystyką wsparcia, zdecydowaną większość uczestników projektów realizowanych w Priorytecie VIII stanowiły **osoby pracujące** – 96,29%, z utrzymującą się niewielką przewagą kobiet - 53,60%. Taka proporcja wskazuje, że to kobiety nadal chętniej zdobywają wiedzę, rozwijają swoje umiejętności i podnoszą kwalifikacje. Najwięcej osób objętych wsparciem było zatrudnionych w przedsiębiorstwach, najmniej w organizacjach pozarządowych. Tereny wiejskie zamieszkiwało 21,37% ogółu osób korzystających ze wsparcia. Wzrosła liczba uczestników posiadających orzeczenie o niepełnosprawności (310). Pod względem wieku najwięcej jest **osób młodych do 24 roku życia** - 10,82% ogółu uczestników, a 6,53% to osoby, które ukończyły 55 rok życia. Biorąc pod uwagę wykształcenie, najwięcej szkolonych osób posiadało wykształcenie **wyższe** - prawie 50% (w tym ponad 32% stanowią kobiety), najmniej osób miało wykształcenie podstawowe, gimnazjalne i niższe – tylko 2,56%. W Priorytecie VIII występuje tylko 5 osób o statusie migranta oraz 9 osób przynależących do mniejszości narodowych i etnicznych (bez zmian w stosunku do roku 2013).

Dotychczas do udziału w projektach przystąpiło 14 290 **przedsiębiorstw**. Wśród firm objętych wsparciem zaobserwowano największy udział mikroprzedsiębiorstw (narastająco 71,83%, natomiast ponad 82% w okresie sprawozdawczym).

PRIORYTET IX:

• Postęp finansowy

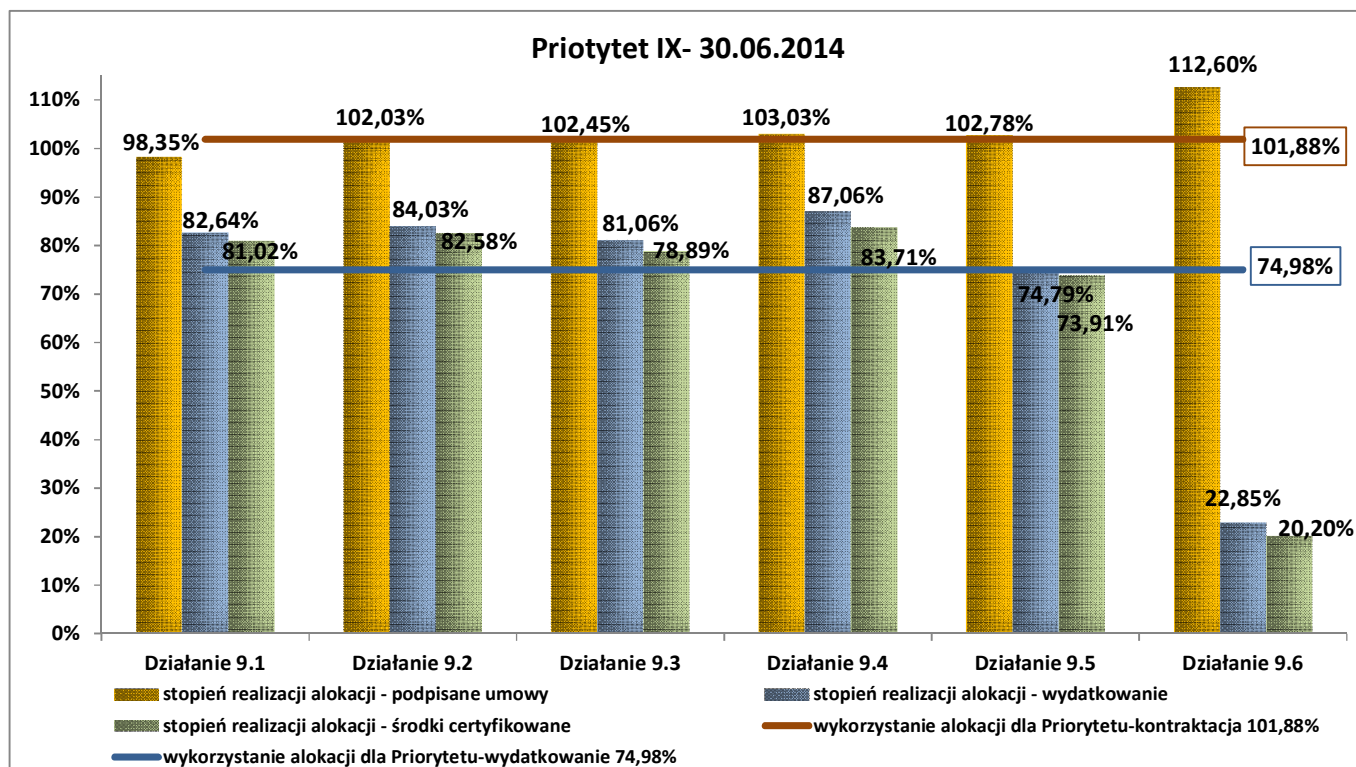
W województwie dolnośląskim w ramach Priorytetu IX od początku realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, zawarto 1 429 umów o dofinansowanie, z których 537 podpisano w ramach Działania 9.1, 29 w ramach Działania 9.2, 19 w Działaniu 9.3, 54 w ramach Działania 9.4, 651 w Działaniu 9.5 oraz 139 w ramach Działania 9.6. Wartość środków publicznych zakontraktowanych w ramach podpisanych umów wynosi ponad 561 mln PLN, co stanowi 101,88% alokacji przewidzianej dla Priorytetu IX na cały okres programowania (2007-2013). Przedstawiony poziom wykorzystania alokacji na podstawie podpisanych umów nie jest rezultatem nadkontrakcji. Rzeczywisty poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków, (uwzględniający ponowne zakontraktowanie oszczędności pochodzących z zakończonych i rozliczonych projektów, dokonane w ramach Priorytetu IX realokacje między Działaniami, a także niski kurs Euro) nie przekracza 100% dostępnej alokacji. W okresie objętym sprawozdaniem zawarto 294 umowy na łączną wartość środków publicznych ponad 69,5 mln PLN.

Wartość wydatków poniesionych ze środków publicznych, w ramach 5 781 zatwierdzonych oraz wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność, wynosi ponad 413 mln PLN, co stanowi 74,98% wykorzystania alokacji przeznaczonej na cały okres programowania. W bieżącym okresie sprawozdawczym – na podstawie 636 zatwierdzonych i wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność - wartość rozliczonych środków publicznych wynosi ponad 35,6 mln PLN. Ponadto do końca okresu sprawozdawczego rozliczono 73,60% środków publicznych zakontraktowanych w ramach Priorytetu IX.

Osiągnięty poziom kontraktacji, jak i wydatkowania środków jest wysoki i świadczy o poprawnym wdrażaniu działań w ramach Priorytetu IX w województwie dolnośląskim. W ramach komponentu regionalnego w Priorytecie IX zawarto największą liczbę umów o dofinansowanie, co jest w ogromnej mierze zasługą nieustającego zaangażowania pracowników IP oraz IP2 we wdrażanie Priorytetu IX, zarówno poprzez realizację spotkań z Beneficjentami, jak również indywidualne konsultacje opiekunów projektów z Beneficjentami. Tak więc przy utrzymaniu takiej tendencji, IP nie widzi zagrożenia dla prawidłowej realizacji Priorytetu IX.

Na koniec okresu sprawozdawczego cel certyfikacji na 2014 rok, zgodnie z zasadą n+3/n+2, został zrealizowany na poziomie 88,57% i IP nie widzi zagrożenia całkowitego osiągnięcia założonego celu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP i IP2 (wg stanu na 30/06/2014)

W Działaniu 9.1 do 30 czerwca 2014 r. rozliczono 3 203 wnioski o płatność na kwotę ponad 203,1 mln PLN, z tego tylko w 2014 r. w 207 wnioskach o płatność rozliczono prawie 9 mln PLN. Stopień kontraktacji ukształtował się na poziomie 98,35%, wykorzystanie alokacji na podstawie rozliczonych środków wynosi 82,64%, natomiast poziom rozliczenia zakontraktowanych środków wyniósł na koniec I poł. 2014 roku – 84,02%. W pierwszej połowie 2014 r. zakończono proces oceny ostatnich wniosków złożonych w odpowiedzi na konkursy ogłoszone w 2013 r., przeprowadzono 2 uzupełniające nabory wniosków w ramach projektu systemowego „Modernizacja oddziałów przedszkolnych” oraz zakończono proces podpisywania umów z Beneficjentami, których projekty zostały rekomendowane do dofinansowania. Łącznie do końca okresu sprawozdawczego w ramach 4 ogłoszonych w ramach Poddziałania 9.1 konkursów oraz 3 naborów w projekcie systemowym podpisano 97 umów, których łączna wartość wynosi ponad 22,7 mln PLN.

Zarówno stopień realizacji alokacji na podstawie podpisanych umów, jak również na podstawie wydatkowania należy ocenić pozytywnie, mimo iż na koniec okresu sprawozdawczego poziom zakontraktowanych środków był najniższy spośród wszystkich wdrażanych w Priorytecie IX Działań. Sytuację tę należy powiązać z faktem, iż w ubiegłych latach m.in. z uwagi na wymagania określone w SzOP PO KL, konkursy organizowane przez IP nie cieszyły się tak dużym zainteresowaniem, jak w pierwszych latach wdrażania PO KL na Dolnym Śląsku, w związku z tym IP miała problemy z zakontraktowaniem całości przeznaczanej na konkursy alokacji. Ze względu na małe zainteresowanie 4 konkursami ogłoszonymi w ramach Poddziałania 9.1.1 i 9.1.2 w 2013 r. oraz ryzykiem niewykorzystania przeznaczonej alokacji dla tych Poddziałania, w I kwartale 2014 r. po zakończeniu oceny merytorycznej ostatnich wniosków złożonych w odpowiedzi na konkursy ogłoszone w 2013 r., IP zdecydowała (przy zabezpieczeniu środków na nie do końca rozstrzygnięte jeszcze konkursy 2013 w ramach 9.1.1 i 9.1.2) o przesunięciu niewykorzystanej w ramach Działania 9.1 alokacji do Działania 9.6 w celu dofinansowania wniosków, które otrzymały pozytywny wynik oceny merytorycznej, lecz nie zostały przyjęte do dofinansowania z powodu braku środków przeznaczonych na konkurs przeprowadzony w 2013 r. w ramach 9.6.2. Decyzja ta znajdzie odzwierciedlenie w tabeli finansowej będącej załącznikiem do SzOP z dnia 01.07.2014 r. Po uwzględnieniu dokonanej realokacji, rzeczywisty poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków kształtuje się na wysokości 97,52 %.

W Działaniu 9.2 niezmiennie utrzymuje się bardzo wysoki poziom kontraktacji: 102,03% (co przekłada się również na bardzo wysokie wykonanie odpowiedniego wskaźnika produktu w Priorytecie). W porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego zauważyć można wzrost poziomu wykorzystania alokacji na podstawie rozliczonych środków (84,03%). Do końca okresu sprawozdawczego rozliczono ponad 124,7 mln PLN. W Działaniu 9.2 kontynuowana jest jedynie realizacja projektu systemowego *Modernizacja kształcenia zawodowego na Dolnym*

Śląsku II (POKL.09.02.00-02-001/10), którego okres realizacji kończy się 30.06.2015 r. Dodatkowo należy zaznaczyć, że przedstawiony wysoki poziom kontraktacji nie jest rezultatem nadkontraktacji środków w ramach Działania. Rzeczywisty poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków, uwzględniający oszczędności pochodzące z zakończonych i rozliczonych projektów wynosi 99,54%.

Również stopień kontraktacji w Działaniu 9.3 należy uznać za zadowalający. Na koniec półrocza 2014 r. ukształtował się na poziomie 102,45%. Tak wysoki poziom kontraktacji jest efektem wygaszenia działania oraz przeprowadzonej w I połowie 2014 r. realokacji pozostałych niewykorzystanych środków do Działania 9.6. Należy również zaznaczyć, że stopień wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków przekraczający 100% dostępnej alokacji, nie oznacza przekontraktowania środków w ramach Działania 9.3. Przy uwzględnieniu dokonanych realokacji oraz oszczędności projektowych rzeczywisty poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków kształtuje się na poziomie 99,86%. W stosunku do ubiegłego roku odnotowano widoczny postęp w procesie rozliczania zakontraktowanych środków i na dzień 30.06.2014 r. ukształtował się na poziomie 79,12%. W porównaniu z pozostałymi Działaniami realizowanymi w Priorytecie IX, w Działaniu 9.3, pomimo zadowalającego stopnia realizacji wykorzystania alokacji na podstawie rozliczonych środków, zaobserwować można największe problemy związane z realizacją i rozliczaniem projektów (zwłaszcza z osiągnięciem poziomu zaplanowanego wskaźnika). W celu wyeliminowania ryzyka rozwiązania części umów, IP opracowała wspólnie z Beneficjentami, w przypadku których wystąpiły znaczące problemy w realizacji projektów, programy naprawcze mające przyczynić się do osiągnięcia zakładanego w projektach poziomu wskaźników (głównie poprzez dodatkowe rekrutacje uczestników).

Korzystnie wygląda również sytuacja w Działaniu 9.4, zarówno w przypadku kontraktacji, jak i wydatkowania środków. Poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków ukształtował się na poziomie 103,03%, a jej poziom na podstawie środków wydatkowanych wzrósł do 87,06%, co w porównaniu do poziomu wykazanego na koniec 2013 r. oznacza znaczący wzrost we wdrażaniu Działania. Zarówno poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków, jak również stopień rozliczenia zakontraktowanych środków należy uznać za zadowalający – według szacunków IP, gwarantuje to osiągnięcie wszystkich wartości docelowych wskaźników odpowiednich dla tego Działania. Podobnie jak w przypadku Działania 9.3, również odnośnie Działania 9.4 IP zdecydowała się na realokację niewykorzystanych środków, pochodzących głównie z oszczędności projektowych (ostatni konkurs w ramach Działania 9.4 został ogłoszony w 2012 r., natomiast ostatnie umowy zostały podpisane w I poł. 2013 r.) na dofinansowanie wniosków, które otrzymały pozytywny wynik oceny merytorycznej, lecz nie zostały przyjęte do dofinansowania z powodu braku środków przeznaczonych na konkurs przeprowadzony w 2013 r. ramach 9.6.2. Decyzja ta znajdzie odzwierciedlenie w tabeli finansowej będącej załącznikiem do SzOP z dnia 01.07.2014 r. Po uwzględnieniu dokonanej realokacji środków, a także oszczędności projektowych rzeczywisty poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków ukształtował się na poziomie 98,24%.

Niezmiennie pozytywny trend utrzymuje się również w Działaniu 9.5. Stopień zakontraktowanych środków na koniec I poł. 2014 r. kształtuje się na bardzo wysokim poziomie – 102,78%. Poziom kontraktacji uległ znacznemu zwiększeniu w porównaniu do roku 2013 z uwagi na zakończenie procesu podpisywania umów z projektodawcami, których projekty zostały rekomendowane do dofinansowania w ramach ogłoszonego w 2013 konkursu. W okresie od stycznia do końca czerwca 2014 r. podpisano 112 umów na łączną kwotę ponad 4,7 mln PLN. Wprawdzie w Działaniu 9.5 zaobserwować można jeden z najniższych w Priorytecie IX poziomów wykorzystania alokacji na podstawie rozliczonych środków, jednakże ze względu na przyjęcie do realizacji dużej ilości nowych projektów oraz ze względu na specyfikę tego Działania (realizacja projektów o wartości do 50 000 PLN, trwających 6-12 miesięcy), IP nie widzi zagrożenia w prawidłowym wdrażaniu i rozliczaniu środków w ramach Działania (wszystkie nowoprzyjęte do realizacji umowy planuje się zakończyć przed 30.06.2015 r.).

Podobnie jak na koniec 2013 r., także sytuacja w Działaniu 9.6 wygląda korzystnie. Stopień wykorzystania alokacji na podstawie podpisanych umów ukształtował się na poziomie 112,6%, a na podstawie rozliczonych środków – 22,85%, co stanowi duży postęp w stosunku do poziomu odnotowanego na koniec grudnia 2013 r. Ze względu na ogromne zainteresowanie projektodawców realizacją projektów w ramach Poddziałania 9.6.2 oraz w celu osiągnięcia wartości docelowej wskaźnika dotyczącego kształcenia ustawicznego osób dorosłych, IP zdecydowała się w I poł. 2014 r. na dokonanie realokacji niewykorzystanych środków w ramach Działania 9.1, 9.3 i 9.4 w celu dofinansowania wniosków, które otrzymały pozytywny wynik oceny merytorycznej, lecz nie zostały przyjęte do dofinansowania z powodu braku środków przeznaczonych na konkurs przeprowadzony w 2013 r. ramach 9.6.2. Decyzja ta znajdzie odzwierciedlenie w tabeli finansowej będącej załącznikiem do SzOP z dnia 01.07.2014 r. Jeżeli dodatkowo uwzględnimy niski kurs Euro oraz ponowne zakontraktowanie oszczędności pochodzących

z zakończonych i rozliczonych projektów, rzeczywisty stopień wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków kształtuje się na poziomie 99,64%.

W okresie od stycznia do czerwca 2014 r. w ramach Działania 9.6 podpisano 85 umów o dofinansowanie o łącznej wartości ponad 42 mln PLN oraz rozliczono 171 wniosków o płatność na łączną wartość prawie 10,3 mln PLN.

Najniższy wśród wszystkich Działań Priorytetu IX stopień wydatkowania jest efektem tego, że Działanie 9.6 jest wdrażane dopiero od 2012 r., a pierwsze wnioski o płatność zostały rozliczone dopiero w I połowie 2013 r. Zdaniem IP2, która wdraża Działanie 9.6 w województwie dolnośląskim, niski stopień rozliczenia środków spowodowany jest faktem, że realizacja dużej części nowoprzyjętych do realizacji projektów rozpoczęła się dopiero w I połowie 2014 r. Oznacza to, że duża część projektów w dalszym ciągu jest na początkowym etapie realizacji, który nie generuje znaczących kosztów. Ponadto, IP2 zaznacza, że na niski stopień rozliczenia środków dodatkowo ma wpływ charakter działań realizowanych w ramach Działania 9.6: rozliczanie projektów wg stawek jednostkowych, co następuje dopiero w momencie ukończenia szkolenia, czyli w końcowym etapie projektów. Niemniej jednak, zgodnie z zapewnieniami IP2, nie ma zagrożenia prawidłowej realizacji i rozliczenia Działania 9.6. Wnioski o płatność są sprawnie i terminowo rozliczane. W związku ze zbliżającym się zakończeniem realizacji obecnej perspektywy finansowej, a zatem koniecznością terminowej realizacji projektów, IP2 zapewnia, że na bieżąco monitoruje projekty, sprawdza czy nie ma problemów w rekrutacji uczestników, a tym samym bada postęp rzeczowy, celem szybkiego reagowania na pojawiające się problemy, mogące zakłócić sprawny proces wdrażania Działania. Do końca czerwca 2014 r. Beneficjenci nie sygnalizowali IP2 o istotnych problemach z realizacją poszczególnych projektów. Pomimo, że realizacja Działania 9.6 rozpoczęła się i działania są najbardziej zintensyfikowane pod koniec realizacji obecnej perspektywy, IP2 nie widzi zagrożenia dla prawidłowej jego realizacji i rozliczenia. Projekty realizowane są zgodnie z przyjętymi harmonogramami, które zakładały optymalny sposób wykorzystania środków przy zachowaniu cykliczności ich rozliczenia.

Dodatkowo należy zaznaczyć, że ze względu na znaczne zaawansowanie realizowania Priorytetu IX na Dolnym Śląsku, we wszystkich wdrażanych Działaniach, w celu zmniejszenia lub wyeliminowania ryzyka opóźnień w rozliczaniu środków, IP dużą wagę przywiązuje do bieżącego i szczegółowego monitorowania przebiegu realizacji poszczególnych projektów oraz do sprawnego rozliczania złożonych wniosków o płatność. W celu najbardziej efektywniejszego wykorzystania alokacji oraz realizacji celów PO KL na Dolnym Śląsku, IP dokonała realokacji między poszczególnymi Działaniami Priorytetu IX.

• **Przebieg procesu wnioskowania**

W I poł. 2014 r. w ramach Priorytetu IX IP i IP2 nie ogłosiły żadnego konkursu.

Wprawdzie w pierwotnej wersji Planu działania na lata 2014-2015 dla Priorytetu IX zaplanowano ogłoszenie po jednym konkursie w ramach Poddziałania 9.1.1 oraz 9.1.2, jednakże z uwagi na ryzyko, że podobnie jak w latach poprzednich konkursy te nie będą cieszyły się odpowiednim zainteresowaniem i alokacja na nie przeznaczona nie zostanie w pełni wykorzystana Zarząd Województwa Dolnośląskiego podjął decyzję o rezygnacji z ogłaszania konkursów przewidzianych na I kwartał 2014 r. w ramach Poddziałania 9.1.1 i 9.1.2 w PD 14-15 i przeznaczenie wolnej alokacji w Poddziałaniach 9.1.1 i 9.1.2 na dofinansowanie projektów rekomendowanych do dofinansowania w ramach konkursu zamkniętego I/9.6.2/A/13, które otrzymały pozytywny wynik oceny merytorycznej, lecz nie zostały przyjęte do dofinansowania z powodu braku środków.

W bieżącym okresie sprawozdawczym zakończono procedurę oceny wniosków oraz proces kontraktacji (z wyjątkiem Działania 9.6) w ramach konkursów ogłoszonych w 2013 r.

W ramach przeprowadzonego w III kwartale 2013 r. naboru na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych w ramach Poddziałania 9.1.2, w bieżącym okresie sprawozdawczym została zakończona procedura oceny 79 wniosków złożonych w odpowiedzi na ogłoszony konkurs. Pomimo, że łączna kwota złożonych w konkursie wniosków nie przekroczyła dostępnej w konkursie alokacji, w porównaniu z naborami ogłoszonymi w ubiegłych latach oraz pierwszym naborem z 2014 r. zauważyć można pozytywne efekty działań podjętych przez IP. W poprzednich latach IP zauważyła, że duży problem stanowiła niska jakość składanych wniosków, co skutkowało negatywną oceną części złożonych wniosków już na etapie oceny formalnej. W celu minimalizacji tego problemu, podczas ogłaszania konkursów w 2013 r. IP, poza regularnie organizowanymi spotkaniami informacyjnymi, zdecydowała się przygotować w ramach *Dokumentacji konkursowej* rozdział zawierający wskazówki ułatwiające tworzenie projektu, aby spełniał on wymogi zarówno oceny formalnej, jak i merytorycznej. Ponadto w celu zachęcenia nowych projektodawców zdecydowano również o zwiększeniu kwoty przypadającej na jedną placówkę do 140 000 PLN. Zmiana ta była podyktowana chęcią rozwiązania zaobserwowanych już w 2012 r. trudności z zapewnieniem

kompleksowego wsparcia szkół przy przewidywanej kwocie na jedną placówkę: 90 000 PLN. W ramach tego naboru były bardzo wyraźnie obserwowalne efekty podejmowanych wcześniej przez IP działań informacyjno – promocyjnych. Poza standardowymi działaniami (spotkania informacyjne z potencjalnymi Beneficjentami), w proces ten intensywnie zaangażowane zostały RO EFS-y, których zadaniem było skontaktowanie się ze szkołą (która dotychczas nie uzyskała wsparcia w ramach Poddziałania 9.1.2) oraz jej organem prowadzącym i udzielenie projektodawcom niezbędnej pomocy podczas tworzenia wniosku o dofinansowanie. Ponadto IP indywidualnie zwróciła się do szkół, nieobjętych do tej pory wsparciem, z informacją o możliwości uzyskania dofinansowania na realizację programów rozwojowych. W efekcie podjętych działań zaobserwowano, że w porównaniu ze wcześniejszymi naborami w ramach 9.1.2 wzrosła jakość przygotowywanych wniosków o dofinansowanie. Świadczyć o tym może fakt, że udział projektów ocenionych pozytywnie na etapie oceny merytorycznej w stosunku do ocenianych ogółem wzrósł do 90 %, a w wyniku oceny formalnej odrzucone zostało jedynie ok 30% złożonych wniosków).

Również w I połowie 2014 r. zakończono proces oceny wniosków, które wpłynęły w odpowiedzi na konkurs otwarty ogłoszony w ramach Działania 9.5 w 2013 r. a także procedurę podpisywania umów z Beneficjentami, których wnioski zostały rekomendowane do dofinansowania. Konkurs podobnie jak w latach poprzednich cieszył się dużym zainteresowaniem. W 2013 r. po raz pierwszy możliwe było realizowanie w ramach oddolnych inicjatyw społecznych na terenach wiejskich nowych typów operacji wprowadzonych nowelizacją SzOP z 2012 r. W efekcie wprowadzonych zmian, na etapie oceny wniosków, dużo projektów odpadło z powodu niezgodności z SzOP (ponad 60% wniosków, które zostały negatywnie ocenione). Ponadto IP zaobserwowała, że Projektodawcy mieli problem z określeniem grupy docelowej, w tym m.in. połączeniem wymogów dotyczących grupy docelowej wynikającej z poszczególnych Poddziałania i Działania i koniecznością objęcia wsparciem mieszkańców terenów wiejskich. W rezultacie widocznie wzrosła liczba wniosków, które zostały ponownie ocenione w ramach procedury odwoławczej, której proces zakończył się w I połowie 2014 r.

- **Realizacja projektów systemowych**

- **„Modernizacja kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku II”**

- **Beneficjent:** Wydział Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego
- **Działanie, w którym jest realizowany:** Działanie 9.2
- **Termin realizacji:** 03.01.2011 r. – 30.06.2015 r.
- **Wartość projektu:** 114 406 155,42 PLN, z tego wkład własny Beneficjenta wynosi 16 173 164,84
- **Stopień wydatkowania na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność:** do dnia 30.06.2014 r. zostało rozliczone 32 wnioski o płatność o łącznej wartości 90 904 287,60 PLN, w tym w I połowie 2014 r. rozliczono 5 wniosków o płatność o łącznej wartości 11 196 161,19 PLN.
- **Opóźnienia w realizacji projektu:** zgodnie z informacjami uzyskanymi od Beneficjenta, w okresie, jaki obejmowały wnioski o płatność, nie wystąpiły problemy z realizacją projektu.
- **Postęp rzeczowy:** do końca okresu sprawozdawczego 63 219 uczniów uczestniczyło w zajęciach w ramach projektu, w tym ok 43 % stanowią uczniowie z terenów wiejskich. Żaden uczestnik nie przerwał udziału w projekcie. Wskaźniki „Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które wdrożyły programy rozwojowe” i „Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych” zostały osiągnięte na poziomie 100%, co przekłada się na wsparcie 250 szkół. Udział w stażach i praktykach w bieżącym okresie sprawozdawczym zakończyło 2 864 uczniów szkół zawodowych, a od początku realizacji projektu 26 075 osób. Wartość docelowa w projekcie wynosi 31 305 i w chwili obecnej IP nie widzi zagrożenia osiągnięcia tego wskaźnika w ramach projektu. W bieżącym okresie sprawozdawczym realizowano także następujące działania:
  - zajęcia dodatkowe rozwijające kompetencje kluczowe uczniów, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, doradztwo i opiekę psychologiczno-pedagogiczną, doradztwo edukacyjno-zawodowe;
  - podpisano umowy na realizację praktyk i staży dla 2 780 uczniów;
  - zorganizowano 18 forów zawodowych i debat z pracodawcami;
  - zorganizowano wyjazdowe zajęcia specjalistyczne w nowoczesnie wyposażonych placówkach dla 9 grup uczniów;
  - zorganizowano 180 wycieczek zawodoznawczych, w których udział wzięło 5 795 uczniów;
  - kursy kwalifikacyjne ukończyło i uzyskało dodatkowe kwalifikacje 551 uczniów;

- odbyło się 11 edycji zajęć praktycznych w wyspecjalizowanych ośrodkach badawczo-rozwojowych i akademickich;
  - zrealizowano i rozliczono 82 projekty zawodoznawcze;
  - zorganizowano wyjazdy na zagraniczne targi branżowe dla 73 grup (1065 uczniów);
  - zorganizowano i przeprowadzono 26 konkursów na najlepszego ucznia w zawodzie, w których udział wzięło 1 284 uczniów szkół zawodowych;
  - odbyły się 4 targi pracy po jednym w każdym subregionie.
- **Kluczowe przetargi:** w ramach projektu Beneficjent nie przeprowadził żadnych postępowań w ramach PZP, natomiast Dolnośląskie Centrum Informacji Zawodowej i Doskonalenia Nauczycieli (DCIZIDN) w Wałbrzychu, które jest realizatorem w projekcie, przeprowadziło 27 postępowań, w tym:
- ✓ wszczęte zostały 23 postępowania w trybie przetargu nieograniczonego (z czego następnie 5 postępowań unieważniono w całości a 2 częściowo);
  - ✓ wszczęte zostały 4 postępowania z wolnej ręki.

Postępowania dotyczyły m.in. dostaw nagród rzeczowych dla laureatów „Konkursu na najlepszych uczniów w zawodzie”, usług lidera szkolnych programów rozwojowych, usług edukacyjnych dotyczących organizacji wyjazdów na zagraniczne targi branżowe oraz organizacji specjalistycznych zajęć dydaktycznych dla uczniów w nowoczesnych ośrodkach edukacyjnych.

„Podniesienie kompetencji nauczycieli z obszarów wiejskich Dolnego Śląska w zakresie innowacyjnych metod nauczania w obszarach ICT i nauk matematyczno - przyrodniczych”

- **Beneficjent:** Wydział Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego
- **Działanie, w którym jest realizowany:** Działanie 9.4
- **Termin realizacji:** 01.09.2012 r. – 28.02.2015 r.
- **Wartość projektu:** 1 597 795,58 PLN; (27 czerwca 2014 r. została przyjęta Uchwała nr 5946/IV/14 ZWD zmieniająca pierwotną wartość projektu z kwoty 1 625 200,00 PLN na kwotę 1 597 795,58 PLN, z czego wkład własny Beneficjenta wynosi 239 669,34 PLN)
- **Stopień wydatkowania na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność:** do końca I poł. 2014 r. zostało rozliczonych 8 wniosków o płatność na kwotę 1 202 172,45 PLN, w tym w 2014 r. zatwierdzono 2 wnioski o płatność na kwotę 200 536,05 PLN.
- **Opóźnienia w realizacji projektu:** W okresie sprawozdawczym Beneficjent w dalszym ciągu informował o problemach dotyczących rekrutacji uczestników projektu. Nie wszyscy nauczyciele, którzy początkowo deklarowali chęć udziału w projekcie rozpoczęli udział w projekcie. Ponadto, część nauczycieli, których początkowo Beneficjent zamierzał objąć wsparciem, uczestniczy lub uczestniczyła już w projektach realizowanych w ramach Działania 9.4, co wykluczyło możliwość ich udziału w projekcie. Dodatkowo, w wielu przypadkach jeden nauczyciel uczy kilku przedmiotów uprawniających do uczestnictwa w kursach organizowanych w ramach projektu, co zmniejsza liczebność grupy nauczycieli, z której możliwa jest rekrutacja uczestników. Ponadto nieprzystąpienie części nauczycieli do projektu wiązało się z ich zwolnieniami lekarskimi, nieodpowiadającymi terminami szkoleń oraz innymi zobowiązaniami (m.in. inne formy doskonalenia, opieka nad osobą zależną, problemy zdrowotne itp.). Od chwili zdiagnozowania problemu z rekrutacją uczestników, w celu realizacji wskaźnika Beneficjent przeprowadził rekrutację uzupełniającą w formie telefonicznej oraz mailingu do szkół. Ponieważ zastosowane działania nie przyniosły oczekiwanych rezultatów, Beneficjent zaproponował wyjazdy kadry zarządzającej do miejsc, z których dotychczas nie uzyskano żadnego zgłoszenia od nauczycieli oraz zawnioskowano w maju 2013 r. o umożliwienie uczestnictwa w projekcie nauczycielom geografii ze szkół gimnazjalnych, którzy wyrażali taką chęć oraz którzy jednocześnie w trakcie swojej codziennej pracy będą wykorzystywali zasoby pracowni przyrodniczej. Ponadto w bieżącym okresie sprawozdawczym najistotniejszym elementem procesu rekrutacji są spotkania w gminach poparte materiałami informacyjnymi i promocyjnymi przekazywanymi dyrektorom szkół oraz przedstawicielom organów prowadzących szkoły, a następnie także rozmowy telefoniczne. Ze względu na opisane wyżej problemu w kwietniu 2014 r. Beneficjent zawnioskował o wydłużenie okresu realizacji projektu o 6 miesięcy, w celu umożliwienia organizacji dodatkowych grup szkoleniowych i osiągnięciu założonej w projekcie wartości wskaźnika „Liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach” na poziomie 1012 osób. Warto zauważyć, że wydłużenie terminu realizacji

projektu nie wiązało się ze zwiększeniem wartości projektu, a Beneficjent zapewnia z własnych środków realizację dodatkowych zajęć dla grup szkoleniowych.

- **Postęp rzeczowy:** do końca I połowy 2014 r. do projektu przystąpiło 865 nauczycieli, a 783 zakończyło udział w projekcie zgodnie z zaplanowaną ścieżką rozwoju. Założona w projekcie wartość wskaźnika „*Liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach, w tym nauczyciele na obszarach wiejskich*” na koniec okresu sprawozdawczego została osiągnięta na poziomie 77,37%. Wartość docelowa zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie projektu: 1 012, natomiast osiągnięta wartość wynosi: 783 nauczycieli.
- **Kluczowe przetargi:**

W ramach projektu w pierwszej połowie 2013 r. Beneficjent – nie przeprowadził żadnych postępowań w ramach PZP, natomiast Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli (DODN) we Wrocławiu, który jest realizatorem projektu, w ramach 7 przetargów nieograniczonych (z czego następnie 3 nieważniono w całości a 1 w części) przeprowadził postępowania dotyczące m.n: dostawy pomocy dydaktycznych do zestawów edukacyjnych dla nauczycieli oraz usługi przygotowania szkoleń.

• **Analiza struktury uczestników**

Priorytet IX w swojej idei skupiony jest na upowszechnieniu edukacji na każdym etapie życia człowieka. Już z założenia zatem uczestnikami projektów w tym obszarze mogą być osoby z różnych przedziałów wiekowych, z różnorodnym wykształceniem, zarówno bezrobotne jak i zatrudnione, zamieszkujące w miastach oraz na obszarach wiejskich. Od początku realizacji PO KL na Dolnym Śląsku w projektach realizowanych w ramach Priorytetu IX rozpoczęło udział 187 699 osób. Do końca okresu sprawozdawczego 122 101 osób zakończyło swój udział w projektach, a 62 303 osoby kontynuują udział. Należy zaznaczyć, że w ramach systemu sprawozdawczości PO KL, nie jest przewidziane obowiązkowe monitorowanie dzieci poniżej 12 roku życia (z wyjątkiem wskaźnika dotyczącego przedszkolaków w wieku 3-5 lat z terenów wiejskich), w związku z tym przedstawiona analiza uczestników projektów nie będzie obejmowała tej grupy wiekowej.

Największą grupę osób, która otrzymała wsparcie, stanowią osoby nieaktywne zawodowo, w szczególności osoby uczące się i kształcące, czyli głównie uczniowie szkół kształcenia zawodowego oraz ogólnego. Uczniowie ci stanowią ok 80% wszystkich uczestników Priorytetu IX. Udział kobiet i mężczyzn w projektach rozkłada się w miarę proporcjonalnie, jedynie w Działaniu 9.4 widoczna jest znaczna dysproporcja (ponad 85% uczestników to kobiety). Jest to związane z tym, że są to inicjatywy skierowane do nauczycieli, którymi w przeważającej większości są kobiety. Biorąc pod uwagę jeden z głównych celów PO KL, czyli wyrównywanie szans edukacyjnych osób zamieszkujących tereny wiejskie i miejskie, warto zaznaczyć, że ponad 42% wszystkich uczestników projektów stanowią osoby zamieszkujące obszary nieurbanizowane. Ponad 67% wszystkich uczestników stanowią osoby młode (w wieku 15-24 lata), co odpowiada proponowanym w Priorytecie IX formom wsparcia (dla uczniów kształcenia zawodowego oraz ogólnego). Ponieważ największą grupą odbiorców wsparcia w ramach tego Priorytetu są uczniowie, ponad 80% wszystkich uczestników deklaruje posiadanie jedynie wykształcenia na poziomie podstawowym, gimnazjalnym lub niższym. Niemniej jednak wśród osób z wykształceniem wyższym wyraźna jest duża dysproporcja: ponad 82% uczestników deklarujących posiadanie wyższego wykształcenia to kobiety. Związane jest to z faktem, że osobami posiadającymi to wykształcenie są w większości nauczycielki korzystające ze wsparcia Działania 9.4.

KOMPLEMENTARNOŚĆ:

PRIORYTET VI

W projektach przyjętych do realizacji w okresie sprawozdawczym nie wykazano działań komplementarnych. Powodem problemów z zapewnieniem komplementarności w projektach realizowanych w ramach Priorytetu VI może być fakt, iż komplementarność jest zagadnieniem trudnym i złożonym. Chcąc zachęcić Projektodawców do podejmowania działań komplementarnych, w *Planach działania* w poprzednich latach wprowadzano odpowiednie kryteria strategiczne. Jednak powyższe działania nie cieszyły się zainteresowaniem wśród Projektodawców. Komplementarność wykazywana w projektach Priorytetu VI została opisana w poprzednich sprawozdaniach.

PRIORYTET VII

Wszystkie projekty, w ramach których realizowała była zasada komplementarności, a także te, w których występował efekt synergii zostały opisane we wcześniejszych sprawozdaniach.

PRIORYTET VIII

W dniu 28.03. 2012 r. w ramach Poddziałania 8.1.1 przyjęto do realizacji projekt pt. „**Akademia Lidera Sitech**”, którego beneficjentem jest SITECH Sp. z o.o. Wartość umowy to prawie 1,7 mln PLN, w tym dofinansowanie prawie 1,3 mln PLN i wkład własny prawie 400 tys PLN. Termin realizacji projektu: 01.03.2012–28.02.2014.

Projekt jest komplementarny do projektu Beneficjenta - Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości o tytule „Wdrożenie innowacyjnej technologii produkcji nowych na rynku siedzeń modułowych” (Modulsitz), finansowanego ze środków EFRR w ramach Działania 4.4 Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym osi priorytetowej 4 Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013, a realizowanego w latach 2008-2012. Szkolenia zrealizowane w ramach projektu „Akademia Lidera Sitech” stanowiły uzupełnienie do działań zrealizowanych w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, projektu o numerze POIG.04.04.00-02-003/08. Celem projektu było uruchomienie produkcji nowych na rynku foteli samochodowych Modulsitz poprzez zastosowanie innowacyjnych urządzeń linii produkcyjnej. Technologia umożliwiająca produkcję foteli Modulsitz była efektem przeprowadzonych prac B+R i została zastosowana na skalę przemysłową po raz pierwszy na świecie w fabryce Sitech. Projekt polegał na inwestycji w środki trwałe (innowacja procesowa), dzięki którym możliwe było wytworzenie nowego, innowacyjnego produktu — fotela Modulsitz. W ramach projektu zakupione zostały następujące urządzenia i maszyny: prasa Fagor, tłoczniaki, kabiny i roboty spawalnicze, stanowiska montażowe i przyrządy pomiarowe. W związku z tak dużą inwestycją konieczne było właściwe podniesienie lub uzupełnienie kwalifikacji personelu związanego z wprowadzeniem nowego produktu do produkcji w firmie, zatem efekt w postaci nabycia umiejętności i obsługi sprzętu zakupionego z innego programu można uznać za efekt synergii. Osoby pracujące w ramach projektu produkcyjnego Modulsitz m.in. wzięły udział w szkoleniach realizowanych w ramach projektu „Akademia Lidera Sitech”, w szkoleniach z zakresu kierowania i technicznego dla pracowników produkcji, utrzymania ruchu i zapewnienia jakości, a także z metod rozwiązywania problemów dla pracowników pozaprodukcyjnych i kadry zarządzającej. W związku z powyższym, pomiędzy wskazanymi wcześniej projektami zaistniał efekt komplementarności:

- komplementarność jednookresowa — zachodzi ponieważ działania były finansowane w tym samym okresie programowania (2007-2013);
- komplementarność międzyfunduszowa — działania finansowane z różnych funduszy: EFS i EFRR.

Projekt uzyskał punkty strategiczne za komplementarność i końcowy wniosek o płatność dla tego projektu został zatwierdzony w okresie sprawozdawczym. W ramach projektu rozliczono kwotę 1 647 383,78 PLN, w tym dofinansowanie 1 257 395,80 PLN (podano ostateczne dane dotyczące rozliczenia projektu wraz z korektami finansowymi, które zostały uwzględnione w końcowym wniosku o płatność, a wprowadzone do KSI w kolejnym okresie sprawozdawczym). Beneficjent znacznie przewyższył zaplanowane rezultaty w projekcie, w tym w szczególności wskaźnik „Liczba pracujących osób dorosłych, które zakończyły udział w projekcie szkoleniowym”, który został osiągnięty na poziomie 147,37%.

W ramach Działania 8.2 realizowany jest projekt pt. „**Innowacyjny przedsiębiorca - od nauki do biznesu**”, którego beneficjentem jest Agencja Rozwoju Innowacji S.A. Wartość projektu przekracza 1,3 mln PLN. Umowa została podpisana w lipcu 2013 r. Realizacja ww. projektu rozpoczęła się 01.05.2013 r. i zakończy się 31.05.2015 r. Projekt jest komplementarny z 3.1 POIG. Projekt zakłada inicjowanie działalności innowacyjnej. Innowacyjny model współpracy N+B w branży IT będzie instrumentem do nawiązania kontaktu osób chcących otworzyć firmę spin off/out m.in. z beneficjentami POIG 3.1. Ponadto zostanie opracowany i rekomendowany model współpracy dla zainteresowanych otwarciem firmy spin off/on z branży IT m.in. z beneficjentami 3.1 POIG. Dla każdego uczestnika przewidziano 10h indywidualnego doradztwa do opracowania biznesplanów, np. do 3.1 POIG. Beneficjent poinformował, że na bieżąco odbywa się doradztwo dla uczestników szkoleń, a opracowywane biznesplany mogą w przyszłości oddziaływać na beneficjentów 3.1 POIG. Beneficjent poinformował także, że uczestnicy projektu podpisali już listy intencyjne m.in. z beneficjentami 3.1 POIG. Również na rzecz komplementarności w projekcie realizowane są spotkania grupy czeskiej i polskiej oraz z zaproszonymi z zewnątrz osobami, uczestnikami innych projektów, Inkubatorów, Funduszy itp. Osoby te dzielą się swoim doświadczeniem w celu wypracowania najlepszych rozwiązań do modelu współpracy.

Ponadto w dalszym ciągu realizowany jest projekt pt. „**SPINq̄bator ZDołnego Śląska**” wyłoniony w ramach konkursu na projekty współpracy ponadnarodowej, na kwotę ponad 1,6 mln PLN. Realizacja projektu rozpoczęła się 01.10.2012 r., i zakończy się 30.06.2015 r. Projekt jest komplementarny z Działaniem 3.1, Poddziałaniem 4-4.1, Działaniem 4.2, oraz 4.4. POIG. Projekt zakłada szkolenia, coaching, doradztwo dla uczestników projektu pragnących ubiegać się o finansowanie działalności innowacyjnej ze źródeł zewnętrznych (np. w ramach 3.1

POIG). We wniosku aplikacyjnym wskazano, że w ramach zadania *Wsparcie dla innowatorów* uczestnicy będą m.in. przygotowani do ubiegania się o dofinansowywanie inicjowania działalności innowacyjnej poprzez opracowanie dokumentacji swojego przedsięwzięcia. Zaznaczono, że rodzaj i forma dokumentacji będą zależne od źródła finansowania, o które będą się ubiegać uczestnicy projektu. Podstawowym działaniem na rzecz komplementarności było zapisanie w umowie z wykonawcą doradztwa obowiązku zakończenia doradztwa poprzez przygotowanie wraz z uczestnikiem projektu dokumentacji umożliwiającej ubieganie się o dofinansowanie innowacyjnego przedsięwzięcia ze źródeł zewnętrznych przy uwzględnieniu potrzeb uczestnika, ze szczególnym uwzględnieniem Działania 3.1 POIG.

Do 30 czerwca 2014 r. zakończono trzy pierwsze cykle doradztwa, trwa doradztwo dla kolejnych 8 osób. Wszystkie one doprowadziły bądź doprowadzą do powstania dokumentu umożliwiającego ubieganie się o finansowanie działalności innowacyjnej np. w ramach Działania 3.1 POIG. Z informacji przekazanych przez Beneficjenta wynika, że uczestnicy wykorzystują te dokumenty bądź planują wykorzystać je w najbliższym czasie do pozyskania finansowania nie tylko w ramach Działania 3.1 POIG, ale także Climate-KIC, Inicjatywy JEREMIE, RPO WD na lata 2014-2020 itp. Ze względu na zakończenie naborów w ramach Działań 1.4-4.1, 4.2 oraz 4.4 POIG nie jest zasadne przygotowywanie przez uczestników dokumentacji do tych programów, jednak możliwe i wskazane będzie przygotowywanie się do ubiegania się o wsparcie w odpowiednikach ww. programów w ramach POIR 2014-2020. Powyższe projekty realizowane w ramach Działania 8.2 są komplementarne głównie z Programem Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka. Efekt synergii jest widoczny w momencie wykorzystania wiedzy uzyskanej przez uczestników dzięki stażom i szkoleniom, na realizację innowacyjnych pomysłów i rozwiązań wypracowanych w ramach wsparcia z POKL. Biznesplany oraz programy współpracy z przedsiębiorstwami pozwalają na wykorzystanie ich poprzez wprowadzanie na rynek innowacyjnych rozwiązań ze środków PO IG.

PRIORYTET IX

W okresie od stycznia do czerwca 2014 r. w ramach Priorytetu IX PO KL nie przyjęto do realizacji żadnego nowego projektu komplementarnego. Niemniej jednak w dalszym ciągu na uwagę zasługują trwałe projekty systemowe realizowane przez Wydział Edukacji i Nauki UMWD w ramach Działania 9.2, 9.4 (POKL.09.02.00-02-001/10; POKL.09.04.00-02-066/12), które są komplementarne z projektami realizowanymi w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013: „*Pracownia przyrodnicza w każdej gminie*”, „*Dolnośląska e-szkoła*” oraz „*Modernizacja centrów kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku*”. Zakupione w ramach „twardych” projektów specjalistyczne pomoce dydaktyczne do prowadzenia zajęć matematyczno-przyrodniczych, utworzenie w szkołach nowoczesnych pracowni komputerowych i zakup licencji platformy edukacyjnej, utworzenie i funkcjonowanie racjonalnej sieci centrów kształcenia zawodowego o charakterze subregionalnym oraz modernizacja bazy dydaktycznej szkół zawodowych stanowią dodatkowe narzędzia umożliwiające prowadzenie zajęć dla uczniów oraz szkoleń dla nauczycieli. Realizacja projektów systemowych w ramach PO KL w połączeniu z projektami indywidualnymi w ramach RPO pozwala na objęcie wsparciem znacznie większej liczby uczniów, nauczycieli i szkół niż jest to możliwe w projektach konkursowych w ramach tylko PO KL.

W pierwszej połowie 2014 r. w ramach projektu „*Podniesienie kompetencji nauczycieli z obszarów wiejskich Dolnego Śląska w zakresie innowacyjnych metod nauczania w obszarach ICT i nauk matematyczno - przyrodniczych*” realizowane były kursy doskonalące dla nauczycieli (m.in. z wykorzystaniem platformy edukacyjnej Fronter, która została zakupiona w ramach projektu „*Dolnośląska e-Szkoła*” (RPO WD 2.2)) oraz przygotowujące grupy nauczycieli do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem zasobów pracowni przyrodniczej, w tym pracowni przyrodniczych zakupionych i przekazanych do gmin w ramach zakończonego już projektu pn. „*Pracownia przyrodnicza w każdej gminie*” (RPO WD 7.2).

Natomiast w ramach projektu „*Modernizacja kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku II*” pierwszej połowie 2014 r. w zakresie komplementarności z projektem systemowych „*Modernizacja centrów kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku*” (RPO WD 2007-2013), po raz pierwszy w ramach projektu zrealizowano działanie „*Konkursy na najlepszych uczniów w zawodzie*”, którego adresatami byli uczniowie 121 ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa dolnośląskiego uczestniczący w projekcie. Dokonując wyboru miejsca, w którym organizowane były poszczególne konkursy, wzięto pod uwagę wyposażenie pracowni zapewniające odpowiedni standard umożliwiający przeprowadzenie konkursu. W pierwszej kolejności wybrane zostały pracownie placówek wyposażonych ze środków wspólnotowych EFRR w ramach projektu „*Modernizacja centrów kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku*”. Pracownie zostały bezpłatnie użyczone na potrzeby organizacji konkursów. Etap regionalny oraz etap wojewódzki konkursów zorganizowany został w 30 placówkach województwa dolnośląskiego,

z których 23 zostały doposażone w ramach projektu "Modernizacja centrów kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku".

PODKOMITET MONITORUJĄCY:

W I półroczu 2014 r. roku przyjęto **jedną uchwałę w trybie pisemnej akceptacji:**

Uchwała nr 41/2014 w sprawie przyjęcia rekomendacji z badania ewaluacyjnego pn. „Ocena wpływu interwencji PO KL na realizację idei flexicurity, upowszechnienie Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw (CSR), równościowego traktowania pracowników oraz budowania dialogu społecznego, na przykładzie projektów realizowanych w ramach Priorytetu VI i VIII PO KL w województwie dolnośląskim” z dnia 27 stycznia 2014 roku.

W I półroczu 2014 roku odbyło się **jedno posiedzenie** Podkomitetu Monitorującego Program Operacyjny Kapitał Ludzki Województwa Dolnośląskiego. **XVI Posiedzenie PKM PO KL WD** miało miejsce we Wrocławiu w dniu 30 czerwca 2014 roku. Celem spotkania było zaprezentowanie Sprawozdania rocznego z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 - 2013 r. oraz aktualnego stanu wdrażania komponentu regionalnego PO KL na Dolnym Śląsku wg stanu na dzień 31 maja 2014 r. Istotnym punktem posiedzenia była prezentacja osi priorytetowych w ramach RPO WD na lata 2014-2020 finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

3. Opis postępu w realizacji działań, o których mowa w art. 10 Rozporządzenia (WE) 1081/2006¹

Nie dotyczy bieżącego okresu sprawozdawczego

4. Informacja o przeprowadzonych w ramach Priorytetu kontrolach oraz ich wynikach²

Nie dotyczy bieżącego okresu sprawozdawczego

5. Opis istotnych problemów we wdrażaniu Priorytetu wraz z informacją o podjętych lub planowanych do podjęcia środkach zaradczych

Zidentyfikowany problem	Podjęte lub planowane do podjęcia środki zaradcze
PRIORYTET VI, VII	
W okresie objętym Sprawozdaniem nie wystąpiły problemy we wdrażaniu Priorytetu.	
PRIORYTET VIII	
Nieprzewidziane przez Beneficjentów problemy z identyfikacją przedsiębiorstw, które (zgodnie z jednym z kryteriów strategicznych dla konkursu nr I/8.1.1/A/12) nie korzystały z pomocy PO KL w ramach formy wsparcia, o którą się ubiegały w projektach obejmujących szkolenia lub doradztwo objętych zasadami pomocy publicznej.	W celu ułatwienia Beneficjentom weryfikacji kwalifikowalności przedsiębiorców zgłaszających chęć udziału w projekcie, Beneficjentom udostępniono listę przedsiębiorstw (na podstawie bazy PEFS aktualizowanej co kwartał), które korzystały ze wsparcia szkoleniowego i doradczego objętego regulami pomocy publicznej w Działaniu 8.1 PO KL. Beneficjenci mieli możliwość weryfikacji podmiotów, którym udzielono pomocy publicznej w SHRIMP. Ponadto w celu ułatwienia spełnienia założeń kryteriów IP2 indywidualnie odpowiadała na pytania Beneficjentów i przedsiębiorców ubiegających się o wsparcie w tym zakresie
Opóźnienia w realizacji projektów realizowanych w ramach Działania 8.1 spowodowane najczęściej słabymi postępami w rekrutacji.	IP2 obligowała Beneficjentów do wprowadzenia w projekcie planu naprawczego, w tym do oceny efektywności i ewentualnej zmiany kanałów dotarcia do potencjalnych uczestników oraz przekazywania do IP2 w odstępach 2- lub 4-tygodniowych raportów z postępów w rekrutacji i monitoringu rzeczowego projektu. W przypadku braku postępu w rekrutacji mimo podjętych

¹ Dotyczy sprawozdań rocznych i sprawozdania końcowego

² Dotyczy sprawozdań rocznych i sprawozdania końcowego

Beneficjenci mieli problemy z osiąganiem rezultatów, w szczególności dotyczących spełnienia kryteriów strategicznych: - grupę docelową projektu stanowi wyłącznie przedsiębiorstwo/przedsiębiorstwa, nie korzystające dotąd z pomocy Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w ramach formy wsparcia, o którą obecnie się ubiega oraz - grupę docelową stanowią wyłącznie pracodawcy i ich pracownicy działający w branżach: hotelarska, restauracyjna, działalność uzdrowiskowa. Problemy szczególnie nasilały się kiedy obydwa kryteria ujęte były w jednym projekcie.	środków zaradczych, rozwiązywano umowy o dofinansowanie. IP2 w ramach środków zaradczych umożliwiała dokonanie zmian merytorycznych w projektach, np. rozszerzenie obszaru realizacji projektu lub grupy docelowej w wyniku dokonania przeprowadzonej ponownie analizy zapotrzebowania przedsiębiorców na proponowane wsparcie pod warunkiem dotrzymania zapisów kryterium strategicznego. Innym rozwiązaniem jest umożliwienie przedłużenia okresu realizacji projektu pod warunkiem niezwiększania kosztów zarządzania i pośrednich oraz spełnienia kryterium dostępu - okres realizacji nie przekracza 24 miesięcy, czy zmiany kanałów rekrutacji na bardziej bezpośrednie. IP2 często korzystała z możliwości osobistych spotkań z Beneficjentami w celu wypracowania rozwiązań mogących usprawnić realizację projektu, a w przypadku kiedy mimo podjętych działań rezultaty nie zostały osiągnięte to stosuje wobec tych Beneficjentów regułę proporcjonalności tj. nalicza kwotę wydatków do zwrotu za niezrealizowanie rezultatów zaplanowanych w projekcie.
PRIORYTET IX	
Wartość docelowa wskaźnika, planowana do osiągnięcia w ramach projektu <u>modernizacja oddziałów przedszkolnych zlokalizowanych przy szkołach podstawowych</u> określona w PD na rok 2013 - 97 oddziałów, nie była możliwa do osiągnięcia w trakcie realizacji projektów z pierwszego naboru wniosków. Powyższe spowodowane było: - występowaniem błędnych danych w SIO dotyczących liczby oddziałów przedszkolnych (dane niezgodne ze stanem faktycznym w poszczególnych gminach), - rezygnacją jednego z Wnioskodawców z realizacji projektu, - planowaną likwidacją niektórych szkół lub oddziałów i w związku z tym brakiem możliwości zachowania trwałości rezultatów projektu i odstąpieniem od realizacji projektu. (Działanie 9.1)	Institucja Pośrednicząca przeprowadziła dwa kolejne nabory wniosków o dofinansowanie projektów systemowych skierowanych do dodatkowych oddziałów przedszkolnych w roku 2014. W wyniku naboru nr II podpisano pięć umów o dofinansowanie na modernizację 17,56 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. W wyniku naboru nr III trwa proces podpisywania dwóch umów o dofinansowanie na modernizację 7 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych.
Wartość docelowa wskaźnika, planowana do osiągnięcia w ramach projektu <u>modernizacja oddziałów przedszkolnych zlokalizowanych przy szkołach podstawowych</u> określona w PD na rok 2014 – 26 nie będzie możliwa do osiągnięcia w trakcie realizacji projektów z drugiego i trzeciego naboru wniosków. Powyższe spowodowane jest faktem, iż 2 gminy uprawnione do wsparcia nie ubiegały się o dofinansowanie. (Działanie 9.1)	IP planuje przeprowadzenie kolejnego naboru wniosków o dofinansowanie projektów systemowych skierowanych do dodatkowych oddziałów przedszkolnych. Z analizy potencjalnych beneficjentów wynika, że istnieje możliwość zwiększenia liczby oddziałów objętych wsparciem o około 10.
Problemy o charakterze horyzontalnym/ systemowym - w okresie objętym sprawozdaniem nie zidentyfikowano problemów o charakterze horyzontalnym/systemowym	
w tym zidentyfikowane problemy ze stosowaniem ustawy <i>Prawo zamówień publicznych</i> (bez podziału na Priorytety) -	

W odniesieniu do projektów realizowanych w ramach „Modernizacji oddziałów przedszkolnych” pojawił się problem z rozstrzygnięciem procedur przetargowych wynikający z konieczności zachowania limitów na poszczególne kategorie wydatków określonych w dokumentach programowych.	Beneficjenci w dokumentach przetargowych dodawali zapisy o konieczności stosowania się do limitów (zgodnie z załącznikiem nr 4 do „Zasadach przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych w ramach Poddziałania 9.1.1 PO KL w zakresie przygotowania oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych do świadczenia wysokiej jakości usług na rzecz dzieci w wieku przedszkolnym”, a w niektórych przypadkach kwoty przewyższające limity będą pokrywane ze środków własnych gmin.

III. INFORMACJA O ZGODNOŚCI REALIZACJI PRIORYTETU Z PRAWODAWSTWEM

1. Czy zapewniono zgodność z prawodawstwem w zakresie zamówień publicznych?

TAK NIE

2. Czy zapewniono zgodność z zasadami pomocy publicznej?

TAK NIE

3. Czy zapewniono zgodność z zasadami polityk horyzontalnych?

TAK NIE

IV. ZAŁĄCZNIKI:

ZAŁĄCZNIK 1: Osiągnięte wartości wskaźników

ZAŁĄCZNIK 2: Przepływ uczestników projektów realizowanych w ramach Priorytetu

ZAŁĄCZNIK 3: Określenie statusu na rynku pracy osób, które rozpoczęły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu

ZAŁĄCZNIK 4: Osoby, które rozpoczęły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu, znajdujący się w dwóch grupach wiekowych 15-24 i 55-64 lata

ZAŁĄCZNIK 5: Osoby, które rozpoczęły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu ze względu na wykształcenie

ZAŁĄCZNIK 6: Przedsiębiorstwa, które przystąpiły do udziału w projektach realizowanych w ramach Priorytetu

ZAŁĄCZNIK 7: Wartość udzielonej i wypłaconej pomocy publicznej oraz pomocy *de minimis* w ramach PO KL (w PLN)

ZAŁĄCZNIK 8: Protesty/ odwołania

ZAŁĄCZNIK 9: Monitorowanie projektów innowacyjnych i ponadnarodowych³

³ Dotyczy sprawozdań rocznych i sprawozdania końcowego

V. OŚWIADCZENIE INSTYTUCJI POŚREDNICZĄCEJ

Oświadczam, iż informacje zawarte w niniejszym sprawozdaniu są zgodne z prawdą.

Data	20.08.2014 r.
Pieczęć imienna i podpis osoby upoważnionej do zatwierdzenia sprawozdania w imieniu Instytucji Pośredniczącej PO KL	

INFORMACJE DO UŻYTKU WEWNĘTRZNEGO*

*wypełnia Instytucja Zarządzająca PO KL

Imię i nazwisko osoby weryfikującej sprawozdanie	
Data	
Podpis	